

การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4
ปีการศึกษา 2559

The Development of Reading Note Skill by using Folk music skills
training year 2017

โยธิน พลเขต
สุทธิพงษ์ นามประสพ

ได้รับทุนสนับสนุนงานวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Barcode.....

เลขเรียกหนังสือ.....

.....

หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

ใบรับรองงานวิจัย

ชื่อเรื่อง(ภาษาไทย)   การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559

ชื่อเรื่อง(ภาษาอังกฤษ)   The Development of Reading Note Skill by using Folk music skills
training year 2017

คณะผู้จัดทำ   ดร.โยธิน พลเขต, นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ประเภทงานวิจัย   วิจัยในชั้นเรียน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

(.....)

(ดร.กิตติศักดิ์ แสนประดิษฐ์)
ตำแหน่ง หัวหน้าภาคศึกษาทั่วไป
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

(.....)

(ดร.ณัฐพร ภูมิพันธ์)
ตำแหน่ง หัวหน้างานแผนและงบประมาณ
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

(.....)

(นายศุภรากร พานิชกิจ)
ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

(.....)

(นายจิรพจน์ จีงบรเจตศักดิ์)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
...../...../.....

ชื่อเรื่อง   การพัฒนาแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาที่ 4

ผู้วิจัย   นายโยธิน พลเขต , นายสุทธิพงษ์ นามประสพ

บทคัดย่อ

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนนอกจากครูจะเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับนักเรียน แล้วครูจะต้องมีนวัตกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชานั้น การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้าน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t – test (Dependent Samples)

ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเท่ากับ 82.00/81.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ของการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยสรุป กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สามารถพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านของนักเรียน สามารถนำความรู้ทางด้านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้จริง นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าของดนตรีพื้นบ้านอีสาน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ลุล่วงสมบูรณ์ได้ก็ด้วยสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมซึ่งได้สนับสนุนในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในชั้นเรียนโดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าอย่างดียิ่ง ผู้ศึกษาค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญชัย ชนไพโรจน์ผู้ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเสนอแนะการศึกษาวิจัยตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา กลุ่มสาระวิชาชีพดนตรีพื้นบ้านอีสาน ที่ให้คำแนะนำ ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการแก้ไขและปรับปรุงเครื่องมือในการศึกษาวิจัย

ขอขอบใจ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 กลุ่มสาระวิชาชีพดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบแต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ตลอดจนพระคุณบิดามารดาและพระคุณครูอาจารย์ทุกท่าน คณะผู้วิจัยรำลึกในพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

นายโยธิน พลเขต

นายสุทธิพงษ์ นามประสพ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	6
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	8
หลักสูตรสถานศึกษา	10
ชุดการเรียนรู้.....	15
การเรียนการสอนดนตรีไทย.....	29
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
งานวิจัยในประเทศ.....	32
งานวิจัยต่างประเทศ	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	41
การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45

สารบัญ (ต่อ)

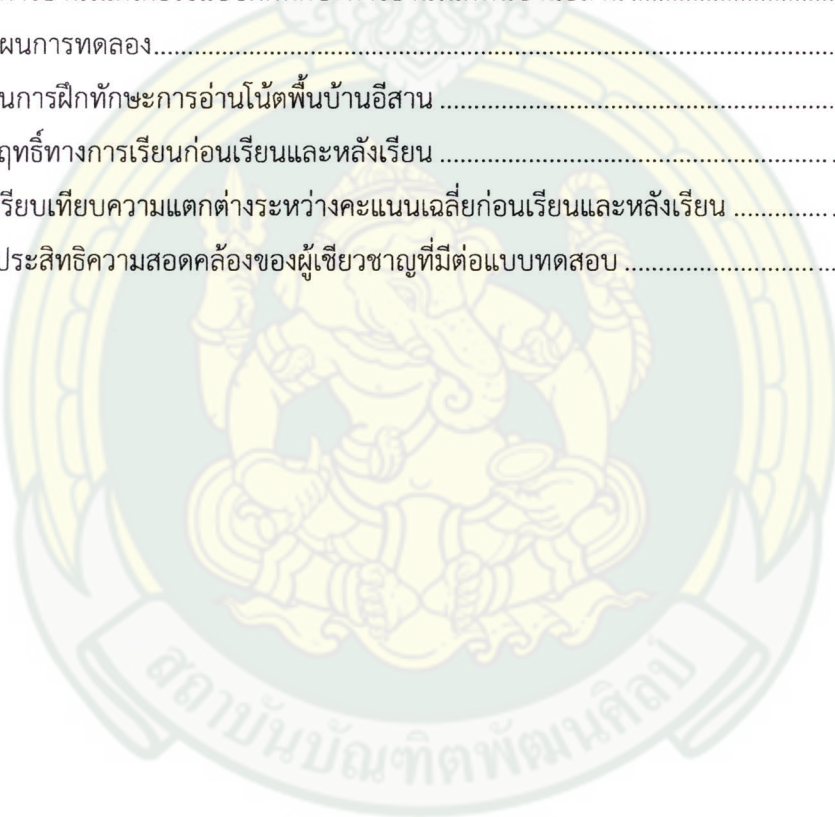
	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ลำดับชั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	54
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	54
สมมติฐานการวิจัย.....	54
สรุปผลการวิจัย.....	54
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก แผนการเรียนรู้.....	64
ภาคผนวก ข แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	130
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรม.....	137
ภาคผนวก ง แบบฝึกทักษะ.....	141
ภาคผนวก จ ผลการประเมินความสอดคล้อง.....	154
ภาคผนวก ฉ หนังสือต่างๆ.....	162
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	164

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง

1	โครงสร้าง/แผนการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4	10
2	มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์.....	14
3	มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี	14
4	ทักษะการอ่านโน้ตโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน	44
5	แบบแผนการทดลอง.....	46
6	ขั้นตอนการฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน	47
7	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	50
8	การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน	51
9	ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบทดสอบ	155

บัญชีภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ

1	เรียนรู้ทฤษฎีแบบฝึกการอ่านโน้ต.....	138
2	ฝึกปรบมือตามจังหวะเพลง.....	138
3	ฝึกอ่านโน้ตและปรบมือตามจังหวะเพลง.....	139
4	แบ่งกิจกรรมเรียนรู้เป็นกลุ่มโดนคละคนเก่งและไม่เก่งให้อยู่ด้วยกัน.....	139
5	ฝึกร้องโน้ตปรบมือตามจังหวะเพลงตามงานกลุ่มที่ได้มอบหมาย.....	140
6	การอ่านโน้ตรายบุคคล.....	140

บทที่ 1

บทนำ

สภาพปัจจุบัน ปัญหาหรือจุดพัฒนาการเรียนการสอน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม มีหน้าที่ อนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ วิทยาการและวัฒนธรรมของชาติด้านดนตรีนาฏศิลป์ไทย และดนตรี-นาฏศิลป์พื้นบ้าน เป็นศูนย์กลางในการบำรุงรักษาฟื้นฟูและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยในด้านดังกล่าว โดยกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความรักความ ห่วงแหน เห็นคุณค่าในศิลปวัฒนธรรมอันเป็น มรดกของชาติและเป็นแหล่งพัฒนาและวิจัยบริการให้มีความรู้ด้าน ดนตรี-นาฏศิลป์ไทย ดนตรี นาฏศิลป์-พื้นบ้าน แก่ชุมชนและสถาบันการวิจัยอื่น ๆ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ผลิตบุคลากรและศิลปิน ทางด้านดนตรี-นาฏศิลป์ ที่มีคุณสมบัติตรงกับความต้องการของท้องถิ่น จัดการเรียนการสอนด้าน ดุริยางคศิลป์ ประกอบด้วยสาขาวิชาปี่พาทย์ สาขาวิชาเครื่องสาย สาขาวิชาคีตศิลป์และสาขาศิลปะ ดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เป็นสถาบันการวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศิลปวัฒนธรรม ด้านดนตรี และการแสดงต่าง ๆ ทั้งมีการอนุรักษ์ สืบสาน สร้างสรรค์ เผยแพร่จึงทำให้เป็นที่รู้จักอย่าง กว้างขวาง นอกจากนั้นยังผลิตนักเรียน นักศึกษา ออกไปเป็นศิลปินทั่วประเทศไม่ว่าจะเป็นทั้งภาครัฐ และเอกชน ดังนั้นจึงทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือ ทางอ้อมให้ความร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดง พื้นบ้านและเอกชนจึงทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดต้องร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีและการแสดงพื้นบ้านอีสาน และจะต้องมีการประสานงานกันอยู่ตลอดเวลา ความร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการสืบสาน สร้างสรรค์ ผลงานด้านศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรี และ การแสดงพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดมีหน้าที่หลักในการสืบสาน สร้างสรรค์ผลงานด้าน ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรี และการแสดงพื้นบ้านอีสาน เพราะมีการบูรณาการกับชุมชนในทุกๆด้าน ร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและเอกชน ต่างก็ร่วมมือกันในทุกๆเรื่อง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกัน

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ได้แบ่งการจัดการเรียนเป็น 3 ระดับ คือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับอุดมศึกษา (เปิดสอนระดับปริญญาตรี โดยเป็นห้องเรียนเครือข่าย ของ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์) โดยหลักสูตรพื้นฐานวิชาชีพวิทยาลัยนาฏศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2551 กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน รายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน 1 รหัสวิชา

ศ 31223 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีคำอธิบายรายวิชา คือศึกษาอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และ ภูมิปัญญาไทย ประวัติความเป็นมา ลักษณะ ส่วนประกอบ ลักษณะเสียง และการบำรุงรักษาเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ประวัติความเป็นมา ความหมายของลาย ศัพท์สังคีต เข้าใจวิธีการและหลักการ ปฏิบัติเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ฝึกทักษะหลายต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ กระบวนการทางดนตรีพื้นบ้านอีสาน ไปใช้ได้อย่างถูกต้อง มีเจตคติที่ดีต่อดนตรีพื้นบ้านอีสาน พัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มีความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ชื่นชมเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

การเรียนการสอนดนตรีพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียน

วิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ดมีความจำเป็นต้องศึกษาการอ่านโน้ตพื้นบ้าน อีสานจากการสังเกตและผลการทดสอบพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะการอ่านโน้ต เพราะนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จบการศึกษาจากสถาบันที่มีพื้นฐานทางด้านดนตรีแตกต่างกัน เป็นเหตุให้นักเรียน มีทักษะพื้นฐานการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานแตกต่างกัน ทำให้การเรียนเกิดอุปสรรคการเรียนรู้ดนตรี พื้นบ้านอีสาน ผู้เรียนเรียนรู้ไม่ทันกัน ผู้ที่มีพื้นฐานทักษะในการอ่านโน้ตก็สามารถเรียนรู้ได้ตามเกณฑ์ ส่วนผู้ที่ขาดทักษะการอ่านโน้ต เมื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ไม่เท่าเพื่อนในชั้นเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ เพราะผู้ที่สามารถปฏิบัติได้คล่องแคล่วนั้นย่อมต้องมีพื้นฐาน ที่เกิดจากทักษะการอ่านโน้ตที่ดี

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนดนตรีพื้นบ้านอีสานจึง ต้องการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนเอกดนตรี พื้นบ้านอีสาน ในรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน 1 รหัสวิชา ศ 31223 ให้มีทักษะการอ่านโน้ตดนตรี พื้นบ้านอีสานเพิ่มขึ้น อันจะส่งผลต่อนักเรียน ให้มีทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานและพัฒนาฝีมือใน ด้านการบรรเลงดนตรีพื้นบ้านอีสานให้สูงขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาดนตรีพื้นบ้าน อีสาน 1 รหัสวิชา ศ 31223 เพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 4 ตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียน รายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน 1 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต พื้นบ้านอีสาน

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4”

1. เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนที่จะพัฒนาทักษะผู้เรียนที่มีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกันได้ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเชิงทดลอง
2. เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานมีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในชั้นเรียน

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน จำนวน 20 คน

2. เนื้อหา สาระการเรียนรู้

แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน กลุ่มวิชาซีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน เรื่อง การอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

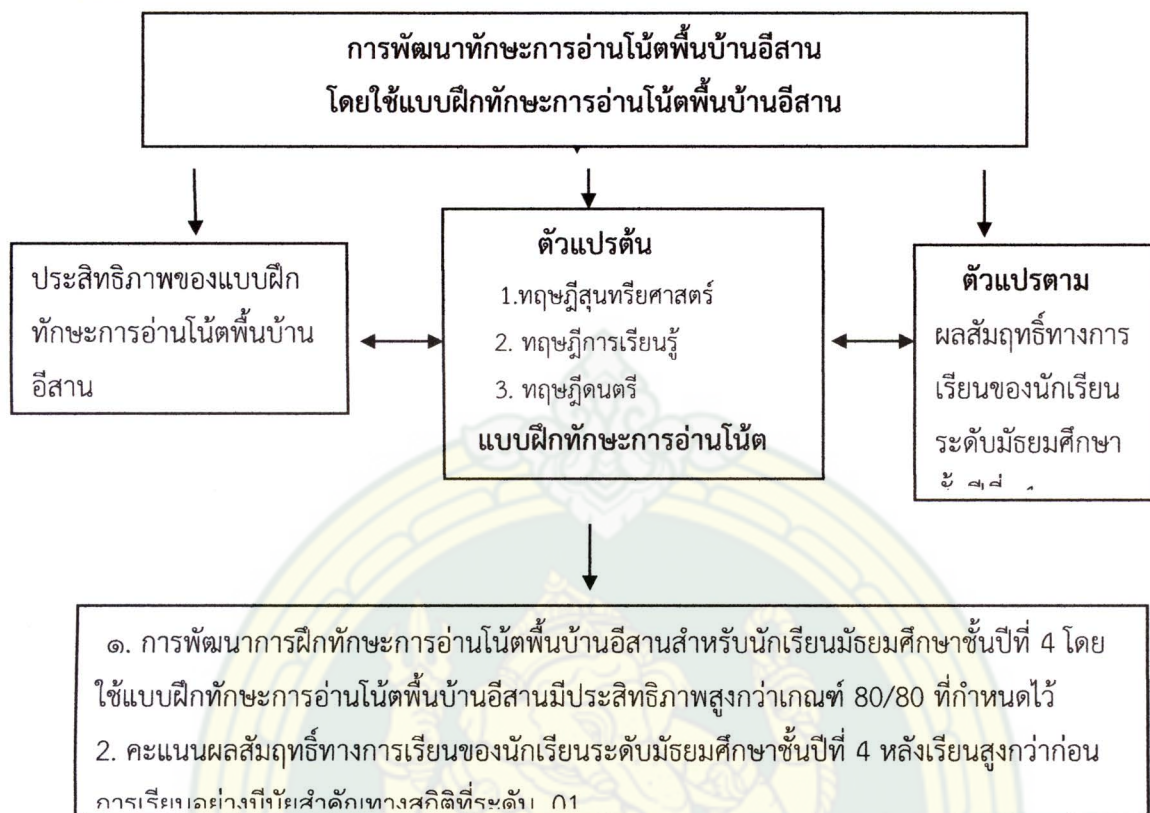
3. ระยะเวลา

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 ชั่วโมง
ตัวแปรต้น คือ แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน
ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนมีแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

กรอบแนวความคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

แบบฝึก หมายถึง แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน

ทักษะ หมายถึง ความสามารถในการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน จำนวน 20 คน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และค้นคว้าทางอินเทอร์เน็ต ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุง 2555
  - 1.1 หลักการ
  - 1.2 จุดมุ่งหมาย
  - 1.3 ระดับช่วงชั้น
  - 1.4 สาระการเรียนรู้
  - 1.5 สาระศิลปะ
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.1 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.3 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.4 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 2.5 แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. หลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.1 หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
  - 3.2 หลักสูตรกิจกรรมดนตรี
4. ชุดการเรียนรู้
  - 4.1 ความหมายของชุดการเรียนรู้
  - 4.2 แนวคิดและวิธีการของชุดการเรียนรู้
  - 4.3 ประเภทและชุดการเรียนรู้
  - 4.4 ส่วนประกอบของชุดการเรียนรู้
  - 4.5 คุณค่าของชุดการเรียนรู้
  - 4.6 ขั้นตอนของการจัดทำของชุดการเรียนรู้
5. การเรียนการสอนดนตรีไทย
6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยในประเทศ

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรับปรุง 2555

1. หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 4)

1.1 เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

1.2 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ

1.4 เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้

1.5 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2. จุดมุ่งหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 5)

2.1 เห็นคุณค่าในตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

2.2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียนและรักการค้นคว้า

2.3 มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.4 มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะ การคิดการสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต

2.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี

2.6 มีประสิทธิภาพในการผลิตและบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค

2.7 เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี

ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรพยากรธรรมชาติและพัฒนาสีงแวดล้อม

2.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

3. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามลำดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 6)

3.1 ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

3.2 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

3.3 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

3.4 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

4. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 6)

4.1 ภาษาไทย

4.2 คณิตศาสตร์

4.3 วิทยาศาสตร์

4.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

4.5 สุขศึกษาและพลศึกษา

4.6 ศิลปะ

4.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี

4.8 ภาษาต่างประเทศ

และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. สาระศิลปะ

กำหนดสาระการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรออกเป็น 3 สาระ ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 6)

5.1 สาระที่ 1 : ทักษะศิลป์

5.2 สาระที่ 2 : ดนตรี

5.3 สาระที่ 3 : นาฏศิลป์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555 ได้กำหนดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2555 : 1-13)

1. ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2555 กำหนดแนวการจัดการศึกษาโดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อ การดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำต้องปรับเปลี่ยน วิธีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเอง ตามศักยภาพ มุ่งเน้นเติมเต็มจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของ ความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

2. ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีการที่หลากหลาย ในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3. เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมุ่งพัฒนาให้บุคคลรู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม และมีความสุข มีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ โดยกำหนดเป้าหมาย ใน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนดังนี้

3.1 ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ทั้ง วิชาการและวิชาชีพอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

3.2 ผู้เรียนค้นพบความสนใจ ความถนัด และพัฒนาความสามารถพิเศษ เฉพาะตัว มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคตได้เหมาะสมกับตนเอง

3.3 ผู้เรียนเห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ สามารถนำความรู้และ ประสบการณ์ ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบสัมมาชีพ

3.4 ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมในการดำเนินชีวิต และ เสริมสร้างศีลธรรม จริยธรรม

3.5 ผู้เรียนมีจิตสำนึกและทำประโยชน์เพื่อสังคมและประเทศชาติ

4. หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

4.1 มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

4.2 จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน

4.3 บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4.4 ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ ที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง

4.5 จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม

4.6 มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของสถานศึกษา

4.7 ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่และงานประจำโดย คำนึงถึงความปลอดภัย

4.8 ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

4.9 มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายและ สอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยให้ถือว่าเป็นเกณฑ์ประเมินผลการผ่านช่วงชั้น เรียน

5. แนวการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรม โดยคำนึงถึงแนวการจัดดังต่อไปนี้

- 5.1 การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเกื้อกูลส่งเสริมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่น การบูรณาการโครงการ องค์ความรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นต้น
- 5.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เช่น ชมรมทางวิชาการต่างๆ เป็นต้น
- 5.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการกระทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น
- 5.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการต่างๆ ฝึกการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และส่วนรวม

หลักสูตรสถานศึกษา

1. หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ดได้กำหนดหลักสูตรสถานศึกษากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ช่วงชั้นที่ 4 โดยกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 กลุ่ม ตามหลักสูตร การศึกษา ขั้นพื้นฐาน (คู่มือนักเรียน ครูและผู้ปกครอง. 2550 : 29) ดังนี้

- 1.1 กิจกรรมแนะแนว
- 1.2 กิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมรักษาดินแดน
- 1.3 กิจกรรมพัฒนาความถนัด ความสนใจ
- 1.4 กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ตาราง 1 โครงสร้าง/แผนการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

	ปีที่ 1 (ม.4)				ปีที่ 2 (ม.5)				ปีที่ 3 (ม.6)			
	ภาค 1		ภาค 2		ภาค 1		ภาค 2		ภาค 1		ภาค 2	
	พฐ นก.	พต นก.	พฐ นก.	พต นก.	พฐ นก.	พต นก.	พฐ นก.	พต นก.	พฐ นก.	พต นก.	พฐ นก.	พต นก.
ภาษาไทย	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	2.0	1.0	2.0	1.0	2.0	1.0	2.0
คณิตศาสตร์	1.0	2.0	1.0	2.0	1.0	2.0	1.0	2.0	-	2.0	-	2.0
วิทยาศาสตร์	5.0	-	-	4.5	-	4.5	-	4.5	-	5.0	-	5.0
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1.5	1.0	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	2.0	1.5	2.0
สุขศึกษาและพลศึกษา	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-

ศิลปะ	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-	0.5	-
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	0.5	2.0	0.5	3.0	0.5	6.5	0.5	6.5	0.5	1.5	0.5	1.5
ภาษาต่างประเทศ	1.5	-	1.5	1.0	1.5	2.0	1.5	2.0	1.5	1.5	1.5	1.5
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4		4		4		4		4		4	

หมายเหตุ

พฐ หมายถึง สาระพื้นฐาน

พต หมายถึง สาระเพิ่มเติม

นก หมายถึง หน่วยกิต

1 หน่วยกิต เท่ากับ 2 ชั่วโมง/สัปดาห์/ภาคเรียน

2. หลักสูตรกิจกรรมดนตรี

วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดได้กำหนดหลักสูตรสถานศึกษากิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน มีเนื้อหาสาระหน่วยการเรียนรู้ (คู่มือนักเรียน ครูและผู้ปกครอง. 2550 : 29) ดังนี้

มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับพื้นฐาน (กรมวิชาการ. 2555 : 5-6)

สาระที่ 2 : ดนตรี

มาตรฐาน ศ 2.1: เข้าใจ และแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

กระบวนการเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2555 : 16-17)

การจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ต้องการการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ตั้งแต่ผู้เรียน ผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้เรียนต้องเรียนรู้ให้ครบถ้วน ด้วย สมอง กาย ใจ และเรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่องตลอดชีวิต ด้วยการจัดการให้ผู้เรียนชวนขยาย หาคำความรู้ เพิ่ม ความรับผิดชอบ กล้าแสดงออก และเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนใช้กระบวนการ การคิดสร้างแบบ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะจึงเพิ่มประสบการณ์ การทำงานจริงตาม สถานการณ์ให้มากยิ่งขึ้นไปตามช่วงชั้นปี ในการจัดการเรียนรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาความ ฉลาดทางสติปัญญาและอารมณ์ให้เห็นคุณค่าของตนเอง เพื่อการแสดงออกอย่างอิสระ เพิ่มการมีส่วนร่วม

ร่วมในการปฏิบัติได้จริง เพิ่มโครงงานตามศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุข มีเสรีภาพในการเรียน และแสวงหาความรู้ได้ตามความต้องการ

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

1. การเรียนรู้แบบพัฒนาความสามารถในกระบวนการคิดของผู้เรียน

เป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องมีการใช้ข้อมูลทางศิลปะกับกระบวนการคิดของตนเอง และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการตัดสินใจ เลือกยุทธศาสตร์กระบวนการ ประเมินตนเอง วางแผนปฏิบัติงาน ลงมือปฏิบัติงาน ตรวจสอบและปรับปรุงผลงานอยู่เสมอ

- คิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Creative Thinking) ด้วยการสร้างแนวคิดใหม่ แสวงหาพิจารณาทางเลือกอย่างหลากหลาย ประยุกต์ปรับเข้าหาแนวทาง สำนวหาทางเลือกที่เหมาะสม ตั้งข้อตกลงร่วมกัน

- คิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) ด้วยกระบวนการตรวจสอบ ทำให้ชัดเจน จัดระบบ ให้เหตุผล วิเคราะห์ ทำให้กระจ่างชัด ตั้งสมมุติฐาน ทำนาย ประเมิน สังเคราะห์

- คิดไตร่ตรอง (Reflective Thinking) ด้วยการตั้งคำถามตนเอง เชื่อมโยงความคิดก่อนหน้าความคาดหวังและประสบการณ์ปัจจุบันเข้าด้วยกัน ประเมิน วิเคราะห์ตั้งสมมุติฐาน แสวงหาพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสม

2. การเรียนรู้แบบการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism)

เป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ศิลปะด้วยวิธีการแสวงหาความรู้โดยการปฏิบัติ ทดลองหาเหตุผล สัมผัสจริง และสรุปด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง

3. การเรียนรู้แบบการประเมินตนเอง (Self Assessment)

เป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ศิลปะที่มีการลำดับขั้นตอนไว้ชัดเจนโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ประเมินตนเองหรือประเมินเพื่อนในชั้นเรียนอย่างมีเหตุมีผล

4. การเรียนรู้ด้วยการแก้ปัญหา (Problem-based Learning)

เป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ศิลปะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษา และหาทางแก้ปัญหา ด้วยตนเอง ตั้งแต่การกำหนดปัญหา ค้นหาวิธีแก้ปัญหา ด้วยวิธีและขั้นตอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน

5. การเรียนรู้แบบเชื่อมโยงบูรณาการความรู้สหสาขา (Multidisciplinary Approach) เป็นยุทธศาสตร์การเรียนรู้ศิลปะที่สามารถบูรณาการการเชื่อมโยงความรู้ และกระบวนการทั้งในกลุ่มสาระและระหว่างกลุ่มสาระการวัดและประเมินผล (กรมวิชาการ. 2555 : 17)

หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง มีการติดตามประเมินผลตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ซึ่งใช้เป็นเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินการเรียนรู้

ของตนได้ และใช้วิธีการประเมินจากสภาพจริง ด้วยวิธีการประเมินผล ที่หลากหลาย มีการบันทึกผลการประเมินอย่างเป็นระบบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนศิลปะอย่างต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ศิลปะตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมแห่งเรียนรู้ (กรมวิชาการ. 2555 : 18)

แหล่งการเรียนรู้ คือ สถานที่ ปรากฏการณ์ เหตุการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งความรู้ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคล ซึ่งอาจมี การถ่ายทอดหรือบันทึกไว้ในสื่อต่างๆ เช่น หนังสือเรียน ตำรา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ด้วยธรรมชาติของกลุ่มศิลปะที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ได้ตลอดเวลา ทุกโอกาส และทุกสถานที่ ประกอบกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างมากมายในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะได้สะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด

จุดหมายของหลักสูตร

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนปทุมพิทยาคม มีจุดหมายมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงามในการดำเนินชีวิต เช่น มีวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด อดออม มีความรับผิดชอบ เสียสละ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม
2. มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจ ใช้ปัญญาแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
3. มีทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต มีสุขภาพ และบุคลิกภาพที่ดี มีสุนทรียภาพ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และปรับตัวให้เข้าใกล้กับโลกปัจจุบัน สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขได้บนพื้นฐานความเป็นไทย และความเป็นสากล อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
4. มีความภาคภูมิใจและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่น และความเป็นไทย

5. เป็นคนดี คนเก่ง มีจิตสำนึกในหน้าที่ มีความรับผิดชอบ

เนื้อหาสาระการเรียนรู้ กิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน ช่วงชั้นที่ 4

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

สาระที่ 2 : ดนตรี

ตาราง 2 มาตรฐาน ศ 2.1 : เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ทางดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจเครื่องดนตรีที่ใช้ในการผสมวงและทำให้เกิดดนตรีไทยและดนตรีสากลประเภทต่างๆ ระบุได้ว่าดนตรีมีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคม	-เครื่องดนตรีประเภทต่างๆ -เครื่องดนตรีที่ใช้ในการผสมวง -ความสัมพันธ์ระหว่างดนตรีกับสังคม
2. ขับร้องและบรรเลงดนตรีโดยการเลือกผสมผสานองค์ประกอบและทักษะดนตรีให้ได้ผลตามความต้องการ	-การเลือกองค์ประกอบของการขับร้องและบรรเลงดนตรี
3. ใช้และบำรุงรักษาเครื่องดนตรีด้วยความระมัดระวัง ปลอดภัยและมีความรับผิดชอบ	-วิธีใช้เครื่องดนตรีไทยและสากลด้วยความระมัดระวังและปลอดภัย -วิธีบำรุงรักษาเครื่องดนตรีไทยและสากล ด้วยความระมัดระวังและมีความรับผิดชอบ
4. แสดงออกถึงความรู้สึกในการรับรู้ความไพเราะจากประสบการณ์และความสนใจโดยใช้หลักการพื้นฐานทางดนตรี	-หลักการพื้นฐานทางดนตรี -วิธีการแสดงความรู้สึกการรับรู้ -หลักการฟัง
5. แสดงความคิดเห็นและวิเคราะห์องค์ประกอบและความไพเราะของผลงานดนตรีตามหลักการทางดนตรี	-วิเคราะห์องค์ประกอบและความไพเราะของผลงานดนตรีตามหลักการทางดนตรี
6. สร้างสรรค์ทางดนตรีและนำความรู้ไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ และชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	-การสร้างสรรค์ทางดนตรี -การนำความรู้ทางดนตรีไปใช้กับกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆ และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตาราง 3 มาตรฐาน ศ 2.2 : เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และ วัฒนธรรม เห็นคุณค่าของ ดนตรีไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น
1. เข้าใจยุคสมัยวิวัฒนาการดนตรีไทยและสากล	ยุคสมัยและวิวัฒนาการของดนตรีไทยและสากล

คำอธิบายรายวิชา

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

รายวิชา ดนตรีพื้นบ้าน ภาคเรียนที่ 2 จำนวนเวลา 20 ชั่วโมง/ภาคเรียน ช่วงชั้นที่ 4
 รู้และอธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน ประวัติ วิวัฒนาการ องค์ประกอบของการ
 บรรเลงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน การบันทึกโน้ต หลักการใช้และบำรุงรักษา หลักการปฏิบัติเครื่อง
 ดนตรีพื้นบ้านอีสาน และปฏิบัติเครื่องดนตรีตามลายเพลงที่กำหนด

ชุดการเรียนรู้

1. ความหมายของชุดการเรียนรู้

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้และประเภทของชุดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 66-67) ได้ให้ความหมายและประวัติความเป็นมาของ
 ชุดการเรียนรู้ไว้ว่า ชุดการเรียนรู้หรือชุดการเรียนรู้ มาจากคำว่า Instruction Package หรือ
 Learning Package เดิมใช้คำว่า ชุดการสอน เพราะเป็นสื่อที่ครูนำมาใช้ประกอบการสอน แต่ต่อมา
 แนวความคิดในการยึดเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนได้เข้ามามีอิทธิพลมากขึ้น จึงมีผู้นิยม เรียกชุดการ
 สอนว่า ชุดการเรียนรู้ ตามลักษณะและความหมายของชุดการสอนนั้น จัดเป็น สื่อการสอนชนิดหนึ่งที่เป็น
 ชุดของสื่อผสม (Multimedia) คือ การใช้สื่อการสอนตั้งแต่สองชนิด ขึ้นไปร่วมกัน เพื่อให้
 ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ โดยจัดไว้เป็นชุดๆ บรรจุอยู่ในซอง กล่อง หรือกระเป๋า

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 95) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า ชุดการ
 เรียน คือสื่อการเรียนหลายอย่างมาประกอบกัน จัดไว้เข้าด้วยกันเป็นชุด(Package) เรียกว่า สื่อ
 ประสม (Multimedia) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 17) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า หมายถึง
 สื่อประสมที่จัดสร้างขึ้นเป็นระบบเพื่อใช้ในการศึกษา โดยมีความสอดคล้องวิชา หน่วยการเรียนรู้และ
 วัตถุประสงค์ของวิชานั้นๆ สื่อประสมเหล่านั้นได้ผ่านการวิเคราะห์ระบบการทดลองใช้เพื่อปรับปรุง
 ประสิทธิภาพก่อนที่จะนำมาใช้จริง มีการจัดประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีโอกาส แสดง
 พฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย โดยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาและประเมินผลการเรียนได้ด้วยตนเอง

สมศักดิ์ สนใจ (2542 : 7-8) ได้ให้ความหมายของชุดการเรียนรู้ไว้ว่า ชุดการเรียนรู้
 คือ การนำระบบสื่อผสมประสานที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วย มา
 ช่วยในการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการเรียนรู้ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ภายในชุดการ
 เรียนจะประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการเรียนรู้ สื่อการเรียนที่สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น รูปภาพ ตำรา
 เอกสาร แผนภูมิ บัตรคำ และวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 2) ให้
 ความหมายของชุดการเรียนรู้ว่า หมายถึง ชุดสื่อประสมที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีระบบ มีความสมบูรณ์

เปิดเสรี ในตนเอง โดยมีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับเนื้อหาประสบการณ์ที่สามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กล่าวโดยสรุป ชุดการเรียนรู้คือ การนำสื่อผสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชามาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดอยู่ในรูปแบบ การผลิตอย่างมีขั้นตอน ช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการสอน ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุด และตามความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้คำปรึกษาเมื่อผู้เรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติชุดการเรียนรู้ และคำแนะนำในการกระทำการกิจกรรมตามขั้นตอนที่เหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามเป้าหมาย

2. ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาชุดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 4) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนรู้ ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนรู้ในต่างประเทศนั้น การสร้างชุดการเรียนรู้เกิดขึ้นที่โรงเรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1930 โดย David Stansfield แห่งสถาบัน Ontario for studies in education ได้คิดกล่องเอนกประสงค์ขึ้นสำหรับนักเรียน โดยให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การสอน โดยได้ใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในเรื่องการสอนสำเร็จรูป (Programmed Learning) โดยผลิตกล่องที่เขาเรียกว่า Thirties Box กล่องการสอนนี้เขาเรียกรวมๆ ว่า The 1930 Multi Media Kit ได้รับความนิยมและเป็นที่ชื่นชอบแก่เด็กมาก จึงเรียกว่ากล่องวิเศษและพัฒนาเป็นชุดการเรียนรู้ในที่สุด

ประวัติความเป็นมาของชุดการเรียนรู้ในประเทศไทย ระบบการผลิตชุดการเรียนรู้ ในประเทศไทยนั้นเริ่มต้นในปีการศึกษา 2516 ที่แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้ที่ริเริ่มคือ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ โดยได้ทำการวิจัยกับนิสิตปริญญาโท เปรียบเทียบการสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ยึดหลักที่ว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเรียนเพียง 1 ส่วน อีก 2 ส่วน ให้ไปเสาะแสวงหาจากประสบการณ์ที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และเมื่อทดสอบหลังเรียนแล้ว 4 สัปดาห์ พบว่า ความคงทนในการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม หลังจากนั้น ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้เปิดการอบรมการสร้างชุดการเรียนรู้ขึ้นตามสถาบันหลายแห่งในมหาวิทยาลัยต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ได้มีการนำระบบการผลิตชุดการเรียนรู้แผนจุฬาไปใช้ในการอบรมเชิงปฏิบัติการ แก่อาจารย์วิทยาลัยครูและครูประจำการตามส่วนต่างๆ ของประเทศ เพื่อใช้ระบบการสอนแบบ ศูนย์การเรียนรู้และผลิตชุดการเรียนรู้ให้แพร่หลาย

3. แนวคิดพื้นฐานและหลักการในการผลิตชุดการเรียนรู้

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 5) ได้เสนอหลักการ และทฤษฎีที่สำคัญพื้นฐานในการสร้างชุดการเรียนรู้ โดย ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงดังนี้

แนวคิดที่แรก การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความถนัด และ ความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ มนุษย์แต่ละคนมีความแตกต่างกันในความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และความแตกต่างปลีกย่อยอื่นๆ ดังนั้น ในการนำเอาหลักความแตกต่างเหล่านี้มาใช้ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุดคือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้มีอิสระในการเรียนตามสติปัญญาความสามารถและความสนใจ โดยครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม ปัจจุบันได้มีการทดลองและวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับการสอนรายบุคคลอย่างกว้างขวางในทุกระดับการศึกษา จนเป็นที่ยอมรับว่าการสอนนี้กำลังจะก้าวหน้าไปไกลออกไป โดยมีเทคโนโลยีทางการศึกษาใหม่ๆ เป็นเครื่องมือช่วยให้การสอนรายบุคคลดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายปลายทาง

แนวคิดที่สอง ความพยายามที่จะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิมที่เคยยึดครู เป็นแหล่งเรียนรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนด้วยการใช้แหล่งเรียนรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการสอน การเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ครูจะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ในรูปของชุดการสอนที่ผู้สอนชี้แหล่งและ ชี้ทางให้

แนวคิดที่สาม การใช้สื่อนวัตกรรมได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไปเป็นสื่อการสอนซึ่งคลุมถึงความสัมพันธ์ (วัสดุ) เครื่องมือต่างๆ (อุปกรณ์) และกระบวนการ แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่างๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป แต่เดิมนั้นการผลิตและการใช้สื่อการสอน มักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้เป็นสื่อเดี่ยวๆ มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบประสมให้เป็น ชุดการสอน อันจะมีผลต่อการใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน คือครูเป็นผู้หยิบอุปกรณ์ต่างๆ มาใช้เป็น สื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน คือให้ผู้เรียนหยิบและใช้สื่อการสอนต่างๆ ด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยอยู่ในรูปแบบของชุดการสอน

แนวคิดที่สี่ แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนในห้องเรียน มีลักษณะเป็นทางเดียวคือ ครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม ครูมิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ผู้เรียนจะมีโอกาสได้พูดก็ต่อเมื่อครูให้พูด การตัดสินใจของผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายเอาใจครูมากกว่าเอาใจผู้เรียน ในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่าง

ผู้เรียนในห้องเรียนนั้น แทบจะไม่มีเลยเพราะครูส่วนใหญ่ไม่ชอบผู้เรียนคุยกัน ผู้เรียนจึงไม่มีโอกาสฝึกฝนทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ และเคารพความคิดเห็นผู้อื่น เมื่อเติบโตจึงทำงานร่วมกันไม่ได้ นอกจากนี้ปฏิริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมก็มักอยู่เพียงซอล์ กระจกบานซอล์ และแบบเรียนในห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ หรือบริเวณอันไม่ค่อยสวยงามนัก ครูไม่เคยพานักเรียนออกไปสู่สภาพภายนอกห้องเรียน การเรียนการสอนจึงจัดอยู่เพียงในห้องเรียนเป็นส่วนใหญ่ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกันทฤษฎีและกระบวนการร่วมกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อการสอนออกมาในรูปของชุดการสอน

แนวคิดที่ห้า แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้โดยจัดสภาพการออกมาเป็นการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง มีทางทราบว่า การตัดสินใจหรือการทำงานของตนถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงบวกที่นำมาให้ผู้เรียนภาคภูมิใจที่ได้ทำถูกหรือคิดถูก อันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต และได้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและสนใจ

นักการศึกษาได้เสนอแนวคิดการนำชุดการเรียนมาใช้ในระบบการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล

ผู้เรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ความสามารถ สติปัญญา ความต้องการ ความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ สังคมและอื่นๆ นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุด คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอ็กัตภาพ การศึกษาโดยเสรีและการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีผู้สอนคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดที่พยายามจะเปลี่ยนการเรียนการสอนไปจากเดิม

การเรียนการสอนแต่เดิมที่เคยยึดผู้สอนเป็นแหล่งความรู้หลัก ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนด้วยตนเอง ใช้แหล่งความรู้จากสื่อการสอนแบบต่างๆ ซึ่งประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการ การนำสื่อการสอนมาใช้ จะต้องจัดให้ตรงเนื้อหาและประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียน การเรียน ด้วยวิธีนี้ผู้สอนจะช่วยถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงหนึ่งในสามของเนื้อหาทั้งหมด ส่วนอีกสองในสามผู้เรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเองจากที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้ในรูปแบบของชุดการเรียนและ ที่ผู้สอนชี้ทางให้

3. แนวคิดในเรื่องการใช้สื่อการสอนต่างๆ ได้เปลี่ยนและขยายตัวออกไป

ในอดีตนั้น การผลิตและการใช้สื่อการสอน มักออกมาในรูปต่างคนต่างผลิต มิได้มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม และใช้เป็นแหล่งความรู้สำหรับผู้เรียนแทนการใช้ครูเป็นผู้

ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนตลอดเวลา แนวโน้มใหม่จึงเป็น การผลิตสื่อการสอนแบบประสมเป็นชุดการเรียน

4. แนวคิดเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อมในอดีต ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นไปในลักษณะครูเป็นผู้นำและนักเรียนเป็นผู้ตาม มิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนแทบจะไม่มีเลย การเรียนการสอนเกิดขึ้นแต่เพียงในห้องเรียนเท่านั้น

5. แนวคิดในการนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้

โดยจัดสภาพการเรียนการสอนแบบโปรแกรม ซึ่งหมายถึงระบบการเรียน การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง ทราบผลการเรียนในทันทีทันใด มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ได้เรียนรู้ที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียนเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ จัดสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 119-120) กล่าวถึงแนวคิด หลักการในการนำชุดการเรียนมาใช้ในระบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่า

1. การประยุกต์ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียน การสอน ควรคำนึงถึง ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนที่เหมาะสมที่สุดคือการจัดกิจกรรมการสอนรายบุคคล หรือการศึกษาตามเอกัตภาพและการศึกษาด้วยตนเองซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจ โดยมีครูคอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. ความพยายามที่จะเปลี่ยนแนวการสอนไปจากเดิม การจัดการเรียนการสอนแต่เดิมนั้นยึดครูเป็นศูนย์กลาง เปลี่ยนมาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง โดยใช้แหล่งความรู้จากสื่อหรือวิธีต่างๆ การนำสื่อการสอนมาใช้ ต้องจัดให้ตรงเนื้อหา และประสบการณ์ตามหน่วยการสอนของวิชาต่างๆ โดยนิยมจัดในรูปของชุดการเรียน

3. การใช้สื่อการสอนได้เปลี่ยนแปลงและขยายตัวออกไป เดิมการผลิตและการใช้สื่อที่รวมไปถึงการใช้วัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือต่างๆ กระบวนการและกิจกรรมต่างๆ เป็นลักษณะ ต่างคนต่างผลิต ต่างคนต่างใช้ เป็นสื่อๆ เดียว ไม่มีการจัดระบบการใช้สื่อหลายอย่างมาผสมผสานกันให้เหมาะสม แนวโน้มใหม่จึงเป็นการผลิตสื่อการสอนแบบผสมให้เป็นชุดการเรียน เปลี่ยนจาก การใช้สื่อเพื่อช่วยครูสอน เป็นการใช้สื่อการสอนเพื่อช่วยผู้เรียน

4. ปฏิกริยาสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม เดิมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว คือผู้สอนเป็นผู้นำและผู้เรียนเป็นผู้ตาม ตามการตัดสินใจของผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ มักจะตามผู้สอนที่เป็นประสบการณ์ที่ผู้เรียนไม่พึงพอใจในส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนแทบไม่มีเลย ผู้เรียนไม่มีโอกาสฝึกฝน

การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ปฏิบัติกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสภาพแวดล้อม มีเพียงข้อลัคนะดานดำ และห้องสี่เหลี่ยมแคบๆ แนวโน้มในปัจจุบันและอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องมีการนำเอากระบวนการกลุ่มสัมพันธ์เข้ามาใช้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน นำมาสู่การจัดระบบการผลิตสื่อออกมาในรูปของชุดการสอน

5. การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ได้ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาใช้ โดยการจัดระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง มีการเสริมแรงบวกที่ทำให้ผู้เรียนภาคภูมิใจ ให้ผู้เรียนเรียนรู้ทีละขั้นตอนตามความสามารถและความสนใจ มีเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการจัดการสอนแบบโปรแกรมและใช้ชุดการเรียน เป็นเครื่องมือสำคัญ

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 154) ได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการผลิตชุดการเรียนไว้ 10 ประการ คือ

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชาการหรือ บูรณาการเป็นแบบ สหวิทยาการ ตามที่เหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ ประมาณเนื้อหาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่แก่นักเรียนหน่วยละครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง ในการเรียนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียน แล้วกำหนดหัวเรื่องออกมาเป็นหน่วยการเรียนย่อย
4. กำหนดหลักการและความคิดรวบยอดจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาร และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการเรียนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ โดยให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง และในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางเลือกและผลิตสื่อการสอน
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์เชิงประพจน์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าจากการเรียนด้วยชุดการเรียนแล้ว ผู้เรียนจะได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการเรียน วัสดุอุปกรณ์วิธีการที่ครูใช้ถือเป็นสื่อการเรียนทั้งสิ้น แล้วนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ คือ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความจำและไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 120)
9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน เพื่อเป็นการประกันว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการเรียน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อให้การเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการเรียนรู้เป็นขั้นนำชุดการเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

4. ประเภทของชุดการเรียนรู้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 152) ได้แบ่งชุดการสอนออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าชุดการสอนสำหรับครู เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ให้ครูใช้ประกอบการสอน

2. ชุดการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนที่มุ่งเน้นตัวผู้เรียน ให้ได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือประกอบกิจกรรมร่วมกันระหว่างเรียน หากมีปัญหาจึงซักถามครูผู้สอน

3. ชุดการเรียนรู้รายบุคคล เป็นชุดการเรียนรู้ที่จัดระบบให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเอง ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เมื่อศึกษาจบแล้ว ทำการสอบประเมินผลการก้าวหน้าและการศึกษาชุดต่อไปตามลำดับ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2524 : 175) อธิบายว่า ความแตกต่างของชุดการสอน กับชุดการเรียนนั้นคือ ชุดการสอนเป็นคำที่ใช้มาแต่เดิม แต่การใช้คำว่าชุดการสอนทำให้ ครูเกิดแนวคิดที่ว่า สื่อการเรียนการสอนที่จัดรวมไว้เป็นชุด เพื่อให้ครูเป็นผู้ลงมือใช้ ดังนั้นผู้ที่ ทำกิจกรรมคือครู ผู้เรียนเป็นฝ่ายฟังและสังเกต ในปัจจุบันนักการศึกษาจึงหันมาใช้คำว่าชุดการเรียน เพื่อย้ำถึงแนวการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้ใช้สื่อต่างๆ ในชุดการเรียน ซึ่งส่งผลให้ครูลดบทบาทลงและสามารถนำไปใช้ในการเรียนซ่อมเสริมด้วยตนเอง แบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนรู้สำหรับกิจกรรมกลุ่ม ส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม เช่น ในวิธีการของศูนย์การเรียนรู้ หรือบทเรียนโมดูล

2. ชุดการเรียนรู้ รายบุคคล ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามลำพังเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของผู้เรียน และความก้าวหน้าในการเรียนตามความสามารถที่แตกต่างกัน ผู้เรียนสามารถทดสอบเพื่อวัดผลความก้าวหน้าของตนเองได้ตลอดเวลา และตรวจสอบได้ทันที

5. ส่วนประกอบชุดการเรียนรู้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 153) กล่าวว่า ชุดการเรียนรู้จะมีหลายรูปแบบที่แตกต่างกันแต่จะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. คู่มือครู เป็นคู่มือและแผนการสอนสำหรับครู และนักเรียนตามลักษณะของ ชุดการเรียนรู้ภายในคู่มือ จะชี้แจงถึงวิธีการใช้ชุดการเรียนรู้ไว้อย่างละเอียด ครูและนักเรียนจะต้อง

ปฏิบัติตามคำชี้แจงอย่างเคร่งครัด จึงจะสามารถใช้ชุดการเรียนนั้นอย่างได้ผล คู่มือครูอาจทำเป็นเล่มหรือทำเป็นแผ่น แต่ต้องมีส่วนสำคัญดังนี้

- 1.1 คำชี้แจง
- 1.2 บทบาทของครู
- 1.3 การจัดชั้นเรียนพร้อมแผนผัง
- 1.4 แผนการสอน
- 1.5 แบบฝึกปฏิบัติ

2. คำสั่ง (คำแนะนำ) เพื่อให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมแต่ละอย่างที่มีอยู่ในชุดการเรียนแบบกลุ่ม และชุดการเรียนแบบรายบุคคล บัตรคำสั่งจะประกอบด้วย

- 2.1 คำอธิบายในเรื่องที่จะศึกษา
- 2.2 คำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรม
- 2.3 การสรุปบทเรียน การใช้การอภิปราย หรือการตอบคำถาม

บัตรคำสั่งจะต้องมีถ้อยคำที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย ชัดเจน ครอบคลุมกิจกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนทำ ผู้เรียนต้องอ่านบัตรคำสั่งให้เข้าใจเสียก่อนแล้วจึงปฏิบัติตามเป็นขั้นๆ ไป

3. เนื้อหาหรือประสบการณ์จะถูกบรรจุอยู่ในสื่อต่างๆ อาจประกอบด้วย บทเรียนสำเร็จรูป สไลด์ เทปบันทึกเสียง แผ่นโปร่งใส รูปภาพหุ่นจำลอง เป็นต้น ผู้เรียนจะต้องศึกษาจากสื่อการสอนต่างๆ ที่บรรจุอยู่ในชุดการเรียน ตามบัตรคำสั่งที่กำหนดไว้

4. แบบประเมินผล (ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน) อาจอยู่ในรูปของแบบฝึกหัด ให้เติมคำลงในช่องว่าง จับคู่ เลือกคำตอบที่ถูกต้อง หรือผลจากการทดลอง หรือทำกิจกรรม ส่วนประกอบของชุดการเรียนควรประกอบด้วย

1. หัวเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยการเรียนออกเป็นหน่วยย่อย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ที่ใช้ชุดการเรียน ต้องศึกษาคู่มือ ให้เข้าใจอย่างชัดเจน ในคู่มือครูประกอบด้วย

2.1 คำชี้แจงชุดการเรียน เพื่อความสะดวกสำหรับผู้ที่น่าชุดการเรียนไปใช้

2.2 สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน ส่วนมากจะบอกสิ่งที่มีขนาดใหญ่เกินกว่าที่จะบรรจุในชุดการเรียน

2.3 บทบาทของนักเรียน เสนอแนะว่า นักเรียนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการเรียนไว้อย่างไรบ้าง

2.4 การจัดชั้นเรียน

2.5 แผนการสอน ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ คือ หัวข้อเรื่อง กำหนดเวลาเรียน จำนวนผู้เรียน เนื้อหาสาระอย่างย่อ ความคิดรวบยอดหรือหลักการเรียนที่มุ่งเน้น

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สิ่งของหรือข้อมูลต่างๆ ที่นักเรียนศึกษาค้นคว้า เช่น เอกสาร ตำรา รูปภาพ แผนภูมิ วัสดุ เป็นต้น

4. บัตรงาน เป็นคำแนะนำในเรื่องที่จะศึกษาและเป็นคำสั่งให้ผู้เรียนดำเนินการกิจกรรม

5. กิจกรรมสำรอง จำเป็นสำหรับชุดการเรียนแบบกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนไม่เกิด ความเบื่อหน่าย เมื่อทำกิจกรรมสำเร็จก่อนกลุ่มอื่น

6. ขนาดรูปแบบของชุดการเรียน ควรมีขนาดพอเหมาะ ไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป เพื่อสะดวกในการเก็บรักษา

บุญชม ศรีสะอาด (2537 : 95-96) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการเรียนที่สำคัญ 4 ด้าน ดังนี้

1. คู่มือการใช้ชุดการเรียน เป็นคู่มือที่จัดเตรียมขึ้นเพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ อาจประกอบด้วยแผนการสอน สิ่งที่ต้องเตรียมก่อนสอน บทบาทของผู้เรียน และการจัดชั้นเรียน (ในกรณีของชุดการเรียนที่มุ่งใช้กับกลุ่มย่อย เช่นในศูนย์การเรียน)

2. บัตรงานเป็นบัตรคำสั่งว่า จะให้ผู้เรียนปฏิบัติอะไรบ้าง โดยระบุกิจกรรมตาม ขั้นตอนของการเรียน

3. แบบทดสอบความก้าวหน้าของผู้เรียน เป็นแบบทดสอบที่ใช้สำหรับตรวจสอบว่า หลังการเรียนชุดการเรียน จบแล้วผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่

4. สื่อการเรียนต่างๆ เป็นสื่อสำหรับผู้เรียนได้ศึกษามีหลายชนิดประกอบกัน อาจเป็นประเภทสิ่งพิมพ์ เช่น บทความ เนื้อหาเฉพาะเรื่อง จุลสาร บทเรียนโปรแกรม หรือประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เช่น รูปภาพ แผนภูมิต่างๆ เทปบันทึกเสียง ของจริงต่างๆ เป็นต้น

เนื่องจากชุดการเรียนมีหลายประเภท การผลิตชุดการเรียนจึงจะขึ้นอยู่กับ ความเหมาะสมที่เกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียน สภาพแวดล้อมและเนื้อหาที่จะช่วยให้สามารถเลือกรูปแบบของชุดการเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบพื้นฐาน คล้ายคลึงกันดังนี้

1. หัวเรื่อง ประกอบด้วยชื่อเรื่อง เนื้อหา จุดประสงค์ ระยะเวลาและลักษณะเฉพาะของผู้เรียน เป็นต้น

2. คู่มือสำหรับผู้สอนและผู้เรียน ที่กำหนดให้ทราบแนวทางปฏิบัติและสิ่งที่ต้องจัดเตรียม หากจำเป็น

3. วัสดุประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อชนิดต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษารวมทั้งแบบฝึกปฏิบัติ

4. กิจกรรม ได้แก่แนวทางในการปฏิบัติ หรือการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การประเมินผล ได้แก่ การประเมินผลการเรียนรู้จากแบบทดสอบต่างๆ การสรุปผลอภิปรายผล เป็นต้น

6. คุณค่าของชุดการเรียน

กิดานันท์ มลิทอง (2548 : 108-109) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนหรือชุดการเรียน ดังนี้

1. เป็นสิ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยู่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

2. ช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกสนาน และ ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน

3. ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันหากเป็นเรื่องของนามธรรมและยากต่อการเข้าใจ และช่วยให้เกิดประสบการณ์ร่วมกันในรายวิชาที่เรียน

4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันและครูผู้สอน

5. สร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านี้

6. ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 8-9) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุดการเรียน ดังนี้

1. ทำให้การเรียนมีประสิทธิภาพ
2. ทำให้ลดภาระของครูผู้สอน
3. ได้ความรู้ในแนวเดียวกัน ชุดการเรียน แก้ปัญหาต่างๆ ของประสิทธิภาพในการสอนที่มีผู้สอนหลายคนในวิชาเดียวกันได้

4. มีวัตถุประสงค์บอกไว้ชัดเจน
5. มีกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมพร้อมทั้งอุปกรณ์

6. มีข้อสอบประเมินผลเพื่อวัดการเรียนรู้ได้ครบถ้วน

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละบุคคล

8. ชุติการสอนเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง

จากการศึกษาคุณค่าของชุติการเรียนจากนักการศึกษาหลายๆ ท่าน พอจะสรุปได้ว่า คุณค่าของชุติการเรียนมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรูู้ในการเรียนการสอน ได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียน มีความมั่นใจในการดำเนินการเรียนการสอน เพราะเป็นการลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า

2. ช่วยแก้ปัญหาในกรณีขาดแคลนครู

3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง

5. สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนมีมาก บุรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

6. ช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุติการเรียนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบใช้ได้ทันที

7. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม

สำหรับการศึกษาประสิทธิภาพชุติการเรียนได้รับประโยชน์ ในโรงเรียน ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจ และความพร้อมให้แก่ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทันที

2. ครูผู้สอนท่านอื่นๆ สามารถนำไปใช้สอนแทนได้

3. ครูผู้สอนสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ประกอบไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนการสอนได้ เช่น สอนกลุ่มอื่นๆ ปฏิบัติราชการอื่นๆ เป็นต้น

4. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กับระบบสื่อประสม

5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจ และความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม

6. นักเรียนสามารถตรวจสอบตนเองได้ทันที ด้วยการประเมินตนเองระหว่างเรียน

7. ขั้นตอนการจัดทำชุติการเรียน

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2550 : 26-29) ได้กล่าวเสนอขั้นตอนในการสร้างชุติการเรียนได้ดังนี้

1. เลือกเรื่อง เรื่องที่จะต้องรู้สีกว่า มีปัญหาในการสอนด้วยวิธีอื่นๆ จึงมีคุณค่าพอสำหรับการสร้าง

2. พัฒนาเรื่องให้เป็นปัญหา เพื่อยั่วให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยในคำตอบ การพัฒนา หัวเรื่องให้เป็นปัญหา เช่น วิธีสร้างความสนใจในการเรียนแก่ผู้เรียนได้ดี ข้อสำคัญปัญหานั้นจะต้องสัมพันธ์กับจุดที่ครูต้องการสอน

3. เนื้อหาสาระ ครูกำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาขอบเขตในหลักสูตร การศึกษาหลักสูตรจะทำให้ครูรู้ระยะเวลาของการสอนว่าควรเน้นย้ำรายละเอียดเพียงใด เช่น ไม่สอนทุกสิ่งทุกอย่างที่หลักสูตรกำหนดให้สอนในเวลา 10 ชั่วโมง โดยใช้ชุดการเรียนเรียนเพียง 2-3 ชั่วโมง

4. เขียนสังกัป(Concept) หรือ หลักการ (Generalization) ของเรื่อง เพื่อเป็นหลัก ในการจัดกิจกรรมและการตั้งคำถามของครู ครูที่สอนโดยคำนึงถึงหลักการ และสังกัปของเรื่อง เท้ากับส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็นด้วย

5. เขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้วเรียงลำดับโดยเริ่มจากสิ่งที่จะต้องสอนก่อน

6. ระบุวิชาที่จะต้องนำมาสัมพันธ์หรือบูรณาการกันได้ จะช่วยให้เกิดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมความคิดของผู้เรียนให้กว้างขวางออกไปในเชิงบูรณาการ

7. คำนึงถึงจิตวิทยาของผู้เรียน ผู้เรียนแต่ละระดับมีช่วงความสนใจต่างกัน ลักษณะกิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงวัยผู้เรียน ที่จะเป็นผู้ลงมือกระทำกิจกรรมนั้นๆ ด้วย

8. วิเคราะห์งาน โดยนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์ กิจกรรมที่ครูและผู้เรียนจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็นแล้วเรียงลำดับกิจกรรมที่ครูจะต้องทำ ตลอดจนกำหนดสื่อที่จำเป็นแล้วเรียงกิจกรรมดังกล่าว

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน จะต้องระบุให้ชัดเจนว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และเขียนเป็นประโยคบอกเล่าไม่ใช่การอธิบายเชิงคำถาม วัสดุที่ใช้ประกอบให้วงเล็บหมายเลขไว้

9. รายการอุปกรณ์ เอกสาร ประกอบการเรียน ควรมีหมายเลขประกอบเพื่อสะดวกต่อการหยิบใช้

10. การวัดผล ไม่ว่าจะการวัดผลก่อนหรือหลังเรียน ต้องใช้จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นหลัก วัดพฤติกรรมที่คาดหวังเป็นสำคัญ พยายามออกแบบการวัดผลให้ผู้เรียนวัดกันเอง และตรวจคำตอบเองได้

11. กิจกรรมสำรอง จัดไว้สำหรับซ่อมพื้นฐานที่จำเป็นของเด็กเรียนอ่อน และเสริมความรู้ของเด็กที่เรียนเร็ว สิ่งเหล่านี้มีผลต่อการรักษาวินัยของห้องเรียนด้วย

12. คู่มือการใช้ชุดการเรียน

13. แฟ้มสำหรับบรรจุชุดการเรียน ควรมีมาตรฐาน เพื่อสะดวกในการจัดวาง และ การใช้โดยยึดหลักประโยชน์ ประหยัด คงทน สะดวก และภูมิฐาน

14. การทดลองใช้ปรับปรุงแก้ไข เมื่อสร้างเสร็จควรทดลองกับผู้เรียนในระดับที่ต้องการก่อน เพื่อการแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง ในคู่มือควรมีแบบบันทึกผลไว้ให้ครูบันทึกข้อดี ข้อบกพร่องในการใช้แต่ละครั้งด้วย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 123) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตชุดการสอนโดยการนำเอาวิธีระบบในระบบการผลิตแผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรมเข้ามาใช้มี 10 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่ เนื้อหาและประสบการณ์อาจเป็นของหมวดวิชาหรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม
2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ แบ่งเนื้อหาวิชาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือ 1 ครั้ง
3. กำหนดหัวเรื่อง โดยกำหนดประสบการณ์ในหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยเป็นเรื่องๆ
4. กำหนดความคิดรวบยอดและหลักการ ต้องให้สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ และ หัวเรื่อง โดยสรุปแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาที่สอนให้สอดคล้องกัน
5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง เป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วเปลี่ยนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเงื่อนไขและเกณฑ์พฤติกรรมไว้ทุกครั้ง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมซึ่งเป็นแนวทางในการเลือกและการผลิตสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองวิทยาศาสตร์ ฯลฯ
7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องออกแบบการประเมินผล ให้ตรงกับจุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมโดยใช้การสอนแบบอิงเกณฑ์ เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมเรียบร้อยแล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้หรือไม่
8. เลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการเรียนรู้แต่ละหัวเรื่องแล้วก็จัดสื่อการเรียนนั้นไว้เป็นหมวดหมู่ ในกล่อง ที่เตรียมไว้ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ
9. การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการเรียนรู้ที่ สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นการช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล
10. การใช้ชุดการเรียนรู้ ชุดการเรียนรู้ที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนรู้และระดับการศึกษา โดยกำหนดขั้นตอนการใช้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิม

ขั้นที่ 2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

ขั้นที่ 3 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายหรือแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผลการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ

ขั้นที่ 5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

ชุดการเรียนรู้ประกอบด้วยชุดการสอนหรือชุดการสอนสำหรับครู มีขั้นตอนการสร้างหรือ การผลิตเช่นเดียวกับชุดการเรียนรู้แบบกลุ่มกิจกรรม แตกต่างกันเพียงไม่มีการแบ่งแยกหัวเรื่องเป็นหัวข้อย่อยเท่านั้น เพราะเป็นการเรียนรู้หรือปฏิบัติกิจกรรมไปพร้อมๆ กัน ยกเว้นเมื่อต้องการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมที่แตกต่างกัน จึงจัดแบ่งเนื้อหาหรือกิจกรรมให้เหมาะสม กับการดำเนิน การเรียนการสอนในขั้นตอนนั้นๆ

การสร้างชุดการเรียนรู้ เรื่องการเรียนรู้ดีขึ้นมาเริ่มต้นด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนกิจกรรมดนตรีไทย ช่วงขั้นที่ 4 โรงเรียนปทุมพิทยาคม จังหวัดอุบลราชธานี ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1. โครงสร้างของชุดการสอน ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล เป้าหมาย จุดประสงค์ ทั่วไป และจุดประสงค์เฉพาะในการจัดทำชุดการเรียนรู้

2. คู่มือครูเป็นคำชี้แจงในการใช้ชุดการเรียนรู้ คุณสมบัติของผู้สอน คุณสมบัติของผู้เรียน และคำชี้แจงเกี่ยวกับการวัดผลและการประเมินผล

3. กำหนดการสอน เป็นตารางระบุเวลา เนื้อหาการเรียนการสอนของผู้สอนและผู้เรียน

4. แผนการสอนประกอบด้วยรายละเอียดในการดำเนินการสอนทุกขั้นตอน รวมทั้งสื่อประกอบจากการสอน และการวัดผลและประเมินผล

5. ส่วนประกอบท้ายแผนการสอน เป็นรายละเอียดของแผนการสอนที่นำไปใช้จริง ประกอบด้วย เอกสารประกอบ สื่อการเรียนการสอนในรูปของใบความรู้ แผนภูมิ ใบงาน และเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล ได้แก่แบบทดสอบและแบบประเมินต่างๆ

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการเรียนรู้ สรุปสาระสำคัญได้ว่า ชุดการเรียนรู้หมายถึงรูปแบบของการสื่อสารที่ผลิตขึ้นโดยใช้หลักการทางเทคโนโลยีทางการศึกษา นำมาวิเคราะห์อย่างเหมาะสมและมีระบบ โดยการนำสื่อการสอนต่างๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา และกลวิธีการสอนหลายอย่างประกอบกัน พร้อมทั้งคำแนะนำในการทำกิจกรรมตามขั้นตอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนและจุดประสงค์การเรียนรู้เป็นสำคัญ

ส่วนประกอบที่สำคัญของชุดการเรียนรู้มีดังนี้

1. คู่มือครู
2. หัวข้อเรื่องและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่อง
3. จุดมุ่งหมายทั่วไป
4. จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม
5. กิจกรรมการเรียนการสอน
6. การประเมินผล

ชุดการเรียนรู้ถูกสร้างขึ้นอย่างมีระบบและมีคุณค่า ช่วยลดภาระของผู้สอนและผู้เรียน ได้รู้ในแนวเดียวกัน เนื่องจากชุดการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีข้อเสนอแนะในการทำกิจกรรมการใช้สื่อการสอน และมีการประเมินผลผู้เรียนอย่างครบถ้วน

การเรียนการสอนดนตรีไทย

สุดใจ ทศพร และคณะ (2548 : 19-36) ได้พูดถึงการสอนดนตรีไว้ดังนี้ การศึกษาวิชาดนตรีของนักเรียนสามารถรับความรู้ หรือเกิดการเรียนรู้ได้ 3 ทาง คือ

1. อ่าน หมายถึง การอ่านทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน
2. ฟัง หมายถึง ฟังครูอธิบายและฟังการอธิบายของเพื่อนร่วมชั้น
3. ฝึกหัด หมายถึง วิชาที่มีการปฏิบัติ ต้องฝึกหัดให้สามารถทำงานนั้นได้

ดนตรีไทย เป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่มีความละเอียดลึกซึ้งศึกษาได้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด ในความละเอียดลึกซึ้งเหล่านั้นแฝงไว้ด้วยความไพเราะงดงามของเสียง ซึ่งสังคีตก็ได้นำมาเรียบเรียงไว้อย่างเหมาะสมลงตัว มีลักษณะที่หลากหลายชวนให้น่าสนใจศึกษา นอกจากนี้ยังมีคำศัพท์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เฉพาะในวงการดนตรีไทย เรียกว่า ศัพท์สังคีต เพื่อให้เข้าใจการศึกษาดนตรีในภาคทฤษฎีเพื่อจะเป็นประโยชน์สำหรับภาคปฏิบัติต่อไป

การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ในเบื้องต้นผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับส่วนประกอบของดนตรี การปฏิบัติเครื่องดนตรี โน้ต และสัญลักษณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติเครื่องดนตรีชนิดนั้นๆ ให้เข้าใจก่อน ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความเข้าใจวิธีปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นๆ ได้ดี และสามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง ถ้าฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติเครื่องดนตรีนั้นๆ ได้อย่างชำนาญ

สงบศึก ธรรมวิหาร (2545 : 202-203) กล่าวถึง การเรียนการสอนดนตรีไทยไว้ดังนี้

การศึกษาดนตรีไทยที่ผ่านมาในอดีต นิยมใช้หลักสำคัญ 3 ประการคือ

1. การชี้แนะ คือ ให้ทำตามคำสั่งครู
2. การท่องจำ ทั้งที่เป็นบทเพลงและเทคนิคทางการบรรเลงโดยไม่มีการบันทึก

โน้ต

3. ยึดมั่นในจารีตประเพณี

ปัจจุบันการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาได้เสนอแนวทางการเรียนการสอนดนตรีไว้ดังนี้

1. การกำหนดตารางสอน ควรกำหนดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
2. การกำหนดวิธีเริ่มหัดแก่ผู้เรียนที่ยังไม่เคยเรียนดนตรีมาก่อน เช่น ทำนอง ทำจ๊ับไม้ ทำพันทวน ทำสือขอ เป็นต้น
3. การกำหนดเพลง นับตั้งแต่เพลงแรกที่ฝึกหัด ถ้าเป็นเครื่องสาย ก็มักจะนิยมเพลงจะเข้หางยาวและเพลงแป๊ะ ถ้าเป็นพิณพาทย์ก็มักใช้เพลงสาธุการ ส่วนเพลงต่อจากนั้น การใช้เพลงตามแบบโบราณ อาจจะทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย เพราะยังฟังไม่ออกว่าไพเราะอย่างไร จึงเสนอให้ใช้เพลงที่คุ้นหูเสียก่อนจนกว่าผู้ฝึกหัดใหม่จะชินกับเพลงมากพอสมควร จึงจะย้อนกลับไปฝึกหัดบรรเลงเพลงตามลำดับแบบโบราณ อันจะทำให้พื้นฐานทางดนตรีแน่นขึ้น
4. เกี่ยวกับตัวผู้สอน ควรจะมาสอนตรงเวลาตามตารางสอน หากผู้เรียนไม่ค่อยได้พบครูผู้สอนหรือเข้าสอนไม่ตรงเวลาบ่อยๆ ผู้เรียนมักเกิดความเบื่อหน่าย ครูจึงกลายเป็นผู้สกิดกันความเจริญทางด้านดนตรีไปในตัว
5. ควรจะมีสิ่งแวดล้อม หรือบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกใหม่เกิด ความประทับใจในดนตรี อันจะได้ผู้สืบทอดทางดนตรีเพิ่มขึ้นอีกจำนวนมาก

สังต์ ภูเขาทอง (2532 : 67-68) ยังได้กล่าวถึงการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน อีกว่าการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน สถาบันทางการศึกษาดนตรียุคใหม่เริ่มมีความคิดเปลี่ยนแปลง คือ ไม่คิดที่จะรับแต่เสียง ทำทาง หรือปัจจุบันเรียกว่าเทคนิคการบรรเลงจากครูเพียงอย่างเดียว หากแต่เริ่มมองเห็นถึงสิ่งต่างๆ ที่แฝงอยู่ในเสียงนั้นๆ มีผลถึงทำให้เกิดการจัดระบบการเรียนดนตรีไทย ให้มีระเบียบ เกิดเป็นทฤษฎีในทางวิชาการ เกิดการศึกษาในด้านความงามในเชิงศิลปะของเสียง มิใช่หวังเอาแต่ได้ยินเสียงเพื่อเกิดอารมณ์สนุกสนานบันเทิงเพียงอย่างเดียว นับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่ทำให้เห็นคุณค่าของดนตรีไทยกว้างขวางขึ้น ทำให้เกิดการเรียนรู้ดนตรีไทยในแนวอื่นต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเอง

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 19-20) ได้กล่าวถึงแนวความคิดในการสร้างชุดการเรียนด้วยตนเองว่า อาศัยหลักการทางจิตวิทยาการเรียนรู้ของ Skinner และ Thorndike สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Skinner ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้าง ชุดการเรียน คือ

1. เงื่อนไขของการตอบสนอง (Operant Conditioning) ได้แก่ การเสริมแรง (Reinforcement) หรือการไม่เสริมแรง (Non- reinforcement) เมื่อผู้เรียนได้ทำการตอบสนอง
2. การเสริมแรง (Reinforcement) การเสริมแรงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อพฤติกรรม พฤติกรรมที่ดีควรได้รับรางวัลหรือการเสริมแรง ส่วนพฤติกรรมที่ไม่ดีก็ไม่ควรจะสนับสนุนให้เกิดขึ้น อีกต่อไป โดยละเว้นมิให้เกิดการเสริมแรงนั้น ในการเรียนด้วยชุดการเรียนหรือรู้คำตอบ (Knowledge of Results) เป็นตัวเสริมแรงอย่างหนึ่งและในการเสริมแรงนั้นจะต้องกระทำทันทีทันใด
3. การดัดรูปพฤติกรรม (Shaping) พฤติกรรมการเรียนรู้บางอย่างจะมีความซับซ้อนมาก ประกอบด้วยขั้นต่างๆ ต่อเนื่องกันไป การดัดรูปพฤติกรรมก็จะต้องรู้ว่าขั้นสุดท้ายนั้นเป็นอะไร แล้วจึงเสริมแรงแต่ละขั้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ขั้นแรกไปจนถึงขั้นสุดท้ายให้เป็นไปในทางที่ต้องการ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Thorndike ที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างชุดการเรียนคือ

1. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ การเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus) และ การตอบสนอง (Response) ถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับผลที่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นอีก ตรงกันข้ามถ้าผู้เรียนตอบสนองแล้วได้รับความไม่สบายใจ ความไม่สมประสงค์ การตอบสนองนั้นๆ ก็มีแนวโน้มว่าจะไม่เกิดขึ้นอีก
2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercises) คือการที่บุคคลได้มีโอกาสได้กระทำซ้ำๆ ในพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง จะทำให้พฤติกรรมนั้นๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะเรียน

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : 20-21) กล่าวถึง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ ได้พัฒนาระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาฯ โดยมีแนวคิดในการจัดสร้าง 5 ประการ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล ในทางจิตวิทยาเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า บุคคลมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะด้านความสามารถ ความต้องการ ความสนใจ ความถนัด เป็นต้น ดังนั้นจึงได้นำหลักจิตวิทยาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีการที่เหมาะสมที่สุดก็คือ การจัดการสอนรายบุคคลหรือการศึกษาตามเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี และการศึกษาโดยตนเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความสามารถและ ความสนใจ โดยมีผู้แนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อประสมหรือสื่อหลายชนิด โดยการนำเอาสื่อการสอนหลายๆ ชนิดมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ เช่น สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจเพื่อเร้าความสนใจ ในขณะที่สื่อการสอนอีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และสื่อการสอนอีกชนิดหนึ่งใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง เป็นต้น การใช้สื่อประสมนี้จะช่วยให้

ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากหลายๆ ทางที่ผสมผสานกัน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนในสิ่งที่ต้องการด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

3. แนวความคิดในการใช้กระบวนการกลุ่มหรือกลุ่มสัมพันธ์ (Group process) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแต่เดิมมานั้นมีลักษณะเป็นทางเดียว คือครูเป็นผู้นำนักเรียนเป็น ผู้ตาม ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี นักเรียนจะมีโอกาสพูดก็ต่อเมื่อครู ให้อุ้พูดเท่านั้น การตัดสินใจของนักเรียนส่วนใหญ่มักจะตามครู ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ด้วยกันเองก็แทบจะไม่มีเลยเพราะครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน ดังนั้นแนวโน้มของการเรียนการสอนในปัจจุบันจึงได้นำเอากระบวนการกลุ่มมาใช้เพื่อฝึกให้นักเรียนได้ทำงานร่วมกัน แนวคิดนี้ได้นำมาใช้ในชุดการสอนด้วยเช่นกัน

4. แนวคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้มาจัดสภาพการเรียนการสอน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง ได้เรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถและความสนใจของตนเอง ได้ทราบผลการเรียนของตนทันทีและมีการเสริมแรงเพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำหรือหลีกเลี่ยงไม่กระทำ

5. แนวความคิดเกี่ยวกับการนำเอาวิธีวิเคราะห์ระบบ (System analysis) มาใช้ในการผลิตชุดการเรียน โดยการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วยของผู้เรียนและอื่นๆ รายละเอียดต่างๆ เหล่านี้ได้นำไปทำการทดลองและปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้ ซึ่งมีการเสนอแนะการสอนสำหรับครู มีการตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน รวมทั้งเครื่องมือและวิธีการประเมินผล ทุกอย่างในระบบจะต้องสร้างขึ้นมาเป็นแบบบูรณาการ มีความเกื้อกูลและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาอาจสรุปได้ว่า ชุดการเรียนด้วยตนเองมีแนวความคิดที่เกี่ยวข้องอยู่ อย่างน้อย 4 ประการ ได้แก่ แนวความคิดที่ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ แนวความคิดที่เกี่ยวกับจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคล แนวความคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อประสมและวิธีวิเคราะห์ระบบ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้

เสวี เ็นเปี่ยม (2531 : 68) ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทย เรื่องการตีฆ้องวงใหญ่โดยใช้บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนโมดูลสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนประเมินผลหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง และนักศึกษากลุ่มทดลองมีเจตคติที่ดีต่อบทเรียนโมดูล

เพชรสุตา ภูมิพันธ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการสร้างชุดจุลบทเรื่อง การสืขอ ด้วง วิชาปฏิบัติเครื่องสายไทย 1 สำหรับนักเรียนนักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ โดยนำไปทดลองกับนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตหลักสูตร 4 ปี วิชาเอกดนตรีศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ไม่เคย เรียนเรื่องการสืขอด้วงวิชาปฏิบัติเครื่องสายไทย 1 มาก่อน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดจุล บทเรื่องการสืขอด้วงปฏิบัติเครื่องสายไทย 1 ภาคทฤษฎี ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 85.75 ภาคปฏิบัติผ่านเกณฑ์ร้อยละ 74.81 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทดสอบหลังเรียนเป็นภาค ทฤษฎี ร้อยละ 81.53 และภาคปฏิบัติร้อยละ 75.00 และนักศึกษามีความคิดเห็นต่อชุดจุลบท ใน ระดับสูง

กิตติมาพร ดุษฎี (2535 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ของครูสอนดนตรีไทยดีเด่นในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนด้วยตนเอง โดยผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งหมด ครูมีหน้าที่เป็นเพียงผู้คอยให้คำแนะนำ ดูแล และควรให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติการเล่นเครื่อง ดนตรีมากที่สุด เพราะทักษะดนตรีต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

อนันต์ สบฤกษ์ (2535 : 43) สร้างบทเรียนวีดิทัศน์เรื่อง ศัพท์สังคิตดนตรีไทย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ. 2530 สำหรับนักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษาชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา ผลวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ จากการประเมินผลของ คณะแนจากแบบทดสอบหลังการเรียน นักศึกษาทำคะแนนต่ำสุดได้ร้อยละ 94 และนักศึกษา ทำ คะแนนได้สูงสุดร้อยละ 100 สรุปได้ว่า บทเรียนวีดิทัศน์เรื่องศัพท์สังคิตดนตรีไทยมีประสิทธิภาพตาม เกณฑ์ 80/80

สุธารัตน์ ชาญเลขา (2535 : 77) ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาขับร้องเพลงไทย ของนักศึกษาวิทยาลัยครูที่เรียน โดยใช้ชุดการสอนจุลบทกับ การ สอนแบบปกติผลการวิจัยพบว่านักเรียนศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนขับร้องเพลงไทยด้วยชุดการสอนจุลบท มีพัฒนาการด้านเนื้อหา มีพัฒนาการด้านการฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงไทยและมีเจตคติที่ดีต่อ ชุดการสอน จุลบทสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยการสอนแบบปกติ

สุทธิรา แก้วมณี (2539 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการ ของครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์มีความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหา อยู่ในระดับน้อย และครูผู้สอนบางส่วนไม่มีความรู้หรือทักษะความถนัดในการสอนวิชาดนตรีและ นาฏศิลป์ ส่วนของสื่อการเรียนการสอนวิชาดนตรีและนาฏศิลป์นั้นยังไม่เพียงพอต่อความต้องการใน การเรียนการสอน

พิเศษ ภัทรพงษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนด้วย ตนเอง วิชากีตาร์เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนกลุ่มสนใจ ศูนย์การศึกษานองโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์ เพื่อ

ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนสามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองได้ และชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่พัฒนาขึ้นเมื่อนำไปหาประสิทธิภาพในกลุ่มทดลอง 20 คน มีประสิทธิภาพ 90.10/93.75 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองพบว่า สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ดวงเดือน คุปต์การ (2541 : 56) ทำการวิจัยเรื่อง การหาประสิทธิภาพของ ชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทย ผ่านทักษะการขับร้องสำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนตัวอย่างประชากร มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลคะแนนทักษะ การขับร้องเพลงไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 78.09 และผลคะแนนแบบวัดเจตคติ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.92 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

ดารินทร์ พุสติ (2541 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นดนตรีพื้นเมืองล้านนาเรื่อง ซึ่ง ผลการวิจัยพบว่า การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดทำเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การร่วมมือระหว่างผู้สอนกับวิทยาการท้องถิ่นในการออกแบบการสอน การเตรียมการสอน การวัดผลประเมินผลจะทำให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนได้ทันทีที่พบเห็น เป็นการสร้างทักษะที่ดีและถูกต้องให้ติดตัวนักเรียน

นิภา โสภาสัมฤทธิ์ (2541 : 45) ทำการวิจัยการศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการติดจะเข้เบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลคะแนนจากแบบประเมินภาคปฏิบัติการติดจะเข้ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 85.05 และผลคะแนนแบบวัดเจตคติมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.71 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

สมศักดิ์ พนเสาวภาคย์ (2541 : 6) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่เรื่อง เพลงโหมโรงร่มเกล้า สำหรับนักศึกษา ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 2 พบว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดมีค่าประสิทธิภาพของกระบวนการภาคทฤษฎีร้อยละ 91.89 ภาคปฏิบัติร้อยละ 91.74 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์จากการทดสอบหลังเรียนภาคทฤษฎีคิดเป็นร้อยละ 92.29 ภาคปฏิบัติร้อยละ 91.11 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80

จันทนา คชประเสริฐ (2542 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนการฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นเมืองภาคกลาง เรื่องเพลงเทพทองสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปี

ที่ 5 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสังเกตภาคปฏิบัติการขับร้องเพลงเทพทอง ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.01/85.82 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

สมศักดิ์ สนใจ (2542 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยการพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากล ในรายวิชา ดส.1114 คีตศิลป์สากล 2 พบว่า แบบฝึกการอ่านและร้องโน้ตสากลมีประสิทธิภาพ 80.17/84.32 สูงกว่าเกณฑ์กำหนด 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกการอ่านและร้องโน้ตสากล มีพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจ สูงกว่าผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลคะแนนทักษะการอ่านและร้องโน้ตสากลที่กำหนดมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 84.32 เป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังคือ ผลการประเมินด้านทักษะการอ่านและร้องโน้ตสากล มีค่าเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70

กุมาริ สุวรรณสิงห์ (2543 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามถนัด 1 (ศ 029) พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.56/83.73 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 นักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่องการปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้นมีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01

ชุดิมา นวลพลับ (2546 : 41) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการเรียนการสอนดนตรีไทย เรื่อง ขอด้วง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดการเรียนการสอนดนตรีไทยเรื่องขอด้วง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของนักเรียนในการเล่นขอด้วงอยู่ในระดับดี นักเรียนมีความพึงพอใจที่จะเรียนด้วยชุดการเรียนการสอนและต้องการที่จะเรียนต่อไป

วารุณี ทรัพย์มั่งมี (2546 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อสร้างชุดการสอนเป่าขลุ่ย ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบทดสอบเรื่องความรู้ทั่วไปกับขลุ่ยไทย(ขลุ่ยเพียงออ) แบบประเมินพฤติกรรมท้ายชุดการสอนมี 6 ชุด คือ การอ่านโน้ตเพลงไทยสำหรับขลุ่ย หลักการปฏิบัติขลุ่ยเบื้องต้น แบบฝึกการเป่าขลุ่ยไทยขั้นที่ 1-3 และ การเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.75/90.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

รองรัตน์ แก้วบุปผา (2547 : 244) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานทางดนตรีสำหรับนักเรียนวัยรุ่นตอนต้น โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของ Howard Gardner ในด้านเชาว์ปัญญาทางดนตรี แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถทางดนตรีของ Carl E. Seashore และแนวคิดเชิงปฏิบัติจากผู้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกิจกรรมดนตรี ผลการวิจัยและพัฒนา ได้เครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานทางดนตรีสำหรับประเมินองค์ประกอบทักษะดนตรี 5 องค์ประกอบ

ผลที่ได้จากการใช้เครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานทางดนตรีมีคุณภาพด้านความตรงเชิงเอกนัย นักเรียนสามารถตอบสนองและมีความสุขสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการประเมิน และจากธรรมชาติของเครื่องมือที่ใช้แนวทางการประเมินการปฏิบัติตามสภาพจริง โดยการดำเนินงานพัฒนาในเชิงระบบทำได้อารมณ์แบบการประเมินที่ไม่ซับซ้อน ครูผู้สอนทั่วไปที่มีได้จบสาขาวิชาดนตรีสามารถใช้ได้อย่างมั่นใจ

อำไพวรรณ ศรีวรรณ (2547 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ย รีคอร์เดอร์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ แบบประเมินทักษะ แบบทดสอบทฤษฎี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ยร้อยละ และเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากนักเรียนใช้ชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ด้านต่างๆ ประสิทธิภาพ ชุดการสอน 81.05/84.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Smith (2003 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาขอบเขตของนักดนตรีชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แสดงให้เห็นการปรับปรุงความสามารถของตนในการอ่านและแสดงเสียงของจังหวะโดยอาศัย การได้รับการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ระหว่างการทดลอง การวัดความสามารถของ ผู้ถูกทดลองในการอ่านและแสดงจังหวะโดยใช้เครื่องมือทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษา พบว่า คะแนนการอ่านและการแสดงจังหวะในแบบทดสอบหลังการทดลอง สูงกว่าคะแนนก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าความสามารถของผู้เรียนปรับปรุงดีขึ้น

Pei-Hsuan Huang (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแฟ้มสะสมผลงาน การสอนของครูดนตรีโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อประเมินการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน จุดมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อบรรยายประสบการณ์ของครูดนตรีโรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาแฟ้มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน และเพื่อสังเกตเนื้อหาในแฟ้มสะสมผลงาน วิธีพัฒนาและใช้แฟ้มสะสมผลงาน และทัศนคติต่อการพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานเพื่อประเมินการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า

1. แฟ้มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียนมีเนื้อหาหลากหลายและสามารถช่วยครูดนตรีให้ทราบถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและวิธีการประเมิน
2. ครูดนตรีรายงานว่า การใช้คำอธิบายวิธีการทำการบันทึกสิ่งต้องทำ การประเมินเพื่อนในชั้น การวางแผนผังสรุปความคิด ล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์มากสำหรับการประเมินการเรียนรู้ นักเรียนในชั้นเรียนดนตรี
3. การพัฒนาแฟ้มสะสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ดนตรีของนักเรียน ต้องใช้เวลา

4. แพ้ผสมผลงานการสอนเพื่อประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน สามารถช่วยครูดนตรีพิจารณาการประเมินหลากหลายรูปแบบมาใช้ได้จริง

Ying-Jung Hsieh, Shu-Ching Lin (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเกต การเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายที่มีความสามารถทางดนตรี จุดประสงค์ เพื่อสังเกต การเลือกศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมปลายที่มีความสามารถทางดนตรี ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ และ บทบาทของบุคคล ครอบครัว โรงเรียน และสังคม ที่มีผลต่อการเลือกศึกษาต่อของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนโปรแกรมความสามารถพิเศษในระดับมัธยมปลาย และเลือกเรียนดนตรีในระดับมหาวิทยาลัยคือ ความสนใจในดนตรี
2. กลุ่มนักเรียนตัวอย่างทุกคนในงานวิจัยนี้เลือกศึกษาต่อในสาขาวิชาดนตรีหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง
3. การเลือกศึกษาต่อ นักเรียนจะพิจารณาด้าน คณาจารย์ ชื่อเสียงของโรงเรียน ค่าใช้จ่ายในการเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวก
4. นักเรียนจะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยของรัฐมาก่อนเป็นอันดับแรก

Wu Chiu-Fan, Fung-Ching Cheng (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับประสิทธิผลในการเรียนดนตรีของนักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรี ในโรงเรียนประถมศึกษา จุดประสงค์ เพื่อช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและประสิทธิผลในการเรียนดนตรี สรุปผลได้ดังนี้

1. นอกจากความสามารถทางดนตรีที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ปัจจัยอื่นๆ เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนดนตรี การสนับสนุนจากผู้ปกครอง การฝึกฝนเล่นเครื่องดนตรี การออกแบบหลักสูตร ล้วนแล้วมีผลสำคัญต่อประสิทธิผลในการศึกษาทางดนตรี
2. นักเรียนที่มีความสามารถทางดนตรีในหลายประเทศและตามเมืองต่างๆ มีทัศนคติต่อการเรียนอยู่ในระดับปานกลางเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็น สภาพแวดล้อม ความปรารถนา หรือนิสัยในการเรียน อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความแตกต่างกันไปบ้าง
3. ในชั้นเรียนดนตรีพิเศษในโรงเรียนประถม นักเรียนจะพอใจต่อความเป็นมืออาชีพ ความเฉลียวฉลาดและทักษะ และทัศนคติต่อการสอนของครู
4. นักเรียนได้รับอุปกรณ์ คุณภาพการสอน และสภาพแวดล้อมการเรียนที่คุ้นเคยเหมือนกัน แม้ว่าจะอยู่กันคนละเมือง
5. นักเรียนจากเมืองระดับกลาง มีทัศนคติต่อการเรียนดีกว่าในด้านความปรารถนา และนิสัยการเรียน ทั้งยังมีความกระตือรือร้นสนใจและมีแรงจูงใจที่จะเรียน และพัฒนานิสัยการเรียน
6. นักเรียนหญิงพอใจ สภาพแวดล้อม ความปรารถนา และนิสัยในการเรียนมากกว่านักเรียนชาย

7. ด้านประสิทธิผลการเรียนดนตรี ไม่ว่าจะเป็นวิชาหลักหรือวิชารอง ไม่มีความสัมพันธ์เด่นชัดต่อสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ แต่ทัศนคติของครูส่งผลมากต่อนักเรียนวิชาหลัก ดังนั้น ความเป็นมืออาชีพ ความอดทน และการให้กำลังใจของครู จะช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนได้มาก

8. ประสิทธิภาพในวิชาทั่วไปมีความสัมพันธ์อย่างโดดเด่นกับ สภาพแวดล้อมที่คุ้นเคยและความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ดังนั้น การช่วยเหลือจากผู้ปกครอง และความสัมพันธ์ที่ดี เป็นสิ่งสำคัญมาก

9. ในการเรียนวิชาหลักและวิชารอง ความปรารถนาในการเรียนสูงกว่าความสามารถทางดนตรีอยู่เล็กน้อย และในเรื่องของความปรารถนาในการเรียน ปัจจัยสูงสุดคือความสนใจในการเรียน

10. ในวิชาหลักและวิชารอง และในความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยการเรียนกับความสามารถของนักเรียน นิสัยในการเรียนจะสูงกว่าเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ในวิชาทั่วไปและผลคะแนนโดยรวม ความสามารถทางดนตรีจะสูงกว่านิสัยในการเรียน

11. ด้านทัศนคติต่อการเรียน ไม่ว่าจะเป็นประสิทธิภาพในวิชาหลัก วิชาทั่วไป หรือผลคะแนนโดยรวม นิสัยการเรียนจะเป็นตัวบ่งชี้ที่แม่นยำที่สุด โดยมีสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และความปรารถนาในการเรียน ตามมาเป็นอันดับสองและสามตามลำดับ

Lum Chee Hoo (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายทางดนตรีของเด็ก: ภาพองค์กรรวมตัวตนทางดนตรีของเด็กและวิธีการเรียนรู้ จุดประสงค์ เพื่อศึกษาชีวิตทางดนตรีของเด็ก ประถม 1 จำนวน 28 คน ในประเทศสิงคโปร์ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับ บ้าน โรงเรียน และ ที่ได้รับผลกระทบจากสังคมที่ผลักดันโดยการเมืองและวัฒนธรรม เทคโนโลยีและสื่อจะสร้างตัวตนทางดนตรีของเด็กโดยการซึมซับและปรับตัวเข้าหากัน บริบททั้งหลายนี้ล้วนแล้วมีอิทธิพลต่อการสร้างตัวตนทางดนตรีของเด็ก

Wu Fei (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบ เพลงประจำโรงเรียนของประเทศจีนช่วงต้นศตวรรษที่ 20 กับ เพลงประจำโรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นสมัยเมจิ จุดประสงค์ เพื่อศึกษาว่าเพลงประจำโรงเรียนของจีนได้รับอิทธิพลและแตกต่างจากเพลงประจำโรงเรียนของญี่ปุ่นอย่างไร และยังศึกษาแนวความคิดในการสอนเพลงประจำโรงเรียนเพื่อดูว่าการศึกษาดนตรีในยุคแรกของสองประเทศนี้ต่างกันอย่างไร การฝึกร้องเพลงเริ่มเข้ามาในหลักสูตรการเรียนของประเทศจีนในปี 1909 ขณะเดียวกัน นักศึกษาชาวจีนซึ่งเรียนดนตรีที่ญี่ปุ่น ก็เขียนเพลงประจำโรงเรียนโดยใช้ทำนองเพลงญี่ปุ่น และนำมาสอน ดังนั้นเพลงประจำโรงเรียนจึงถือเป็นจุดเริ่มต้นการเรียนดนตรีในโรงเรียนของจีน สมัยเมจิในญี่ปุ่น การฝึกร้องเพลงเริ่มมีขึ้นในโรงเรียนประถมในปี 1872 แต่มาเริ่มสอนจริงจังในปี 1881 มีการประสมประสานวัฒนธรรมของตะวันตกและของญี่ปุ่นเข้าด้วยกัน เพลงซึ่งเป็นโคลงกลอนของญี่ปุ่นมีทั้งทำนองแบบตะวันตกและแบบญี่ปุ่นผู้ประพันธ์เพลงประจำโรงเรียน

ในจีนได้แนวคิดมาจากเพลงประจำโรงเรียนของญี่ปุ่น และ เพลงประจำโรงเรียนส่วนใหญ่ของจีนมีรากฐานมาจากเพลงประจำโรงเรียนของญี่ปุ่น ยิ่งไปกว่านั้น พื้นหลังเรื่องการต่อต้านความรุนแรง และการปกป้องประเทศชาติ ยังชี้ให้เห็นถึงวัฒนธรรมและ การเคลื่อนไหวแบบประชาธิปไตยของเพลงประจำโรงเรียน ซึ่งจัดว่าเป็นการช่วยพัฒนาเพลงใหม่ๆและการศึกษาดนตรี อย่างไรก็ตามเมื่อมีการควบคุมจากรัฐบาล ในเพลงจึงมีจิตวิญญาณทางสงครามปะปนอยู่ด้วย

Mohd Hassan Abdullah (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลของประเทศมาเลเซีย: การสนับสนุน ประเด็นปัญหา และความท้าทาย วิชาดนตรีเริ่มมีในหลักสูตรของโรงเรียนรัฐบาลมาเลเซียตั้งแต่ปี 1982 แต่มีเฉพาะในโรงเรียนประถม ในปี 1996 ทั้งประเทศมีหลักสูตรใหม่ของวิชาดนตรีในโรงเรียนมัธยมเพียงสองสามแห่ง จุดประสงค์เพื่อสืบทอดดนตรีพื้นเมืองมาเลเซียอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ต่อไป ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ก็เกิดประเด็นปัญหาต่างๆตามมามากมาย จุดประสงค์ของงานวิจัยนี้ จึงมุ่งศึกษาสถานะปัจจุบันของการศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลของมาเลเซียในด้านการสนับสนุนและเนื้อหาในหลักสูตร และยังคงประเด็นปัญหาต่างๆอันเกิดจากการสนับสนุนการศึกษาดนตรีนี้อีกด้วย

Yasuko Murakami (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกรณีศึกษา การรับฟังเสียงของเด็กเล็ก จุดประสงค์ เพื่อสำรวจว่าเด็กเล็กวัย 3-6 ขวบ ในโรงเรียนอนุบาลเอกชนแห่งหนึ่ง ในกรุงโตเกียวฟังเสียงรอบตัวและเรียนรู้ได้อย่างไร และเพื่อเสนอแนะความสัมพันธ์กันระหว่างเสียงที่ได้ยินกับกิจกรรมทางดนตรี สรุปผลได้ดังนี้

1. เด็กเล็กสามารถจินตนาการถึงเสียงต่างๆได้ก่อนที่จะได้ยินเสียงจริง
2. เด็กเล็กสามารถสร้างบรรยากาศร่วมกับผู้อื่นได้โดยผ่านทางเสียง
3. เด็กเล็กเรียนรู้วิธีการฟังโดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็น เสียง ภาพ

กิริยาอาการ ซึ่งอาจจะเป็นทั้ง วจนภาษา และ อวจนภาษา

Chen, Yu-Chuan, Cheng, Fung-Ching (2007 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสำรวจการสอนแต่งเพลงของครูดนตรีโรงเรียนประถมในแคว้น Kaohsiung จุดประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจ ความรู้ความสามารถ การสอน ปัญหาและการแก้ไข และแหล่งข้อมูลสนับสนุนที่จำเป็นในการสอนแต่งเพลง สรุปผลได้ดังนี้

1. ความสามารถและการสอนการแต่งเพลงของครูอยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างกันแต่ภูมิหลังทางการศึกษา ความรู้ด้านการแต่งเพลงสอดคล้องกับทฤษฎีต่างๆ ครูสามารถเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการแต่งเพลงกับการคิดสร้างสรรค์ ครูส่วนใหญ่ไม่มีอคติต่อการสอนแต่งเพลงแต่ไม่มั่นใจในความสามารถของตนเองในการสอนแต่งเพลง

2. ครูจะประยุกต์การแต่งเพลงเพื่อสอน ท่อนหลักของเพลง จังหวะ และฝึกเล่นดนตรี แต่มักจะไม่ใช้การแต่งเพลงเพื่อสอนความสามารถทางดนตรีแบบบูรณาการ ไม่ใช่เป็น การประเมิน และไม่พัฒนาหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาเองเพื่อการสอนแต่งเพลง

3. ครูมีความกังวลว่านักเรียนจะล้อเลียนการแสดงของเพื่อนและการสาธิตของ ครูเอง ครูไม่ได้คิดว่าความสามารถของนักเรียนจะเป็นปัญหาต่อการสอนแต่งเพลง แต่คิดว่าการสอนแต่งเพลงจะกินเวลาส่วนใหญ่ของชั่วโมงเรียนและจะควบคุมชั้นเรียนได้ยากกว่าเดิม

4. ครูคาดหวังที่จะเพิ่มความสามารถส่วนตัวในการสอนแต่งเพลงโดยเข้าร่วมสัมมนาปฏิบัติการและการสาธิตปฏิบัติ ทั้งยังมีแนวโน้มว่าจะเรียนรู้เทคนิคการสอนจากครูที่เชี่ยวชาญด้านการแต่งเพลง แต่ครูมักจะไม่ได้คิดค้นมาตรฐานการประเมินการแต่งเพลงที่เหมาะสม

5. ครูต้องการแหล่งข้อมูลหรือการสนับสนุนในช่วงที่สอนการแต่งเพลง และส่วนใหญ่ต้องการได้รับการสาธิตวิธีสอนการแต่งเพลง แต่ไม่คิดว่าทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนการแต่งเพลงจะเป็นเรื่องจำเป็นเสมอไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การรับฟังเสียงของเด็กเล็ก การศึกษาสำรวจการสอนแต่งเพลงของครูดนตรีโรงเรียนประถม การศึกษาดนตรีในโรงเรียนรัฐบาลของประเทศมาเลเซีย: การสนับสนุน ประเด็นปัญหา และความท้าทาย วิชาดนตรี เริ่มมีในหลักสูตรของโรงเรียนรัฐบาลมาเลเซีย ส่วนที่ยังไม่ได้ศึกษา ได้แก่ การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญที่จะศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด นำผลวิจัยไปใช้ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านดนตรีพื้นบ้านอีสาน เป็นแนวทางการออกแบบและสร้างตำราเกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่เรียนวิชาเอกเครื่องสายและปี่พาทย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 30 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) นักเรียนคัดเลือกตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 6 แผนการเรียนรู้ รวม 6 ชั่วโมง
  2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางดนตรีพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 6 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 6 ชั่วโมง สำหรับการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้คัดเลือก

เนื้อหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ด้านการเรียนรู้ทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สำหรับขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีดังนี้

1.1 ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ และศึกษามาตรฐานการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้ กำหนดขอบเขตเนื้อหาแต่ละหน่วยการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

1.2 ศึกษาและเลือกเนื้อหาที่ใช้ในการสอนจากแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้แก่ โครงสร้างโน้ตพื้นบ้านอีสาน จังหวะ ตัวโน้ตและสัญลักษณ์ที่ใช้ในโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน เพื่อหาเนื้อหาที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้แล้ว

1.3 เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามขั้นตอนการสอนอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 6 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีหัวเรื่อง จำนวน 6 แผน ดังนี้

1.3.1 โครงสร้างของโน้ต	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง
1.3.2 การเคาะจังหวะตามห้องเพลง	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง
1.3.3 การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง
1.3.4 อ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง
1.3.5 อ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสาน	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง
1.3.6 อ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสานขั้นสูง	จำนวน 1 แผน	1 ชั่วโมง

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและการใช้ภาษาและความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนการอ่าน ทำการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามที่ได้รับการเสนอแนะ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดังนี้

1.5.1 ดร.ธัญลักษณ์ อุบลเลิศ รองผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ อาจารย์ประจำหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์ไทย ผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนดนตรีไทย ได้ให้คำแนะนำด้านเนื้อหาหรือหน่วยการเรียนรู้ ที่นำมาเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีความเหมาะสมกับระดับช่วงชั้นของนักเรียน

1.5.2 ดร.กิตติศักดิ์ แสนประดิษฐ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ผู้มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้คำแนะนำเรื่องการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผน ว่าควรให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และสนใจ

1.5.3 ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ผู้มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ว่าควรให้มีกิจกรรมที่หลากหลาย มีความสนุกสนาน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานในด้านการเรียน

1.5.4 ว่าที่ ร.ต.ดร.ชัยนารถ มาเพชร อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สาขาศิลปะดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน ผู้มีประสบการณ์ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบรวมทั้งสถิติพื้นฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.5.5 นายนคร วงศ์ไชยรัตนกุล อาจารย์ประจำหลักสูตรดนตรีคีตศิลป์สากล วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สาขาวิชาดนตรีคีตศิลป์สากล ผู้มีประสบการณ์ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีสากล ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการสอนการอ่านโน้ต การประเมินผู้เรียน การวิเคราะห์ข้อมูล การหาค่าความยาก ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของข้อสอบรวมทั้งสถิติพื้นฐานต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการปรับปรุงแล้วพร้อมด้วยแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตามเกณฑ์ ซึ่งปรับปรุงมาจากเกณฑ์การประเมินและแปลความหมายของ บุญชม ศรีสะอาด (2543 : 100) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง มาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง พอใช้
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง ปรับปรุง
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง ไม่เหมาะสม

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน จำนวนกิจกรรมที่ใช้ เนื้อหา และเวลา

1.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้ไปทดลองแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4 ทักษะการอ่านโน้ตโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การ สอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
1	โครงสร้างของโน้ตพื้นบ้านอีสาน	1	บรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ อภิปรายกลุ่มจากกรณีศึกษา	ดร.โยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
2	ทักษะการเคาะจังหวะตามห้องเพลง	1	บรรยาย อภิปรายกลุ่ม ปฏิบัติ	ดร.โยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
3	การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน	1	บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปรายปฏิบัติ	นายโยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
4	อ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ	1	บรรยาย อภิปราย ปฏิบัติ	นายโยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
5	อ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสาน ลาย ได้แก่ - ลายโปงลาง - ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก - นกไซบินข้ามทุ่ง	1	บรรยาย อภิปราย ปฏิบัติ	นายโยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ
6	อ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสาน ชั้นสูงลาย ได้แก่ - ลายใหญ่ - ลายสุดสะแนน	1	บรรยาย อภิปราย ปฏิบัติ	นายโยธิน พลเขต นายสุทธิพงษ์ นามประสพ

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- ลายลำเพลิน			

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบ ทักษะการอ่านโน้ตโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์แบบอิงเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 56-93)

2.2 ศึกษาจุดประสงค์ เนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบทดสอบ

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยให้ครอบคลุมผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตามแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผนการจัดการเรียนรู้

2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ รวม 5 ท่าน ตรวจสอบเพื่อขอข้อเสนอแนะในด้านเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา เพื่อให้ได้แบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.5 วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามของแบบทดสอบกับจุดประสงค์นำทาง โดยใช้วิธีของ โรวินेलลี (Rovinelli) และแฮมเบิลตัน (R.K. Hambleton) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 63-65) ได้ค่าเฉลี่ยของข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทั้งฉบับเท่ากับ 0.90

2. จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับจริง เพื่อใช้เป็นแบบทดสอบเก็บข้อมูลการศึกษา ค้นคว้านำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยเชิงทดลองในครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design (ภัทรา นิคมานนท์. 2539 : 151)

ตาราง 5 แบบแผนการทดลอง One Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	กลุ่ม	Treatment	Posttest
ทดลอง	T1	X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- T1 แทน การทดสอบก่อนทดลองหรือทดสอบก่อนเรียน
- T2 แทน การทดสอบหลังการทดลองหรือทดสอบหลังเรียน
- X แทน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้สื่อสภาพ

จริง

2. การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ระยะเวลาที่ทำการสอน ทำในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2560 ถึง 14 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ใช้เวลาสอน 12 ชั่วโมง โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest)
- 2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 เอกวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด จำนวน 20 คน
- 2.3 หลังจากสอนเนื้อหาทั้งหมดแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชุดเดิมมาทำการทดสอบหลังการเรียน (Posttest) แล้วนำไปตรวจให้คะแนนโดยให้คะแนนข้อที่ถูก 1 คะแนน และข้อที่ผิดหรือข้อที่ไม่ตอบ 0 คะแนน คะแนนเต็ม 30 คะแนน จากนั้นนำคะแนนไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
- 2.4 นำผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองครั้งไปวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ตาราง 6 ขั้นตอนการฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

วันที่ทดลอง	ระยะเวลาทดลอง	กระบวนการทดลอง
2 ม.ค.2560	2 ชั่วโมง (13.00-15.00)	1. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการเรียนรู้ (Pre- test)และเรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของโน้ต
9 ม.ค.2560	2 ชั่วโมง (13.00-15.00)	2.นักเรียนฝึกทักษะการเคาะจังหวะตามห้องเพลง
16 ม.ค.2560	2 ชั่วโมง (13.00-15.00)	3.นักเรียนฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน
23 ม.ค.2560	2 ชั่วโมง (13.00-15.00)	4.นักเรียนฝึกทักษะอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานพร้อมเคาะตามจังหวะ
30 ม.ค.2560	2 ชั่วโมง (8.30-10.30)	5.นักเรียนฝึกทักษะอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ได้แก่ ลายโปงลาง ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก
6 ก.พ.2560	2 ชั่วโมง (8.30-10.30)	นกไซบินข้ามทุ่ง 6.นักเรียนฝึกทักษะอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ลาย ได้แก่ ลายแมลงภู่ตอมดอก ลายลมพัดไผ่ ลายตั้งหวาย และให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังการเรียนรู้ (Posttest)

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
- 2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t – test (Dependent Samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 63-65)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหา หรือระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

มด

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ (Percentage) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 103) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 108) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 123)

โดยใช้สูตร

S.D. =
$$\sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม
	$\sum$	แทน	ผลรวม

3. สถิติเพื่อการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์หลังเรียนกับก่อนเรียน โดย

ใช้สูตร t – test แบบ Dependent Sample (สมบัติ ท้ายเรือคำ. 2546 : 141)

t =
$$\frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตเพื่อทราบความมีนัยสำคัญ
	D	แทน	ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้าน
อีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน วิทยาลัยนาฏ
ศิลปร้อยเอ็ด คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้กำหนดดังนี้

- N แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย
- S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- t แทน สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน t – Distribution

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้เสนอผลการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน
  - ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนกับ
ก่อนเรียน โดยใช้ t – test (Dependent Samples)
  - ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการ
อ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

- ตอนที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ดังตาราง 4
ตาราง 7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลสอบ	จำนวนคน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ก่อนเรียน	20	30	21.00	4.10
หลังเรียน	20	30	24.00	4.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างหลังเรียนกับ
ก่อนเรียน โดยใช้ t – test (Dependent Samples) ผลดังตาราง 5

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน

ผลสอบ	$\bar{X}$	S.D.	T	p
ก่อนเรียน	21.00	4.10		
หลังเรียน	24.00	4.40	6.20	.002**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากการพัฒนา
ทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต
พื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 จากการนำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน
ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์และสรุป
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1. กิจกรรมชั้นนำเข้าสู่บทเรียน คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้
นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้เรื่องการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน โดยใช้กิจกรรมกลุ่ม ทำให้
นักเรียนมีความสนใจในการเรียนรู้โน้ตพื้นบ้านอีสานมากขึ้น นักเรียนบอกความหมายของสัญลักษณ์
และอ่านโน้ตเพลงที่มีจังหวะยากซับซ้อนไม่ได้ เนื่องจากนักเรียนมีความรู้ในด้านทักษะการอ่านโน้ตยังไม่ได้
พอ ผู้สอนแก้ปัญหาโดยแนะนำให้นักเรียนฝึกปรบมือตามจังหวะของเพลงนั้นๆแล้วสังเกตว่าโน้ตตัวใด
อยู่ในจังหวะยากหรือจังหวะตก

2. กิจกรรมเข้าสู่บทเรียน ระหว่างการฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบ
ฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ครูสาธิตการอ่านโน้ต
และเคาะจังหวะตามแบบฝึกพื้นฐาน จัดกิจกรรมให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับโน้ตเพลงที่ใช้ในการฝึก เช่น
การปรบมือตามจังหวะ การอ่านโน้ตเพลง พบว่า นักเรียนปรบมือเข้าจังหวะไม่ถูกต้องหรือปรบมือไม่
ตรงจังหวะ และอ่านโน้ตไม่ตรงระดับเสียง หรือไม่ปฏิบัติตามเสียงที่กำหนดไว้ เนื่องจากนักเรียนขาด
ทักษะพื้นฐานในเรื่องของจังหวะ และทักษะการร้องให้ตรงระดับเสียง โดยครูแก้ปัญหาด้วยการแนะนำ
ให้นักเรียนฝึกอ่านโน้ตตามระดับเสียงดนตรี ฝึกท่อนโน้ตและเคาะจังหวะตามเพลงที่กำหนด เช่น
เพลงเต้ยโขง มีการจัดกิจกรรมการเรียนที่หลากหลายโดยนักเรียนมีส่วนร่วม ใช้กิจกรรมที่มีการ
เคลื่อนไหว การจัดกิจกรรมจับคู่ กิจกรรมกลุ่มเพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านโน้ตเพิ่มขึ้น

การทำกิจกรรมคู่ คณะผู้วิจัยจัดให้ผู้ที่ยืนเก่งทำงานคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนโดยให้แต่ละคนฝึกอ่านโน้ตจากแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์ ส่วนปัญหาที่พบคือ นักเรียนที่สามารถอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานได้เร็วกว่านักเรียนที่เรียนอ่อนเป็นเหตุให้นักเรียนที่เก่งต้องเสียเวลารอนักเรียนที่อ่อน ทำให้นักเรียนที่สามารถอ่านได้แล้วเกิดความเบื่อหน่าย คณะผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนคู่ให้นักเรียนที่มีความสามารถไม่ต่างกันมากเกินไปนักอยู่คู่กัน ทำให้พบว่า การทำงานร่วมกันของนักเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้ดี ในเวลาใกล้เคียงกันทำให้บรรยากาศในการทำกิจกรรมคู่ดีขึ้น นอกจากนี้การมอบหมายให้นักเรียนที่อ่อนฝึกอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานน้อยกว่านักเรียนที่เก่งเพื่อให้นักเรียนที่อ่อนสามารถอ่านโน้ตและมีความรู้ในเวลาใกล้เคียงกับนักเรียนที่เก่งในคู่ของตน ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมกลุ่ม คณะผู้วิจัยพบว่าหากมีสมาชิกในกลุ่มมากเกินไป จะทำให้นักเรียนบางคนไม่มีโอกาสร่วมทำกิจกรรม เป็นผลทำให้ไม่สนใจการเรียน คณะผู้วิจัยแก้ปัญหาโดยการแบ่งกลุ่มนักเรียนประมาณกลุ่มละ 3-4 คน และจัดให้นักเรียนในกลุ่มมีระดับความสามารถแตกต่างกันได้ทำงานร่วมกัน เนื่องจากนักเรียนที่มีความสามารถสูงจะสามารถให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้นักเรียนที่มีระดับความสามารถต่ำได้ และเมื่อเกิดปัญหาในการทำกิจกรรมนักเรียนบางคนไม่กล้าที่จะถามผู้สอนแต่กลับมีความพึงพอใจที่จะถามหรือขอคำปรึกษาจากเพื่อนในกลุ่มมากกว่า

3. กิจกรรมขั้นหลังการฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 (Post –communication Activities) คณะผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมหลังการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานที่อ่านไปทำกิจกรรมในรูปแบบอื่นเช่น การเขียนโน้ต แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ให้นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของโน้ต ส่วนประกอบต่างๆที่ทำให้เป็นโน้ตเพลงรวมไปถึงสัญลักษณ์ทางด้านดนตรี เสนอรายละเอียดว่าโครงสร้างโน้ตเพลงประกอบด้วยอะไรบ้าง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มฝึกการเคาะจังหวะตามห้องเพลง โดยผลัดกันเป็นผู้ร้องเพลงและผู้เคาะจังหวะเพื่อให้เกิดทักษะแก่ทุกคน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ให้ฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยเริ่มจากเพลงง่ายๆ ที่มีความยาวไม่มากนักจนไปถึงเพลงที่มีความยาวขึ้นไปเรื่อยๆ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ให้ฝึกอ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะมีจังหวะที่แตกต่างกันออกไปทำให้เกิดทักษะใหม่ขึ้นเรื่อยๆ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ให้ฝึกการอ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสาน ที่ไม่มีความซับซ้อนมากนักและเป็นเพลงที่เคยได้ยินทั่วไป เป็นโน้ตเพลงที่ไม่มีความยาวมาก ทำให้นักเรียนสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นในการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ให้ฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานขั้นสูง

เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานแล้ว นักเรียนฝึกการอ่านโน้ตที่ต้องใช้ทักษะการอ่านที่สูงขึ้น จะทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและเกิดผลการเรียนรู้ที่ถาวร ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนานและมีความกระตือรือร้นต่อการเรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ เป็นผลให้นักเรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อรายวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดคณะผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. สรุปผล
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาดนตรีพื้นบ้านอีสานของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนมัธยมชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาดนตรีพื้นบ้าน หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน มีคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางด้านทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาการฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานมีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.00/81.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้
2. คะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาดนตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากการศึกษาประสิทธิภาพแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาคณตรีพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 มีประเด็นการค้นพบที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 หลังการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางด้านการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หมายความว่า การพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านโน้ตของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรวดี ชโรธรสุทธิ (2542 : 64-65) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยสื่อเสริมทักษะในการอ่านด้วยการคัดเลือกเนื้อหาจากหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ สติวเดนท์ วิกลี่ ผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อารีย์ สังฆนาคินทร์ (2542 : บทคัดย่อ) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตหลังการใช้บทอ่านที่มีบริบทไทยสูงกว่าก่อนการใช้ บทอ่านและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณี เวทไธสง (2544 : 48) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับ การสอนอ่านโดยใช้เอกสารจริง มีการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลอง และผลการวิจัยของ สุชาดา กล่องพุดชา (2547 : 107) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้สื่อสภาพจริง ทำให้ครูผู้สอนได้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีพัฒนาการทักษะการอ่านเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยต่างประเทศของ เบสโก (Besco. 1999 : 368-A) พบว่า การใช้ World Wide Web เป็นสื่อสภาพจริงในการเรียนรู้ภาษาที่สอง นักเรียนรู้สึกพอใจในการใช้เว็บ เพราะเว็บมีลักษณะเป็นจริงมากกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ มีความยืดหยุ่น และข้อมูลที่เปิดกว้างของของเว็บทำให้ได้เลือกข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการได้ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะอยากเรียน และผลการวิจัยของ อัลแฮมรานี (Alshamrani. 2003 : 481-A) พบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านบทอ่านตามสภาพจริงอย่างกว้างขวาง และนักเรียนได้รับแรงจูงใจให้อ่านต่อไปหลังจากรายวิชาจบไปแล้ว การอ่านอย่างกว้างขวางช่วยนักเรียนพัฒนาและปรับปรุงทักษะทางภาษาด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ซึ่งได้แก่ คำศัพท์ การอ่านเพื่อหาความมุ่งหมาย ไวยากรณ์ การฟัง การพูด การอ่าน และการออกเสียง ข้อค้นพบที่สำคัญที่สุดคือทั้งสองวิธีการซึ่งได้แก่ การเรียนรู้คำศัพท์แบบปฏิบัติการกับการเรียนรู้แบบเจตนาสามารถนำมาใช้พัฒนาคำศัพท์ภาษาที่สองได้ผลจากการทดลองดังกล่าวข้างต้นสืบเนื่องมาจาก

1.1 แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ที่ใช้ในการทดลองน่าสนใจ ชวนสนใจ เช่น ลายเพลงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นบทเพลงที่ผู้วิจัยนำมาจากชีวิตประจำวัน ซึ่งบทเพลงมีลักษณะพิเศษ คือเป็นบทเพลงที่จำง่าย ได้ยินบ่อยครั้ง น่าสนใจ ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะอ่าน และตั้งใจฝึกทักษะการอ่านโน้ต ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเบญจวรรณ ผ่องแผ้ว และอรอนงค์ หิรัญบุรณะ (2526 : 63-65) ที่ว่า ข้อความในสื่อสภาพจริงผู้เรียนจะมีความสนใจ และมีความคุ้นเคย ทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นและสนใจในบทความที่อ่าน

1.2 การจัดกิจกรรมการอ่านมีลักษณะที่หลากหลาย มีทั้งกิจกรรมเดี่ยว (Individual Work) กิจกรรมคู่ (Pair Work) และกิจกรรมกลุ่ม (Group Work) โดยผู้วิจัยจัดให้มีความเหมาะสมกับลักษณะความยากง่ายของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน เนื่องจากลายเพลงพื้นบ้านที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการทดลองมีหลายลายเพลง และมีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ซึ่งโน้ตพื้นบ้านที่ใช้ในการฝึกค่อนข้างง่าย นักเรียนสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้ด้วยตนเอง ลายเพลงที่ 1 เป็นเพลงที่คุ้นหูได้ฟังบ่อยเช่น ลายเต้ยโขง แต่บทเพลง ที่ 4-6 ค่อนข้างยากนักศึกษาต้องทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำทำความเข้าใจกับการอ่านโน้ตเพลง เช่น ลายโปงลาง ลายสุดสะแนน เป็นต้น การจัดกิจกรรมการฝึกอ่านที่หลากหลายจึงช่วยให้นักเรียนทำความเข้าใจกับแบบฝึกได้ง่ายขึ้น เพราะนักเรียนมีโอกาสดำคิดและทำกิจกรรมด้วยตนเอง ได้ร่วมกันทำงานกับเพื่อนและทำกิจกรรมกลุ่ม ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแสดงความคิดเห็นหรืออภิปรายเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โรดริเกซ (Rodriguez, 2001 : 4708-A) พบว่า ความเข้าใจการอ่านซึ่งประเมินโดยใช้คำถามปลายเปิดจำนวน 5 ข้อ และแบบทดสอบชนิดเลือกตอบจำนวน 15 ข้อ นั้นมีคะแนนสูงที่สุดในหมู่ผู้เรียนที่มีโอกาสที่ปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การปฏิบัติของผู้เรียนกลุ่มนี้แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ จากผู้เรียนที่อ่านบทอ่านเดียวกันแต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน แต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากผู้เรียนที่อ่านบทอ่านฉบับขยายออกไป ในทำนองเดียวกันการมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มของนักเรียนที่บันทึกภาพและเสียงไว้แสดงให้เห็นว่ามี ปฏิสัมพันธ์และการ แลกเปลี่ยน คำศัพท์กันระหว่างเพื่อนเรียน ซึ่งลักษณะการจัดกิจกรรมดังกล่าว

วิสาข์ จิตวิตร (2541 : 51-52) ให้ความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและทำความเข้าใจกับเนื้อหาของเรื่องที่อ่านดีขึ้น นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะทางด้านการอ่านโน้ตมาใช้ร่วมกับกิจกรรมการอ่านที่หลากหลายทำให้นักเรียนมีโอกาสได้ฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานแบบต่าง ๆ ตามประเภทของโน้ตเพลงและลักษณะของกิจกรรมที่จัด เช่น การท่องโน้ตพื้นบ้านอีสาน เป็นต้น ซึ่งการมีทักษะการอ่านโน้ตนั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้ผู้ฝึกทักษะทำความเข้าใจเกี่ยวกับโน้ต อ่านออกเขียนได้ และจำโน้ตเพลงพื้นบ้านอีสานที่อ่านได้ที่อ่านได้ นอกจากนี้การนำแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตอ่านที่หลากหลายประเภทมาใช้ในการสอนอ่านนั้นยังทำให้นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ โครงสร้าง สัญลักษณ์เครื่องหมาย หรือเพลงที่พบในชีวิตประจำวันและมีประสบการณ์ตรงในการใช้เพลงในการใช้เพลงตามสถานการณ์ที่เป็นจริง

สามารถนำความรู้ที่ได้จากการฝึกทักษะทางด้านการอ่านโน้ตไปประยุกต์ใช้กับการร้องเพลงหรือสอนผู้อื่น ที่พบในชีวิตประจำวันได้ ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถในทักษะทางด้านการอ่านโน้ต ซึ่งเห็นได้จากคะแนนจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนที่เพิ่มขึ้น หลังการทดลอง

1.3 แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานที่นำมาทดลองเป็นเรื่องที่อยู่ใกล้ตัวนักเรียนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันที่นักเรียนคุ้นเคยมีความคุ้นเคย มีความรู้และมีประสบการณ์เดิมเกี่ยวกับการบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน ประกอบกับกิจกรรมที่ผู้วิจัยจัดให้นักเรียนในชั้นกิจกรรมก่อนการฝึกทักษะ ช่วยกระตุ้นให้นักเรียน มีความสนใจใคร่รู้ในการอ่านโน้ตเพลง และมีความพร้อมในการอ่านโน้ตโดยผู้วิจัยให้นักเรียนใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิม คาดเดาหรือคาดการณ์เกี่ยวกับเรื่องบทเพลงที่ใช้ฝึกจากเทป วิดีโอ สื่อมัลติมีเดียต่างๆ ทำให้นักเรียนอยากค้นหาคำตอบว่าสิ่งที่ตนคาดเดาหรือคาดการณ์ไว้นั้น ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร ส่งผลให้นักเรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ เต็มใจและกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าเพลงมาฝึกในการอ่านโน้ตนั้น ๆ เพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติมจากบทเพลง และในขณะที่อ่านโน้ตบทเพลงนั้น ประสบการณ์เดิมที่มีเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจในบทเพลงต่างๆมากยิ่งขึ้น

1.4 นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตเพราะมีความน่าสนใจเป็นบทเพลงที่ไพเราะเป็นลายพื้นบ้านอีสานที่น่าค้นหา นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้น มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจที่จะค้นคว้าหาโน้ตเพลงใหม่ๆมาฝึกเพิ่มเติม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจในการอ่านโน้ตได้ดีขึ้น ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการสอน ทำให้นักเรียนคุ้นเคยและอ่านโน้ตที่มาจากสื่ออื่น ๆ ได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านโน้ตพื้นบ้านสูงขึ้น ซึ่งเนื่องจากแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีการดำเนินการประเมินประสิทธิภาพอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์เนื้อหา การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การออกแบบและดำเนินการสร้างอย่างมีระบบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ตรวจสอบทุกขั้นตอน และได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นอกจากนี้แล้วยังได้ทำการประเมินแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตจากนักเรียนกลุ่มเป้าหมายถึง 3 ครั้ง โดยได้ดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่พบจากการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้เรียน จึงทำให้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เมื่อนำมาทดลองจึงสามารถทำให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวารุณี ทรัพย์มั่งมี (2546 : 94-95) พบว่า ชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้นสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 87.75/90.00 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของอำไพวรรณ ศรีวรรณ (2547 : 109-110) พบว่าหลังจากนักเรียนใช้ชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์ด้านต่างๆ ประสิทธิภาพ ชุดการสอน 81.05/84.36 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกุมาริ สุวรรณสิงห์

(2543 : 85-86) พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.56/83.73 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ผู้สอนควรคัดเลือกเนื้อหาที่มีความยากง่ายของโน้ตเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ไม่ควรเลือกบทอ่านที่มีบันไดเสียงซับซ้อน และโน้ตเพลงขั้นสูงที่เกินระดับของผู้เรียนหรือมีโครงสร้างที่ซับซ้อน

1.2 การเลือกโน้ตเพลงที่เป็นสื่อในการฝึกนั้น ผู้สอนควรเลือกรื่องที่อยู่ใกล้ตัว นักเรียนควรคำนึงถึงความรู้หรือประสบการณ์เดิม ความสนใจ ตลอดจนระดับความสามารถทางด้านการปฏิบัติ ของนักศึกษาเรียนเป็นหลัก

1.3 ครูควรให้อิสระนักเรียนอย่างเต็มที่ในขณะทำกิจกรรม ไม่เข้มงวดกับนักเรียนมากนัก และไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ในขณะที่นักเรียนกำลังทำกิจกรรม เพราะจะทำให้ให้นักเรียนขาดความมั่นใจในการใช้ทักษะ และไม่กล้าแสดงออก หากมีข้อผิดพลาดที่จำเป็นต้องแก้ไข อาจทำหลังจากที่เสร็จสิ้นกิจกรรม

1.4 การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ต จะมีประโยชน์มากขึ้น ถ้าผู้สอนใช้เป็นเอกสารเบื้องต้นนำไปสู่ทักษะอื่นๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด และการเขียน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาทักษะการอ่านโน้ต ของนักเรียนโดยแบ่งเป็นกลุ่มเก่ง กลุ่มอ่อน ซึ่งเรียนโดยใช้สื่อผสม

2.2 ในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นสื่อผสม อาจนำไปทดลองใช้กับ เพลงต่างประเทศอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น เพลงจีน เพลงมาเลเซีย เพลงเขมร

2.3 ควรทำการศึกษาค้นคว้าการใช้แบบฝึกการอ่านโน้ตขั้นสูงขึ้นไปกับผู้เรียนระดับอื่น ๆ เช่น ปริญญาตรีเป็นต้น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2555.
- . หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2555 สารและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, 2555.
- กาญจนา เกียรติประวัติ. วิธีการสอนทั่วไปและทักษะการสอน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- กิตติมาพร ด้อยหล้า. พฤติกรรมการสอนของครูดนตรีไทยในระดับประถมศึกษา สำนักงาน-ประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2535.
- กุมารี สุวรรณสิงห์. การศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน การปฏิบัติขลุ่ยเพียงออเบื้องต้น ในรายวิชาดนตรีไทยปฏิบัติตามถนัด 1 (ศ 029). วิทยานิพนธ์ ค.ม. : กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2543.
- จันทนา คชประเสริฐ. การสร้างชุดการสอนฝึกปฏิบัติขับร้องเพลงพื้นเมืองภาคกลาง เรื่อง เพลงเทพทอง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2542.
- ชุติมา นวลพลับ. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ดนตรีไทยเรื่อง ซอด้วง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2523.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. กาลสินธุ์ : ประสานการพิมพ์, 2522..
- ดาร์นต์ พุสดี. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นพื้นเมืองล้านนาเรื่อง ซิง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2541.
- ดวงเดือน คุปต์คาร. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องสาระของทำนองเพลงไทยผ่านทักษะการขับร้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- นิภา โสภาสัมฤทธิ์. การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องแบบฝึกทักษะการตีตะโพนเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นต้นปีที่ 1 วิชาเอกจะเข้ วิทยาลัยนาฏศิลป์. วิทยานิพนธ์

- ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- บุญเกื้อ ควรหาเวช. **นวัตกรรมทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจริญ
วิทย์การพิมพ์, 2530.
- บุญชม ศรีสะอาด. **การพัฒนาการสอน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวิชัยสาส์น, 2437.
- พิเศษ ภัทรพงษ์. **การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้นสำหรับผู้เรียนกลุ่มสนใจ
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครสวรรค์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- เพชรสุดา ภูมิพันธ์. **การสร้างชุดจุลบทเรื่อง การสืบทอดวิชาปฏิบัติเครื่องสายไทยสำหรับ
นักศึกษา วิชาเอกดนตรีศึกษาในวิทยาลัยครูบุรีรัมย์**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- รองรัตน์ แก้วบุปผา. **การพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะพื้นฐานทางดนตรี สำหรับนักเรียนวัยรุ่น-
ตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.
- วารุณี ทรัพย์มั่งมี. **การสร้างชุดการสอนเรื่องการเป่าขลุ่ยไทยเบื้องต้นสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา
ปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2546.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ระยองเอ็ด. **คู่มือนักเรียน ครูและผู้ปกครอง**. 2550
- สงัด ภูเขาทอง. **การดนตรีไทยและทางเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2532.
- สงบศึก ธรรมวิหาร. **ดุริยางค์ไทย**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- สุภารัตน์ ชาญเลขา. **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาขับร้องไทยของนักศึกษา
วิทยาลัยครูที่เรียนด้วยชุดการสอนจุลบทกับการสอนปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุดใจ ทศพร และคณะ. **ดนตรีและนาฏศิลป์ ม.3**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2548.
- สุทธิดา แก้วมณี. **ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนดนตรีและนาฏศิลป์ในโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**.
วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2539.
- สมศักดิ์ สนใจ. **การพัฒนาชุดการสอนการอ่านและร้องโน้ตสากลในรายวิชา ดศ.1114
คีตศิลป์สากล 2 ในวิทยาลัยนาฏศิลป์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
ศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล, 2542.
- สมศักดิ์ พนเสาวภาคย์. **การศึกษาเพื่อพัฒนาชุดการสอนการฝึกปฏิบัติฆ้องวงใหญ่ เรื่อง
เพลงโหมโรงร่มเกล้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาดนตรีศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล, 2541.
- เสวี เย็นเปี่ยม. **การเปรียบเทียบผลการเรียนวิชาดนตรีไทยเรื่อง การตีฆ้องวงใหญ่ โดยใช้**

บทเรียนโมดูลกับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

สำนักนวัตกรรมการเรียนการสอน. **ชุดการสอน.** ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

อนันต์ สบฤกษ์. **บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง ศัพท์สังคิตดนตรีไทย ตามหลักสูตรวิทยาลัยครู พ.ศ.**

2530. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2535.

อำไพวรรณ ศรีวรรณ. **การศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนทักษะการเป่าขลุ่ยรีคอร์เดอร์.**

วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2547.

Chen, Yu-Chuan, Cheng, Fung-Ching. “A Survey Study of Teaching Music Improvisation for Music Teachers at the Elementary School in Kaohsiung Region,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Lum Chee Hoo. “Musical Networks of Children: Perspectives on Their Diverse Musical Identities and Learning Modes,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Mohd Hassan Abdullah. “Music Education in Malaysian Public School: Implementation, Issues and Challenges,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Pei-Hsuan Huang. “A Case Study of Elementary Music Teachers Developing Teaching Portfolios for Assessing Students’ Music Learning,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Smith, Kenneth Harold. “The Effectiveness of Computer-assisted Instruction on the Development of Reading Skills Among Middle School Instrumental Students,”

Wu Chiu-Fan, Fung-Ching Cheng. “The Relationship Between Learning Attitude and Achievement of Music Learning on Music Talented Students in Elementary Schools,” APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music

Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Wu Fei. "The Comparative Study on the School Song of China in the Beginning of 20th Century and the School Song of Japan during the Meiji Period," APSMER 2007

Yasuko Murakami. "A Case Study of Young Children's Sound Listening," APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

Ying-Jung Hsieh, Shu-Ching Lin. "Investigation of the Musically Talented Senior High School Students' Further Study Choices," APSMER 2007 The 6th Asia-Pacific Symposium on Music Education Research ISME Asia-Pacific Regional Conference-2007. Bangkok : Chulalongkorn University, 2007.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
โครงสร้างแผนการเรียนรู้
การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานสำหรับ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

โครงสร้างแผนการเรียนรู้
 การพัฒนาทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน
 สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4

ชั่วโมง ที่	หน่วย การเรียนรู้/ เรื่อง	เนื้อหาการสอน/กิจกรรม	สิ่งที่ครู/นักเรียน ต้องเตรียม	หมายเหตุ
1	โครงสร้างของ โน้ต	1.แบบทดสอบก่อนเรียน (ทฤษฎี) 2.ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ เกี่ยวกับโน้ต 3.ทดสอบหลังเรียน (ทฤษฎี)	-ศึกษาเอกสารภาคทฤษฎี -แบบฝึกชั่วโมงที่ 1	เวลา 60 นาที
2	การเคาะ จังหวะตาม ห้องเพลง	1.การเคาะจังหวะ 2.ทดสอบหลังเรียน (ทฤษฎี)	-ศึกษาเอกสารภาคทฤษฎี -แบบฝึกชั่วโมงที่ 2	เวลา 60 นาที
3	การอ่านโน้ต ดนตรีพื้นบ้าน	1.เสียงและสัญลักษณ์ของ โน้ต 2.ผังเสียงโน้ต 3.ทดสอบหลังเรียน (ทฤษฎี)	-ศึกษาเอกสารภาคทฤษฎี -แบบฝึกชั่วโมงที่ 3	เวลา 60 นาที
4	อ่านโน้ตพร้อม เคาะตาม จังหวะ	1.โน้ตพื้นบ้าน 2.การกำกับจังหวะในแต่ละ ห้องเพลง 3.ทดสอบหลังเรียน (ทฤษฎี)	-ศึกษาเอกสารภาคทฤษฎี -แบบฝึกชั่วโมงที่ 4	เวลา 60 นาที
5	อ่านโน้ตลาย พื้นบ้านอีสาน	1.การไล่เสียง 2.การอ่านลายพื้นฐาน 3.ทดสอบหลังเรียน (ทฤษฎี)	-ศึกษาเอกสารภาคทฤษฎี -แบบฝึกชั่วโมงที่ 5 -เครื่องดนตรีโหวด	เวลา 60 นาที
6	อ่านโน้ตลาย	1.ทบทวนความรู้เดิม	-ฝึกปฏิบัติ	เวลา 60 นาที

พื้นที่บ้านอีสาน ชั้นสูง	2.การอ่านลายพื้นบ้านชั้น สูง	-แบบฝึกชั่วโมง ที่ 6 -เครื่องดนตรีโหวด	

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาชีวิตดนตรีพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พื้นฐานการอ่านโน้ตพื้นบ้าน
เรื่อง โครงสร้างของโน้ต
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรี
ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

โครงสร้างของโน้ตพื้นบ้าน มาจากโน้ตเพลงไทยประกอบด้วยห้องเพลง ในหนึ่งบรรทัดมี 8 ห้อง
เพลงโน้ตมี 7 เสียง คือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ทีและจังหวะ โดยในหนึ่งห้องเพลงมีจังหวะ
นับ 4 จังหวะ ซึ่งผู้ที่จะเรียนดนตรีพื้นบ้านอีสานต้องรู้จักและเข้าใจโครงสร้างของโน้ตพื้นบ้าน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 เข้าใจโครงสร้างของโน้ตพื้นบ้าน
- 2.2 จดจำตัวโน้ตได้ถูกต้อง
- 2.3 ไล่เสียงตัวโน้ตได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ความรู้เกี่ยวกับโน้ตพื้นบ้าน
- 3.2 โครงสร้างของโน้ตพื้นบ้าน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 ครูสาธิตการเป่าโหวดให้ครบ 7 เสียง กลับไปกลับมา 3 – 5 รอบ ถามนักเรียนว่ามีกี่
เสียง เสียงใดบ้าง นำผ้งตัวโน้ตติดที่หน้ากระดาน อ่านให้ฟัง 3 รอบ

4.2 ให้นักเรียนทุกคนนำโหวดขึ้นมาดู อ่านตัวโน้ตที่ติดอยู่กับลูกโหวด ถามว่า ว่ามีเสียง
ใดบ้าง ทำไมจึงไม่ครบ 7 เสียง เสียง มี ซอล ลา โด เร มีอยู่ที่ลูกโหวดใดบ้าง

ชั้นสอน

4.3 ครูสาธิตการเป่าโหวดไล่เสียงตัวโน้ตที่กระดานให้นักเรียนฟังครบทุกเสียง 3 รอบ พร้อมใช้วัสดุอื่นปิดตรงตัว ฟา และ ที ไว้ จะเหลือ 5 ตัว ให้นักเรียนดูตัวโน้ตที่โหวดว่าตรงกันหรือไม่ เพราะเหตุไร จะได้คำตอบว่า โหวดระดับเสียงลายใหญ่มีเสียงเพียง 5 เสียง คือ มี ซอล ลา โด เร เท่านั้น ไม่มีเสียง ฟา และเสียง ที

4.4 ให้นักเรียนอ่านโน้ตบนกระดานพร้อมกัน 3 รอบและตำแหน่งโน้ตเสียงโหวด 5 รอบ

4.5 แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 6 – 7 คน ตัวแทนกลุ่มรับใบความรู้ที่ 1 พร้อมแบบฝึกปฏิบัติ เรื่อง โครงสร้างของโน้ต ตำแหน่งเสียงและการไล่เสียงโหวด แจกให้สมาชิกทุกคน และแยกย้ายกันไปฝึกปฏิบัติการอ่านตามตำแหน่งเสียง และไล่เสียงตามใบความรู้ โดยครูคอยให้คำแนะนำและให้นักเรียนที่เคยเรียนมาแล้วเป็นผู้คอยแนะนำเพื่อน

ขั้นสรุป

4.6 นักเรียนสอบถามปัญหาและอุปสรรคในการฝึกปฏิบัติงานกลุ่ม

4.7 ให้แต่ละกลุ่มออกมาบอกตำแหน่งโน้ตเสียงของโหวด ตามลำดับของลูกโหวดหน้าชั้นเรียน

4.8 นักเรียนทุกคนเป่าโหวดตามตำแหน่งเสียง และไล่เสียงโหวดตามลำดับที่ลูกโหวดพร้อมกันจนครบทุกลูก โดยครูเป็นผู้คอยสังเกตและให้คำแนะนำ

4.9 ร่วมกันสรุปว่าโหวดระดับเสียงลายใหญ่ มี 12 ลูกมี 5 เสียง มีเสียงต่ำ เสียงกลาง และเสียงสูง จึงสามารถเป่าเป็นเพลงได้

4.10 มอบแบบฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตให้ทุกคนเพื่อฝึกเพิ่มเติมที่บ้าน

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

5.1 โครงสร้างโน้ตพื้นบ้าน

5.2 ใบความรู้ เรื่อง แผนผังตำแหน่งเสียงและการไล่เสียงของโหวด

5.3 ภาพโหวดขนาดใหญ่ที่มีตำแหน่งเสียงโน้ต

5.4 แบบฝึกปฏิบัติการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและประเมินผล

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และได้คะแนน ตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายประดิษฐ์ วิชาศ)
หัวหน้ากลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายศุภรากร พานิชกิจ)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

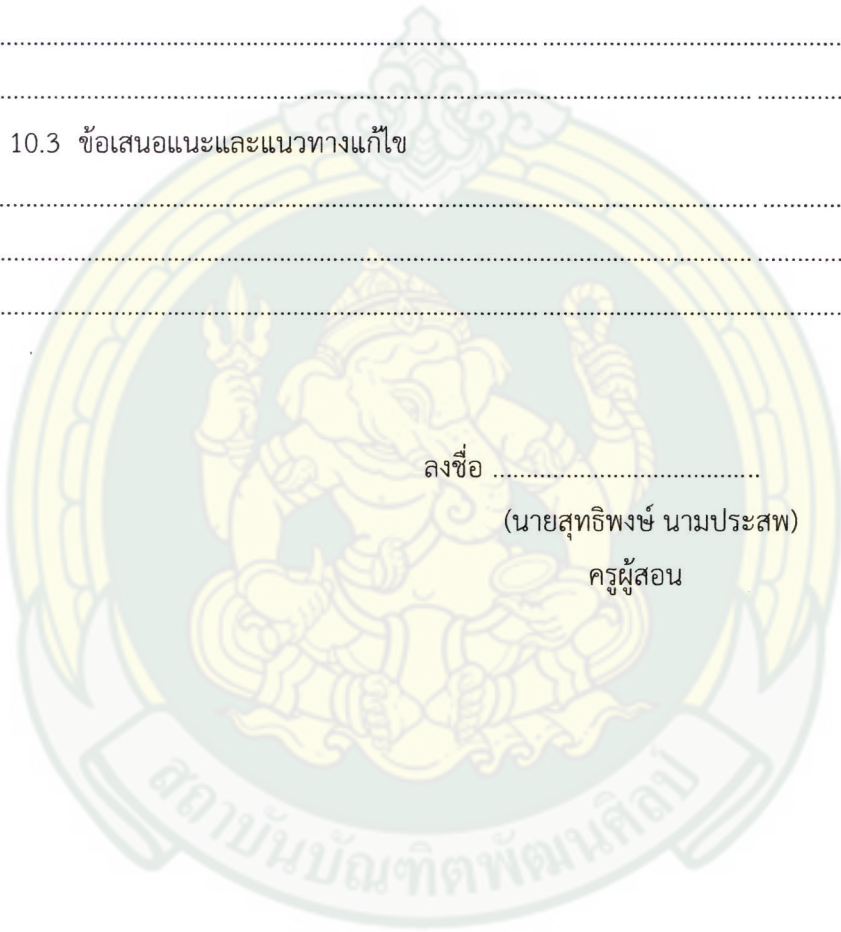
10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)
ครูผู้สอน

ใบความรู้ที่ 1
เรื่อง โน้ตพื้นบ้านและตำแหน่งเสียงโหวด

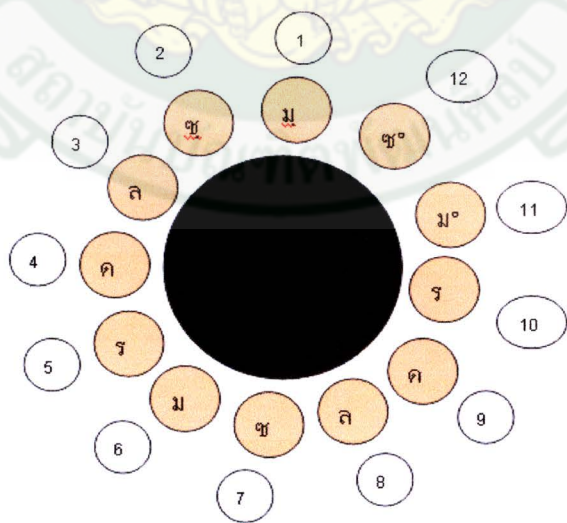
เสียงดนตรีไทย มี 7 ระดับเสียง คือเสียง โด เร มี ฟา ซอล ลา ที่ เครื่องดนตรีแต่ละชิ้นจะมีระดับเสียง ต่ำ กลาง สูง เช่น โดเสียงต่ำ โดเสียงกลาง โดเสียงสูง ระดับเสียงดนตรีทั้ง 7 ระดับเสียง มี ดังนี้

ชื่อภาษาไทย	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที่
ชื่อย่อ	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท
อักษรโรมัน	C	D	E	F	G	A	B

โหวดลายใหญ่มี 12 ลูก 5 เสียง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ เสียงต่ำ เสียงกลาง เสียงสูง ดังนี้

	→ ต่ำ ← กลาง → ← สูง →											
ตำแหน่งลูกที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
เสียง	ม	ซ	ล	ด	ร	ม	ซ	ล	ดํ	ริ	มํ	ซํ

ตำแหน่งที่ 1 นับเริ่มจากลูกที่ยาวที่สุด สัญลักษณ์เสียงต่ำจะมีจุด . อยู่ข้างล่างตัวโน้ต ถ้าไม่มีเครื่องหมายใด จะเป็นเสียงกลาง และถ้าจุดอยู่บนตัวโน้ตจะเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงสูง ดังภาพ

ภาพตำแหน่งเสียงโหวด(โยธิน พลเขต : คู่มือศึกษาดนตรีพื้นบ้านอีสาน)

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง การเคาะจังหวะ

การเคาะจังหวะประกอบการท่องจะปรบมือหรือเคาะพื้นก็ได้ การเป่าโหวดพร้อมเคาะจังหวะให้ปฏิบัติ ดังนี้

1. ใช้มือที่ถนัดจับโหวดในท่าพร้อมที่จะเป่า
2. ยกปลายเท้าขึ้น เป่าโหวดลูกที่ 1 เสียง มีด้า พร้อมกับเคาะปลายเท้าลงพื้นในจังหวะที่ 4 พร้อมกับเป่าเสียง มีด้า ห้องที่ 1 ห้องที่ 3 ห้องที่ 5 ห้องที่ 7

1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4

- - - มี   - - - -   - - - มี   - - - -   - - - มี   - - - -   - - - มี   - - - -

3. ยกปลายเท้าขึ้น เป่าโหวดลูกที่ 2 เสียง ซอล พร้อมกับเคาะปลายเท้าลงพื้นในจังหวะที่ 4 พร้อมกับเป่าเสียงซอล เป็นห้องที่ 2

1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4

- - - ซ   - - - -   - - - ซ   - - - -   - - - ซ   - - - -   - - - ซ   - - - -

4. ยกปลายเท้าขึ้น เป่าโหวดลูกที่ 3 เสียง ลา พร้อมกับเคาะปลายเท้าลงในจังหวะที่ 4 พร้อมกับเป่าเสียงลา เป็นห้องที่ 3

1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4   1 2 3 4

- - - ล   - - - -   - - - ล   - - - -   - - - ล   - - - -   - - - ล   - - - -

5. ยกปลายเท้าขึ้น เป่าโหวดลูกที่ 4 เสียง โด พร้อมกับเคาะปลายเท้าลงในจังหวะที่ 4 พร้อมกับเป่าเสียงโด เป็นห้องที่ 4

↗

↗

↗

↗

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

- - - ด	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ด	- - - -	- - - ด	- - - -

6. ยกปลายเท้าขึ้น เป่าโหวดลูกที่ 5 เสียง เร พร้อมกับเคาะปลายเท้าลงพื้นในจังหวะที่ 4 พร้อมกับเป่าเสียงโด เป็นห้องที่ 5

↗

↗

↗

↗

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

1 2 3 4

- - - ร	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ร	- - - -	- - - ร	- - - -

ลูกต่อไปให้ฝึกเช่นเดียวกับลูกที่ 1 – 5 ฝึกจนครบทุกเสียงทั้ง 12 ลูก ฝึกกลับไปกลับมาจนคล่องแคล่ว

หมายเหตุ

ก่อนเป่าโหวดทุกครั้ง ควรหายใจเข้าปอดให้เต็มที่ ไม่เกร็งท้องและปาก จะทำให้เสียงโหวดไม่มีคุณภาพและไม่น่าฟัง

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียนประจำ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

1. โน้ตในแต่ละบรรทัด กำหนดให้มีห้องเพลงกี่ห้องเพลง
  - ก. 8 ห้องเพลง
  - ข. 6 ห้องเพลง
  - ค. 4 ห้องเพลง
  - ง. 2 ห้องเพลง
2. ใน 1 ห้องเพลงประกอบด้วยจังหวะย่อยกี่จังหวะ
  - ก. 1 จังหวะ
  - ข. 2 จังหวะ
  - ค. 3 จังหวะ
  - ง. 4 จังหวะ
3. โหวดใช้บันไดเสียงชนิดใด
  - ก. เมเจอร์
  - ข. ไมเนอร์
  - ค. เพนทาโทนิค
  - ง. บันไดเสียงเต็มเสียง
4. โหวดที่ใช้บรรเลงในปัจจุบันนิยมใช้ระดับเสียงใด
  - ก. A
  - ข. D
  - ค. G
  - ง. B
5. การจับโหวดทำมุมกี่องศา
  - ก. 90 องศา
  - ข. 50 องศา
  - ค. 45 องศา
  - ง. 40 องศา

เฉลยแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

1. ก
2. ง
3. ค
4. ก
5. ค

แบบประเมินการอ่านโน้ตและเคาะจังหวะ
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 1

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		โน้ตไทย	โน้ตที่ตัวของโหวด	หมุ่นโหวดตรงโน้ต	เสียงชัดเจน	การเก็บรักษาโหวด	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พาเรียนรู้สู่บทเพลง
เรื่อง การเคาะจังหวะตามห้องเพลง
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่
เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

การเคาะจังหวะตามห้องเพลง เป็นการฝึกให้มีพื้นฐานจังหวะ รู้จักแยกแยะจังหวะได้ถูกต้อง
โดยเฉพาะจังหวะยก คือจังหวะที่ 1 และจังหวะที่ 3 และจังหวะตกหรือจังหวะเคาะ คือจังหวะที่ 2
และจังหวะที่ 4 สามารถเคาะจังหวะตามห้องเพลงได้ถูกต้องตามโน้ตที่กำหนด

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนบอกจังหวะตกและจังหวะยกในห้องเพลงได้ถูกต้อง
- 2.2 นักเรียนการเคาะจังหวะตามห้องเพลง ได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ห้องเพลง
- 3.2 การเคาะจังหวะ

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 ครูสนทนาและทบทวนให้นักเรียนอ่านโน้ตทั้ง 7 เสียง 3 รอบ และท่องเสียงตัวโน้ตลูก
โหวดจากชั่วโมงที่ผ่านมาเป็นการทบทวนอีก 3 รอบ

4.2 ซักถามเพื่อหาผู้ที่ยังไม่เข้าใจเพื่อให้คำแนะนำเพิ่มเติม หรือให้สมาชิกในกลุ่มช่วยแนะนำ

ชั้นสอน

- 4.3 แบ่งนักเรียนกลุ่ม ๆ ละ 6 - 7 คน โดยจัดนักเรียนคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน ละครึ่งทุกกลุ่ม
- 4.4 รับแบบฝึกปฏิบัติการการเคาะจังหวะ ในจังหวะเดียวและหลายจังหวะ ครูอธิบายประกอบ ให้นักเรียนแยกย้ายกันไปฝึก โดยให้คนที่เก่งคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือเพื่อน ๆ
- 4.5 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาการเคาะจังหวะ
- 4.6 ทุกกลุ่มการเคาะจังหวะตามห้องเพลงพร้อมกัน 3 - 5 รอบ

ขั้นสรุป

- 4.7 เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จแล้ว ให้ตัวแทนของกลุ่มอื่นออกมาแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะติชม ครูร่วมกับนักเรียนสรุปหาข้อบกพร่องพร้อมเสนอแนะวิธีการที่ถูกต้อง
- 4.8 มอบแบบฝึกให้ทุกคนนำไปฝึกการเคาะจังหวะที่บ้านเพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

- 5.1 โน้ตลายพื้นบ้าน
- 5.2 แบบฝึก
- 5.3 ซีดีการบรรเลงดนตรีพื้นบ้าน
- 5.4 เครื่องเล่นซีดี

6. การวัดและประเมินผล

- 6.1 วิธีการวัดและประเมินผล
- 6.1.1 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะการฝึกการเคาะจังหวะภายในกลุ่ม
- 6.1.2 ทำแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน
- 6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล
- 6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการเคาะจังหวะ
- 6.2.2 แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน
- 6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายประดิษฐ์ วิชาศ)
หัวหน้ากลุ่มวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายศุภรากร พานิชกิจ)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายจิรพจน์ จีงบรรเจตศักดิ์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

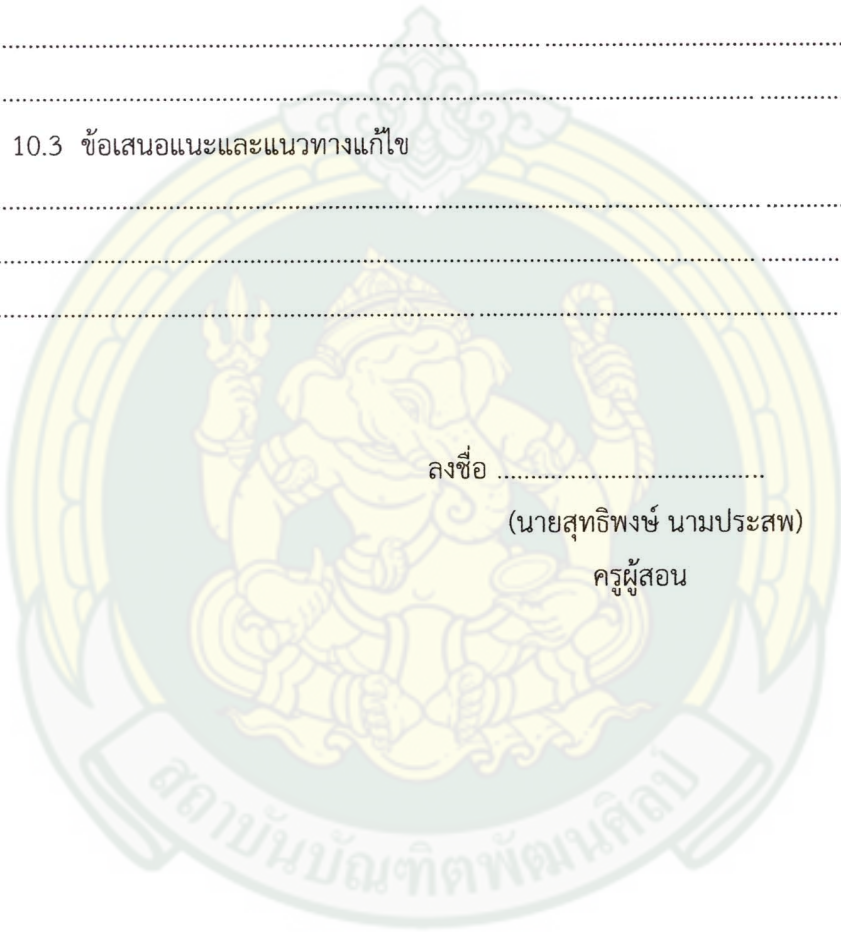
10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)
ครูผู้สอน

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

ดูภาพนี้ตอบคำถามข้อ 1 – 5

1. หมายเลข 1, 4, 8, ตรงกับเสียงใด

ก. ม ด ล

ข. ม ร ล

ค. ม ล ร

ง. ม. ล ช

2. หมายเลข 2, 6, 12 ตรงกับเสียงใด

ก. ช ด ร

ข. ช ม ช

ค. ม ล ร

ง. ด ม ช

3. หมายเลขใดคือเสียงเดียวกัน

ก. 2, 7, 12

ข. 1, 5, 10

ค. 3, 8, 12

ง. 4 7 11

4. หมายเลขใด คือเสียงเดียวกัน

ก. 1, 5,

ข. 1, 6,

ค. 1, 7,

ง. 1, 8,

5. หมายเลขใดเป็นเสียงสูง

ก. หมายเลข 1, 2

ข. หมายเลข 4, 6

ค. หมายเลข 8, 10

ง. หมายเลข 11, 12

เฉลยแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

1. ก
2. ข
3. ก
4. ข
5. ง

แบบประเมินการฝึกอ่านโน้ตเสียง มี และเสียง ซอล

ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		เสียง มี จังหวะเดียว	เสียงมี หลากยังหวะ	เสียง ซอล จังหวะเดียว	เสียง ซอล หลากยังหวะ	ความชัดเจนในการเป่า	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พาเรียนรู้สู่บทเพลง
เรื่อง การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน ผู้ฝึกอ่านจะทำให้เข้าใจทำนองของลายพื้นบ้านอีสาน มีสุนทรียภาพ และซึมซับในท่วงทำนองของลายพื้นบ้านอีสาน ที่มีทั้งนุ่มนวล ไพเราะกินใจ สนุกสนาน เมื่ออ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน ได้คล่องแคล่วถูกต้อง จะทำให้สามารถฝึกปฏิบัติดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักระดับเสียง ได้แก่เสียงต่ำ เสียงกลาง เสียงสูง เช่น ม = มี เสียง ต่ำ, ม = มี เสียง กลาง , ม = มี เสียง สูง ทำให้สามารถบรรเลงดนตรีได้ถูกต้องตามตัวโน้ตและตำแหน่งเสียง ทำให้เกิดความไพเราะน่าฟัง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 นักเรียนเข้าใจระดับเสียงได้ถูกต้อง
- 2.2 นักเรียนสามารถการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 ระดับเสียงและตำแหน่งเสียง
- 3.2 การอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้าน

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 ให้นักเรียนทุกคนทบทวนการเคาะจังหวะ 3 รอบ

4.2 ครูซักถาม เสียงโต เร มี อ่านอย่างไร ให้นักเรียนลองอ่านและครูให้คำแนะนำ

ขั้นสอน

4.3 นักเรียนเข้ากลุ่ม ๆ เดิม รับแบบฝึกปฏิบัติเรื่องการเป่าไล่เสียง ลา โด เร ในจังหวะเดียว และ

หลายจังหวะ ครูอธิบายว่า หลักและวิธีการฝึกเป่าเหมือนการเป่าเสียง มี และเสียง ซอล จากนั้นให้นักเรียนแยกย้ายกันไปฝึก โดยครูและนักเรียนที่เก่งคอยแนะนำให้ความช่วยเหลือผู้ที่ไม่เข้าใจ เช่นเดียวกับชั่วโมงที่ผ่านมา

4.4 แจกนักเรียนแต่ละกลุ่มให้ออกมาเป่า โดยกลุ่มที่ 1, 2 เป่าเสียง ลา ต่ำ ลูกที่ 3 และกลุ่มที่ 3, 4, เป่าเสียง โด ต่ำ คือลูกที่ 4 กลุ่มที่ 5, 6 เป่าเสียง เร ต่ำ ลูกที่ 5 สลับกัน กลุ่มละ 3 รอบ

ขั้นสรุป

4.5 เมื่อทุกกลุ่มนำเสนอเสร็จแล้ว ให้ตัวแทนของกลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ครูร่วมกับนักเรียนสรุปหาข้อบกพร่อง เสนอแนะวิธีการเป่าที่ถูกต้อง

4.6 มอบแบบฝึกปฏิบัติให้ทุกคนนำไปฝึกเป่าที่บ้านเพื่อให้เกิดทักษะและความคล่องแคล่ว

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

5.1 โหวด

5.2 แบบฝึกปฏิบัติ

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและประเมินผล

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ทักษะการฝึกเป่าไล่เสียงโหวดภายในกลุ่ม

6.1.2 ทำแบบทดสอบ

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการเป่าโหวด

6.2.2 แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และได้คะแนน ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปจึงถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายประดิษฐ์ วิชาศ)
หัวหน้ากลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายศุภรากร พานิชกิจ)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหาร

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

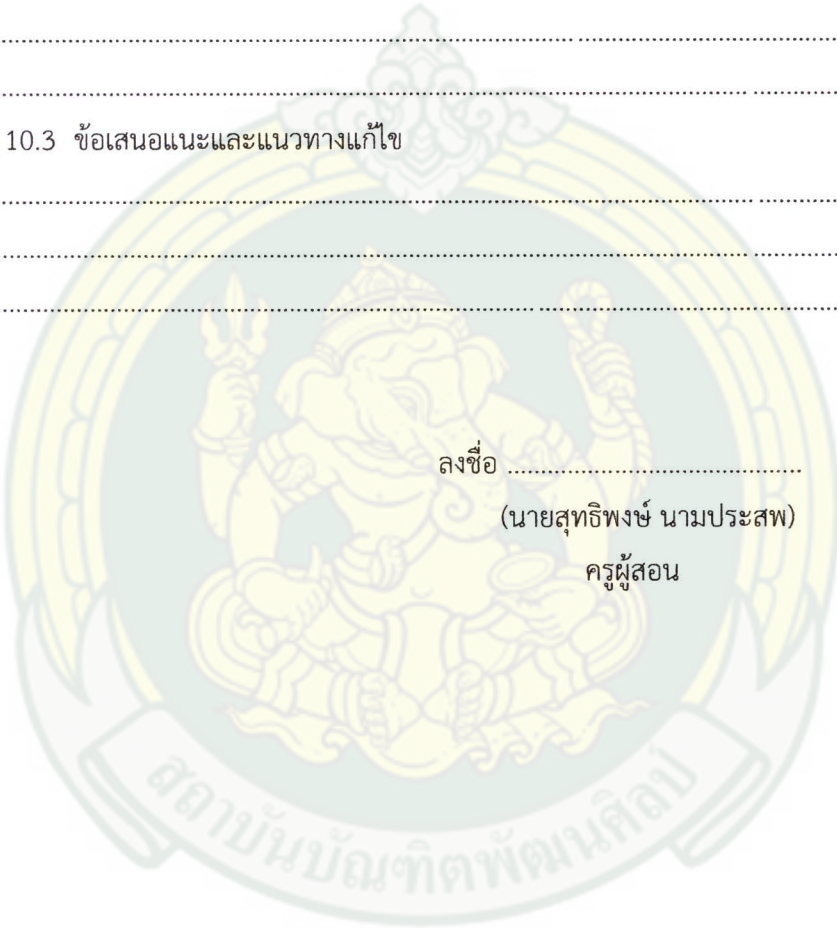
.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)

ครูผู้สอน

ใบความรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง การฝึกอ่านโน้ตเสียง ลา โด เร

คำสั่งเกี่ยวกับใบความรู้

ให้นักเรียนศึกษาและฝึกปฏิบัติ ตามแบบฝึกปฏิบัติการเล่นดนตรีพื้นบ้าน ชุดที่ 4

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้สามารถอ่านโน้ตไล่เสียง ลา โด เร ได้
2. เพื่อให้สามารถเป่าบรรเลงได้

แบบฝึกที่ 3.1 ฟีกอ่านโน้ตเสียงลูกที่ 3 คือ เสียง ล (ลา) ในหลายจังหวะ

เมื่อฝึกอ่านเสียง ซอล ถูกต้องคล่องแคล่วแล้ว ให้ฝึกเป้าลูกที่ 3 คือเสียง ลา ซึ่งเป็นลูกถัดไป

โดยขยับโหวดลูกที่ 3 มาแทนที่ลูกที่ 2 ให้ฝึกเป้าเช่นเดียวกับลูกที่ 1, 2 (ป = เป้า) ดังนี้

୧ ୨ ୩ ୪	୫ ୬ ୭ ୮	୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨	୧୩ ୧୪ ୧୫ ୧୬	୧୭ ୧୮ ୧୯ ୨୦	୨୧ ୨୨ ୨୩ ୨୪	୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮	୨୯ ୩୦ ୩୧ ୩୨
୧ ୨ ୩ ୪	୫ ୬ ୭ ୮	୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨	୧୩ ୧୪ ୧୫ ୧୬	୧୭ ୧୮ ୧୯ ୨୦	୨୧ ୨୨ ୨୩ ୨୪	୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮	୨୯ ୩୦ ୩୧ ୩୨
୧ ୨ ୩ ୪	୫ ୬ ୭ ୮	୯ ୧୦ ୧୧ ୧୨	୧୩ ୧୪ ୧୫ ୧୬	୧୭ ୧୮ ୧୯ ୨୦	୨୧ ୨୨ ୨୩ ୨୪	୨୫ ୨୬ ୨୭ ୨୮	୨୯ ୩୦ ୩୧ ୩୨

แบบฝึกที่ 3.2 ผักเป่าเสียง ลา ในจังหวะที่ - 2 - 4 เครื่องหมาย - ให้เว้นไม่ต้องเป่า

[illegible]

แบบฝึกที่ 3.3 ฝึกเป้าเสียง ลา ในจังหวะที่ 1 2 3

[illegible]

แบบฝึกที่ 3.21 ฝึกเสียง เร ในจังหวะที่ - - - 4

- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด	- - - ด
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4
- - - ป	- - - ป	- - - ป	- - - ป	- - - ป	- - - ป	- - - ป	- - - ป

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3
เรื่อง การฝึกเป่าโหวตเสียง ลา โด เร

1. โหวตลายใหญ่ มีกี่ระดับเสียง
  - ก. 3 ระดับเสียง
  - ข. 4 ระดับเสียง
  - ค. 6 ระดับเสียง
  - ง. 7 ระดับเสียง
2. โหวตลายใหญ่ ประกอบด้วยเสียงกี่เสียง
  - ก. 4 เสียง
  - ข. 5 เสียง
  - ค. 6 เสียง
  - ง. 7 เสียง
3. การเริ่มฝึกเป่าโหวตควรเริ่มฝึกอย่างไร
  - ก. เริ่มจากตัวสูงสุดและจากนั้นเป่าตัวใดก็ได้จนครบทุกเสียง
  - ข. เริ่มจากตัวต่ำสุดและจากนั้นเป่าตัวใดก็ได้จนครบทุกเสียง
  - ค. เริ่มจากตัวต่ำสุดและไล่ขึ้นทีละเสียงจนครบทุกเสียง
  - ง. เริ่มจากโน้ตตัวที่สูงที่สุดและไล่ลงมาถึงตัวต่ำที่สุด
4. / - - - ล / - - ซ - ม / - - ด - / โน้ตตัวใดมีเสียงสูง
  - ก. ล
  - ข. ซ
  - ค. ม
  - ง. ด
5. เสียง โด เร มี ที่ฝึกเป่าเป็นโหวตลูกที่เท่าไร
  - ก. หมายเลข 4, 5, 6
  - ข. หมายเลข 5, 6, 7
  - ค. หมายเลข 7, 8, 9
  - ง. หมายเลข 9, 10, 11

เฉลยแบบทดสอบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

1. ก
2. ข
3. ค
4. ง
5. ก

แบบประเมินการอ่านโน้ต เสียง ลา โด เร
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		การเป่าเสียง จังหวะเดียว	การเป่าหลายจังหวะ	การหมุนโน้ต	ความชัดเจนของเสียง	ท่าทางถูกต้อง	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แบบประเมินการอ่านโน้ต เสียง ลา โด เร
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		การเป่าเสียง จังหวะเดียว	การเป่าหลายจังหวะ	การหมุนโน้ต	ความชัดเจนของเสียง	ท่าทางถูกต้อง	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พาเรียนรู้สู่บทเพลง
เรื่อง อ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่
เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

การอ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ มีทั้งจังหวะช้า จังหวะปานกลางและจังหวะเร็ว ผู้ที่
สามารถอ่านได้คล่องแคล่วทั้งจังหวะช้า จังหวะปานกลางและจังหวะเร็ว ทำให้เกิดทักษะ และเกิด
พื้นฐานด้านจังหวะทำให้มีฐานที่มั่นคงในการฝึกดนตรีพื้นบ้านต่อไป จะทำให้สามารถบรรเลงลาย
พื้นบ้านมีความไพเราะน่าฟัง

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 สามารถอ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะช้า จังหวะปานกลางและจังหวะเร็ว ได้ถูกต้อง
- 2.2 สามารถอ่านโน้ตไล่เสียงได้ครบอย่างรวดเร็ว

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การอ่านโน้ตไล่เสียงครึ่งละ 3 ลูก จากลูกที่ 1 2 3 / 2 3 4 / 3 4 5 / 4 5 6 / 5 6 7 / 6 7 8 / 7 8 9 / 8 9 10 / 9 10 11 / 10 11 12
- 3.2 การอ่านโน้ตไล่เสียงครึ่งละ 3 ลูก จากลูกที่ 1 – 12 กลับไป กลับมาอย่างรวดเร็ว

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.1 เปิดซีดีลายเจี๊ยงโปกลางให้นักเรียนฟัง 2 รอบ ถามนักเรียนว่า ทำอย่างไรจึงเป่าพื้นเพลง
- 4.2 ให้นักเรียน ที่เป็นสมาชิกวงโปกลางมาสาธิตการอ่านโน้ตประมาณ 10 นาที

ขั้นสอน

4.3 ให้นักเรียนรุ่นพี่ 5 คนที่เชิญมาเป่าโหวตลายน้ำโดนตาดพร้อมกันทั้ง 5 คน จากนั้น สอนทฤษฎีถามนักเรียนว่า มีวิธีอย่างไรจึงจะสามารถเป่าลายพื้นบ้านดังกล่าวได้

4.4 แบ่งนักเรียนเป็น 5 กลุ่ม ให้รุ่นพี่เป็นพี่เลี้ยงกลุ่มละ 1 คน ตัวแทนแต่ละกลุ่ม รับใบความรู้เรื่อง การฝึกเป่าครั้งละ 3 ลูก แยกย้ายกันไปฝึกโดยมีพี่เลี้ยงเป็นผู้นำฝึก

ขั้นสรุป

4.5 เรียกนักเรียนรวมแล้วให้รุ่นพี่สรุปผลการฝึกของแต่ละกลุ่ม พร้อมข้อเสนอแนะ ครูสรุปอีกครั้ง

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

5.1 พี่เลี้ยงคือนักเรียนชั้น ม. 5

5.2 เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน คือ พิณ แคน โปงลาง โหวด กลองยาว

5.3 แบบฝึกการอ่านโน้ตไล่เสียง

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและประเมินผล

6.1.1 สังเกตพฤติกรรมการฝึกอ่านโน้ต

6.1.2 ทำแบบทดสอบ

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบบันทึกคะแนนกิจกรรมระหว่างการฝึกอ่านโน้ต

6.2.1 แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทำกิจกรรมและแบบทดสอบได้คะแนน ตั้งแต่ 80% ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายประดิษฐ์ วิชาศ)
หัวหน้ากลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายศุภรากร พานิชกิจ)
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการ

.....

.....

ลงชื่อ .....
(นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

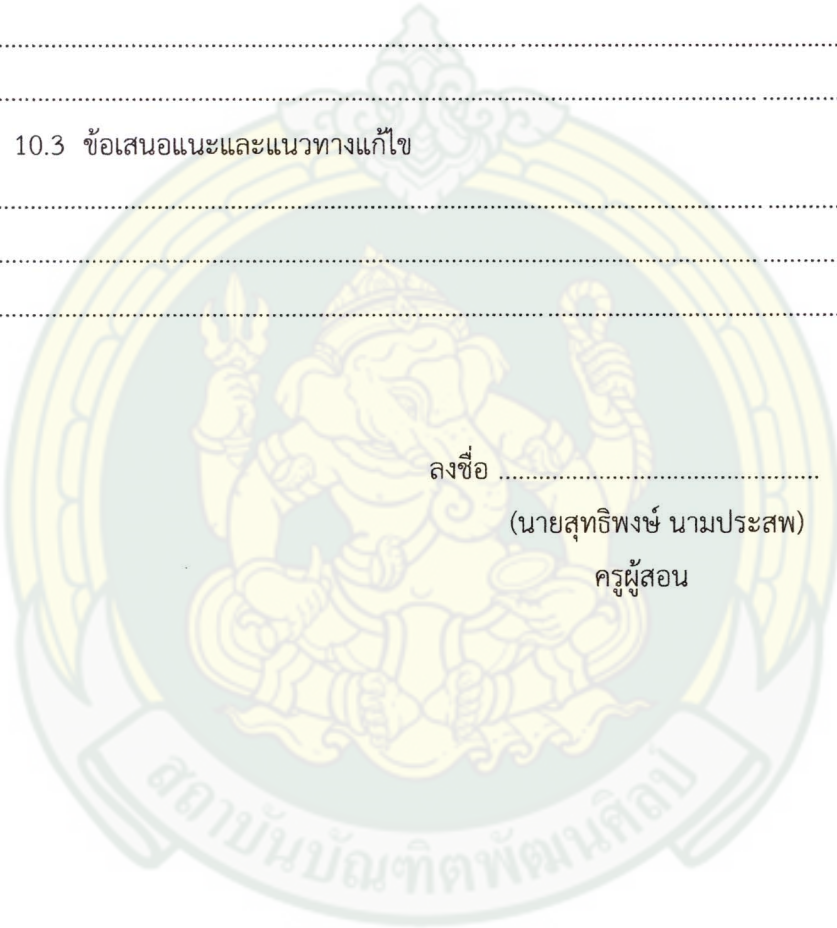
.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)

ครูผู้สอน

ใบความรู้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง อ่านโน้ตพร้อมเคาะตามจังหวะ

การฝึกจังหวะเร็วนี้ จะต่างจากการฝึกในแบบฝึกที่ผ่านมา คือ อ่านแบบใช้ความเร็วใน 1 ห้องเพลงจะมีตัวโน้ต 3 ตัวจะอ่าน 1 จังหวะ ให้ฝึกอ่าน ดังนี้

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1. เพื่อให้สามารถอ่านหลายครั้งได้
- 2. เพื่อให้สามารถบรรเลงได้

1. เป่าเรียงลูกครึ่งละ 3 ลูกแบบซ้ำ จากเสียงต่ำไปเสียงสูง

การเป่าที่ฝึกมา เป็นการฝึกเป่าเพียงลูกเดียว เสียงเดียว แต่หลายจังหวะ ต่อไปให้ฝึกเป่าไล่เรียงลูกครึ่งละ 3 ลูก ที่ติดกัน ดังนี้

วิธีการฝึก ให้ฝึกอ่านครึ่งละ 3 เทียว

ฝึกแบบซ้ำ

แบบฝึกที่ 5.1 ฝึกไล่เสียง   ม ช ล

↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗

ตัวโน้ต	- - - ม	- - - ช	- - - ล	- - - ม	- - - ช	- - - ล	- - - ม	- - - ช
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.2 ฝึกไล่เสียง   ช ล ด

↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗ ↗

ตัวโน้ต	- - - ช	- - - ล	- - - ด	- - - ช	- - - ล	- - - ด	- - - ช	- - - ล
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.3 ฝึกไล่เสียง   ล ด ร

ตัวโน้ต	- - - ล	- - - ด	- - - ร	- - - ล	- - - ด	- - - ร	- - - ล	- - - ด
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.4 ฝึกไล่เสียง ด ร ม

ตัวโน้ต	- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.5 ฝึกไล่เสียง ร ม ช

ตัวโน้ต	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ร	- - - ม
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.6 ฝึกไล่เสียง ม ช ล

ตัวโน้ต	- - - ม	- - - ช	- - - ล	- - - ม	- - - ช	- - - ล	- - - ม	- - - ช
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.7 ฝึกไล่เสียง ช ล ด

ตัวโน้ต	- - - ช	- - - ล	- - - ด	- - - ช	- - - ล	- - - ด	- - - ช	- - - ล
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.8 ฝึกไล่เสียง ล ด ร

ตัวโน้ต	- - - ล	- - - ด	- - - ร	- - - ล	- - - ด	- - - ร	- - - ล	- - - ด
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.9 ฝึกไล่เสียง ด ร ม

ตัวโน้ต	- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร	- - - ม	- - - ด	- - - ร
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.10 ฝึกเป่าไล่เสียง ร ม ช

ตัวโน้ต	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ร	- - - ม	- - - ช	- - - ร	- - - ม
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

2. การฝึกอ่านเรียงเสียงครั้งละ 3 ลูก แบบสลับ

การฝึกจังหวะเร็วนี้ จะต่างจากการฝึกในแบบฝึกที่ผ่านมา คือ แบบฝึกซ้ำที่ผ่านมา ใน 1 ห้องเพลง จะมีตัวโน้ตเพียงตัวเดียว การเคาะจังหวะครั้งหนึ่งจึงเป่าเสียงโหวดเพียงเสียงเดียว ส่วนการฝึกนี้การเคาะจังหวะครั้ง 1 อ่านให้ครบทั้ง 3 เสียงตามตัวโน้ตอย่างรวดเร็ว ดังนี้

แบบฝึกที่ 5.11 ฝึกไล่เสียงเร็ว ชุดละ 3 ตัว จากเสียงต่ำไปยังเสียงสูง จนครบ ฝึกเป่าจนเกิดทักษะ

ไม่จำกัดจำนวนครั้ง ฝึกได้ทุกสถานที่และเวลาที่สามารถฝึกได้

เสียง	- ม ช ล	- ช ล ด	- ล ด ร	- ด ร ม	- ร ม ช	- ม ช ล	- ช ล ด	- ล ด ร
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบฝึกที่ 5.12 ไล่เรียงเสียงตามลำดับชุดละ 3 ตัว จากเสียงสูงไปหาเสียงต่ำ หรือจากลูกสั้นไปหาลูกยาว

เสียง	- ช ม ร	- ม ร ด	- ร ด ล	- ด ล ช	- ล ช ม	- ช ม ร	- ม ร ด	- ร ด ล
จังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียนประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เรื่อง การฝึกอ่านโน้ตครึ่งละ 3 ลูกแบบเร็ว

ใช้ข้อมูลต่อไปนี้ตอบคำถามข้อ 1 - 2

อ่านครึ่งละ 3 ลูก ตามลำดับ

1. ถ้าอ่านลูกที่ 1 2 3 ชุตต่อไปจะตรงกับเสียงใด

- ก. ม ช ล
- ข. ช ล ด
- ค. ล ด ร
- ง. ด ร ม

2. ตามข้อมูล ชุตสุดท้ายจะตรงกับเสียงใด

- ก. ร ม ช
- ข. ช ม ร
- ค. ด ร ม
- ง. ม ร ช

3. จากห้องเพลงข้างล่าง ข้อใดมีความแตกต่างจากข้ออื่น ๆ

- ม ช ม	- ม ร ม	ร ม ช ล	- ล ด ร

- ก. - ม ช ม
- ข. - ม ร ม
- ค. ร ม ช ล
- ง. - ล ด ร

4. คำตอบจากข้อ 3 จะบรรจุตัวโน้ตกี่ตัว

- ก. 1 ตัว
- ข. 2 ตัว
- ค. 3 ตัว
- ง. 4 ตัว

5. เสียงที่ลูกโหวด ลูกที่ 1 และลูกสุดท้าย ตรงกับ เสียงใด

- ก. ม ช
- ข. ล ม
- ค. ช ช
- ง. ช ม

เฉลยแบบทดสอบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

1.   ง.
2.   ก
3.   ค
4.   ง
5.   ก

แบบประเมินการอ่านโน้ตครึ่งละ 3 ลูกอย่างเร็ว
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		เป่าอย่างช้า	เป่าอย่างเร็ว	การหมุนโน้ต	ความชัดเจนของเสียง	การเป่าสลับข้าง	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ร้องได้เสนาะหู
เรื่อง อ่านโน้ตลายเต้ยโขง
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

การอ่านและร้องโน้ตลายพื้นบ้าน ต้องเข้าใจองค์ประกอบด้านดนตรี คือตัวโน้ต จังหวะและ ทำนอง และต้องหมั่นฝึกฝนบ่อย ๆ จนเกิดทักษะ จึงจะสามารถอ่านได้ถูกจังหวะและระดับเสียง ลายเต้ยโขงมีทำนองที่ไพเราะ จำง่าย และเป็นที่รู้จักของคนไทยมานาน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

- 2.1 ท่องตัวโน้ตลายเต้ยโขงได้
- 2.2 อ่านและร้องโน้ตลายเต้ยโขงได้

3. สาระการเรียนรู้

- 3.1 การฝึกอ่านโน้ตลายเต้ยโขง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

- 4.1 ครูนำแผนภูมิตัวโน้ตลายเต้ยโขง ติดไว้หน้าห้องเรียน เปิดเทปลายเต้ยโขง 3 รอบ

- 4.2 ครูสาธิตอ่านโน้ตลายเต้ยโขงพร้อมกับอ่านโน้ตให้ฟัง 3 รอบ สอนทวนซักถามนักเรียนเคย ฟัง

ลายเต้ยโขงหรือไม่ รู้สึกอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะเป่าได้ ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบ

ขั้นสอน

- 4.3 ให้นักเรียนท่องโน้ตลายเต้ยโขงพร้อมปรบมือให้จังหวะประกอบ 5 รอบ

- 4.5 ฝึกอ่านโน้ตลายเต้ยโขงบรรทัดที่ 1 ถึงบรรทัดที่ 2 ตามครูช้า ๆ ทีละวรรคพร้อม ๆ กัน

4.6 ให้แยกกลุ่ม มอบแบบฝึกให้แยกย้ายกันไปฝึกอ่านโน้ตลายเต้ยโขง ให้ผู้ที่เคยเป่ามาแล้ว ช่วยแนะนำผู้ที่ยังเป่าไม่เป็น

ขั้นสรุป

4.7 เรียกนักเรียนรวม สอบถามถึงนักเรียนที่ยังเป่าโหวดเป็นเพลงไม่ถูกต้องเพื่อแก้ไขปรับปรุง จนสามารถเป่าได้

4.8 ให้นักเรียนทุกคนเป่าโหวดเป็นเพลงพร้อม ๆ กันหลายเที่ยวจนเกิดความชำนาญ โดยครู คอยแนะนำ

4.9 เก็บแผนภูมิตัวโน้ตแล้วให้เป่าโดยไม่ดูโน้ต

4.10 แนะนำให้ไปฝึกเพิ่มเติมตามแบบฝึกที่บ้าน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 เปิดซีดีบรรเลงลายเต้ยโขง นักเรียนอ่านโน้ตลายเต้ยโขงไปพร้อม ๆ กัน 3 รอบ

4.2 ครูสาธิตอ่านโน้ตลายเต้ยโขงให้ฟัง 2 รอบ ครูแจ้งจุดประสงค์ให้นักเรียนทราบว่าจะฝึก ลายเต้ยโขง บรรทัดที่ 3 ถึงบรรทัดที่ 4 ให้จบ

ขั้นสอน

4.3 ให้นักเรียนท่องโน้ตลายเต้ยโขงพร้อมปรบมือให้จังหวะ 3 รอบ

4.5 ฝึกอ่านโน้ตลายเต้ยโขงบรรทัดที่ 3 ถึงบรรทัดที่ 4 ตามครูช้า ๆ ทีละวรรคพร้อม ๆ กันจน จบ

4.6 แยกกลุ่ม มอบแบบฝึกให้แยกย้ายกันไปฝึกอ่านโน้ตลายเต้ยโขง ให้ผู้ที่เคยอ่านมาแล้ว ช่วยแนะนำผู้ที่ยังอ่านไม่เป็น

ขั้นสรุป

4.7 เรียกนักเรียนรวม สอบถามถึงนักเรียนที่ยังอ่านโน้ตเป็นเพลงไม่ถูกต้องเพื่อแก้ไขปรับปรุง จนสามารถอ่านโน้ตได้

4.8 ให้นักเรียนทุกคนอ่านโน้ตลายเต้ยโขงพร้อม ๆ กันหลายเที่ยว โดยครูคอยสังเกตและ แนะนำให้ไปฝึกเพิ่มเติมตามแบบฝึกที่บ้าน จนเกิดความชำนาญ

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

5.1 แผนภูมิโน้ตลายเต้ยโขง

5.2 โหวด

5.3 ซีดีบรรเลงโหวดลายเต้ยโขง

5.4 แบบฝึกการอ่านลายเต้ยโขง

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและประเมินผล

6.1.1 ทดสอบอ่านโน้ตลายเต้ยโขงคนละ 1 รอบ

6.1.2 ทำแบบทดสอบ

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านโน้ต

6.2.2 แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายประดิษฐ์ วิชาศ)

หัวหน้ากลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายศุภรากร พานิชกิจ)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการ

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายจิรพจน์ จีงบรรเจตศักดิ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)

ครูผู้สอน

แบบฝึกที่ 4

ตัวโน้ต	- - - ด	- ร - ม	- ร - ด	- ซ - ล	- - - ด	- ร - ม	ซ ม ร ด	- ซ - ล
จังหวะ	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

เมื่อฝึกอ่านคล่องแล้ว ให้ฝึกอ่านตั้งแต่แบบฝึกที่ 1 – 4 ติดต่อกัน จนจบลายเต้ยโขง

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียนประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5
เรื่อง การอ่านโน้ตลายเต้ยโขง

1. ระดับเสียงใด ไม่มีในลายเต้ยโขง (ลายใหญ่)
  - ก. ล, ร
  - ข. ช, ม
  - ค. ท, ฟ
  - ง. ด, ซ
2. ลายเต้ยโขง (ลายใหญ่) ขึ้นต้นและลงท้ายด้วยเสียงใด
  - ก. ล, ล
  - ข. ช, ช
  - ค. ด, ด
  - ง. ร, ร
3. / ช ม ร ด / ตามห้องเพลงนี้จังหวะตกของการเคาะ จะอยู่ที่เสียงใด
  - ก. - ช
  - ข. - ด
  - ค. - ร
  - ง. - ม
4. การเป่าโหวดให้ไพเราะจะต้องใช้ลมตามข้อใด
  - ก. เป่าอ่อนลม
  - ข. เป่าตดลม
  - ค. เป่าอ่อนเสียง
  - ง. ทุกข้อผสมกัน
5. ลายเต้ยโขงฟังแล้วทำให้รู้สึกอย่างไร
  - ก. เศร้าใจ
  - ข. ท้อแท้ใจ
  - ค. เร่งเร้าใจ
  - ง. เพลิดเพลินใจ

เฉลยแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

1. ค
2. ก
3. ข
4. ง
5. ง

แบบประเมินการอ่านโน้ตลายเต้ยโขง
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		โน้ตลายเต้ยโขง	เป่าถูกต้องตามตัวโน้ต	การหมุนโน้ต	ความชัดเจนของเสียง	การจับโน้ตถูกต้อง	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มวิชาชีพดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 พาเรียนรู้สู่สายเพลง
เรื่อง อ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสานชั้นสูง
ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 6 ชั่วโมง
เวลาเรียน 1 ชั่วโมง
ปีการศึกษา 2559

สาระที่ 2

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่า
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าดนตรีที่
เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และสากล

1. สาระสำคัญ

การอ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสานชั้นสูง ต้องใช้องค์ประกอบทางด้านดนตรี คือตัวโน้ต จังหวะ
และทำนอง เข้าด้วยกัน ต้องฝึกฝนจนเกิดทักษะ จึงจะร้องและอ่านโน้ตได้ไพเราะ ลายสุดสะแนนถือเป็น
ลายแม่บทที่นิยมใช้ในการฝึกเป่าแคน เพราะทำนองสนุกสนาน

2. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

สามารถอ่านและร้องโน้ตลายสุดสะแนนได้

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 ท่องโน้ตลายลายสุดสะแนนได้ถูกต้อง

2.2 อ่านและร้องโน้ตลายสุดสะแนนได้ถูกต้อง

3. สาระการเรียนรู้

3.1 การอ่านโน้ตลายพื้นบ้านอีสานชั้นสูง

4. กิจกรรมการเรียนรู้

ชั้นนำเข้าสู่บทเรียน

4.1 ครูนำแผนภูมิตัวโน้ตลายสุดสะแนน ติดไว้หน้าห้องเรียน ครูสาธิตการตีโปงลางลายสุด
สะแนนให้นักเรียนฟัง 2 รอบ โดยนักเรียนสังเกตการบรรเลง

4.2 ซักถามนักเรียนว่า ทำไมครูจึงตีโป่งยาง เพราะลายที่นักเรียนจะฝึกต่อไปนี้มีชื่อเกี่ยวข้องกับโป่งยาง ให้ทุกคนช่วยกันคิดว่าลายนี้ชื่ออะไรโดยให้มีคำว่า “โป่งยาง” อยู่ในชื่อด้วย ครูแจ้งจุดประสงค์ให้ทราบ

ขั้นตอน

4.3 เปิดซีดีบรรเลงลายสุดสะแนน 3 รอบให้นักเรียนฟัง ครูสาธิตลายสุดสะแนนอีก 2 รอบ และตีโป่งยางซ้ำอีก 2 รอบ โดยขณะเดียวกันให้นักเรียนอ่านโน้ตไปพร้อม ๆ กัน

4.4 คัดเลือกนักเรียนที่เก่ง 1- 3 คน ให้ท่อนโน้ตลายสุดสะแนน โดยที่ครูไม่ได้ท่อนให้ฟังมาก่อน เพื่อฝึกการสังเกต จากนั้นชี้แผนภูมิตัวโน้ตให้ทุกคนร้องโน้ตและเคาะจังหวะพร้อม ๆ กัน

4.5 ครูสาธิตการร้องโน้ตให้ฟังอีก 2 รอบ ให้ทุกคนร้องโน้ตพร้อมปรบมือให้จังหวะ 3 รอบ

4.6 ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเพื่อฝึกอ่านและร้องโน้ตลายสุดสะแนนบรรทัดที่ 1- 3 มอบแบบฝึกให้แยกย้ายกันไปทำการฝึกลายสุดสะแนน ให้ผู้ที่เคยเป่ามาแล้วช่วยแนะนำผู้ที่ยังไม่เคย

ขั้นสรุป

4.7 นักเรียนสอบถามถึงปัญหาอุปสรรคที่พบ แนะนำวิธีการแก้ไข

4.8 ให้นักเรียนทุกคนเป่าโหวดลายลำโป่งยางพร้อม ๆ กันหลาย ๆ เทียวจนเกิดความชำนาญ โดยครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด

4.9 เก็บแผนภูมิตัวโน้ตแล้วให้นักเรียนเป่าโหวดโดยไม่ดูตัวโน้ต

4.10 แนะนำให้ไปฝึกเพิ่มเติมตามแบบฝึกที่ให้

5. สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

5.1 แผนภูมิโน้ตลายสุดสะแนน

5.2 โป่งยาง

5.3 ซีดีการบรรเลงโหวดลายสุดสะแนน

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการวัดและประเมินผล

6.1.1 ทดสอบทักษะการอ่านและร้องโน้ตลายสุดสะแนน

6.1.2 ทำแบบฝึกหัด

6.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

6.2.1 แบบให้คะแนนการฝึกปฏิบัติ

6.2.2 แบบทดสอบ

6.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

นักเรียนทุกคนต้องผ่านการทดสอบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ และได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่าน

7. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของหัวหน้ากลุ่มสาระหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายประดิษฐ์ วิชาศ)

หัวหน้ากลุ่มวิชาชีพนครและแสดงพื้นบ้าน

8 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายศุภรากร พานิชกิจ)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

9 . ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการ

.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

10. บันทึกผลหลังสอน

10.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

10.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

10.3 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

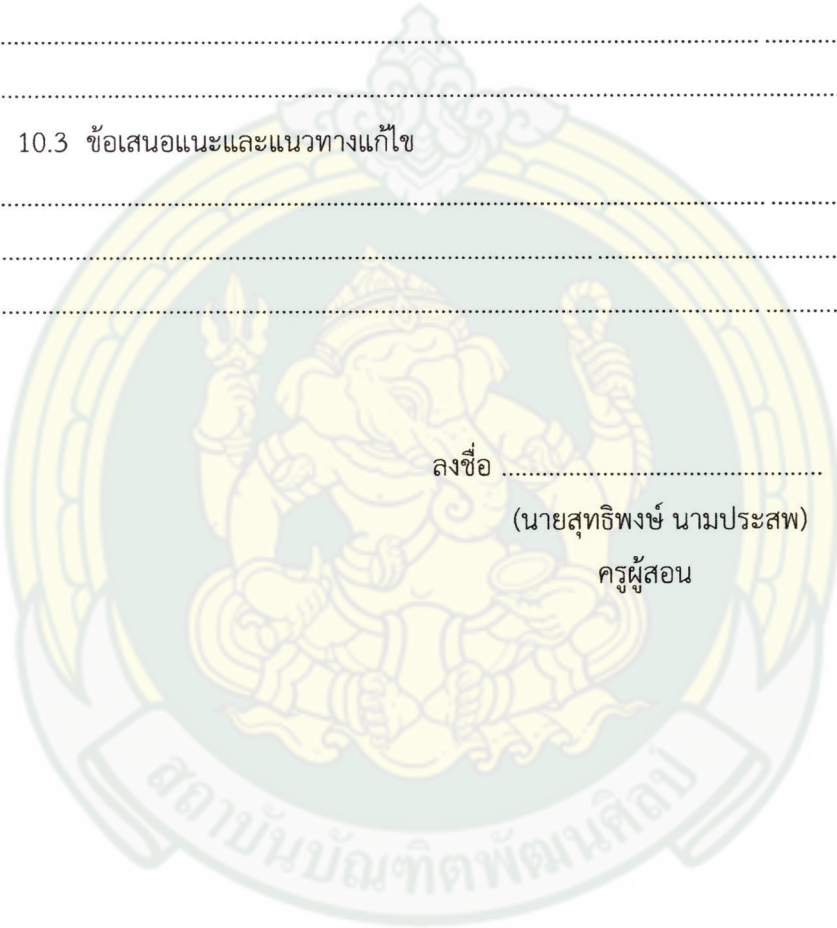
.....

.....

ลงชื่อ .....

(นายสุทธิพงษ์ นามประสพ)

ครูผู้สอน

แบบฝึกที่ 6

↗

↗

↗

↗

↗

↗

↗

↗

ตัวโน้ต	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ล	- - - ล	- ม - ร	- ด - ล	- ช - ล	- ม - ล
จังหวะ	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

แบบฝึกที่ 7

ตัวโน้ต	- ม - ร	ม ร ด ล	- ช - ล	- - - ล				
จังหวะ	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

เมื่อครบทุกแบบฝึกแล้ว ให้เป่าต่อกันเป็นเพลง

โน้ตลาลำโปงกลาง (ที่มา : วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด)

↗

↗

↗

↗

↗

↗

↗

↗

ชมรด	-รดล	-ดลล	ลลลร	ร---	----	----	----
ชมรด	ลดรด	ลดรด	ลดรม	-ช-ม	รดรม	-ลชม	รดรม
รดรม	รดรด	ลรลล	ลดรช	-ชมช	รชมช	รชมช	รชมช
มชมช	มชมช	รมรช	รมชร	-มรร	-มชร	-มรร	-มชร
-มรด	ลดรม	-ร-ม	รมชร	-มรด	ลดรด	-ล-ด	รลดร
---ร	-มดร	-มรด	รมดร	---ร	-มดร	-มรช	รมดร
-ฟชด	ชลชฟ	รชรฟ	รฟชฟ	รดฟด	รฟชร	ฟรดฟ	ดรดร
ชมรด	ลดรด	ลดรด	ลดรด	ลัดรัด	ลัดรัด	ลัดรัด	ลัดรัด
มัดรัด	มัดรัด	มัดรัด	ลดรม	-ช-ม	รดรม	-ลชม	รดรม
รดรม	รชรม	รดรม	รมชร	-มรร	-มชร	-มรร	-มชร
-มรด	ลดรด	-ล-ด	รลดร	-มรด	ลดรม	-ร-ม	รมชร
-มรด	ลดรด	-ล-ด	รลดร	---ช	-มรช	-มรด	ลรดล
-มดร	--ลด	--ลช	---ช	----	----	----	----

แบบทดสอบก่อนเรียน / หลังเรียนประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6
เรื่อง การฝึกเป่าโหวดลายโป่งกลางและสุดสะพาน

- - - ม	- ช - ล	- ด - ล	- ร - ม

- จากโน้ตข้างบนห้องเพลงใด ที่เสียงตัวโน้ตมีจังหวะห่างกว่าข้ออื่น ๆ
  - / - - - ม /
  - / - ช - ล /
  - / - ด - ล /
  - / - ร - ม /
- ลายลำโป่งกลาง เป็นพื้นฐานการฝึกดนตรีชนิดใด
  - พิน
  - แคน
  - โหวด
  - โป่งกลาง
- ลายลำโป่งกลางมีแนวคิดมาจากจังหวัดใด
  - มหาสารคาม
  - ร้อยเอ็ด
  - กาฬสินธุ์
  - ขอนแก่น
- ม ช ล คือโน้ตขั้นต้นของลายลำโป่งกลาง เป็นเสียงโหวดลูกที่เท่าใด
  - 3, 2, 1
  - 1, 2, 3
  - 3, 4, 5
  - 4, 5, 6
- / - - - / ห้องเพลงนี้ เคาะเท้าลงกี่จังหวะ
  - 1 จังหวะ
  - 2 จังหวะ
  - 3 จังหวะ
  - 4 จังหวะ

เฉลยแบบทดสอบประจำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

1. ก
2. ง
3. ค
4. ข
5. ก

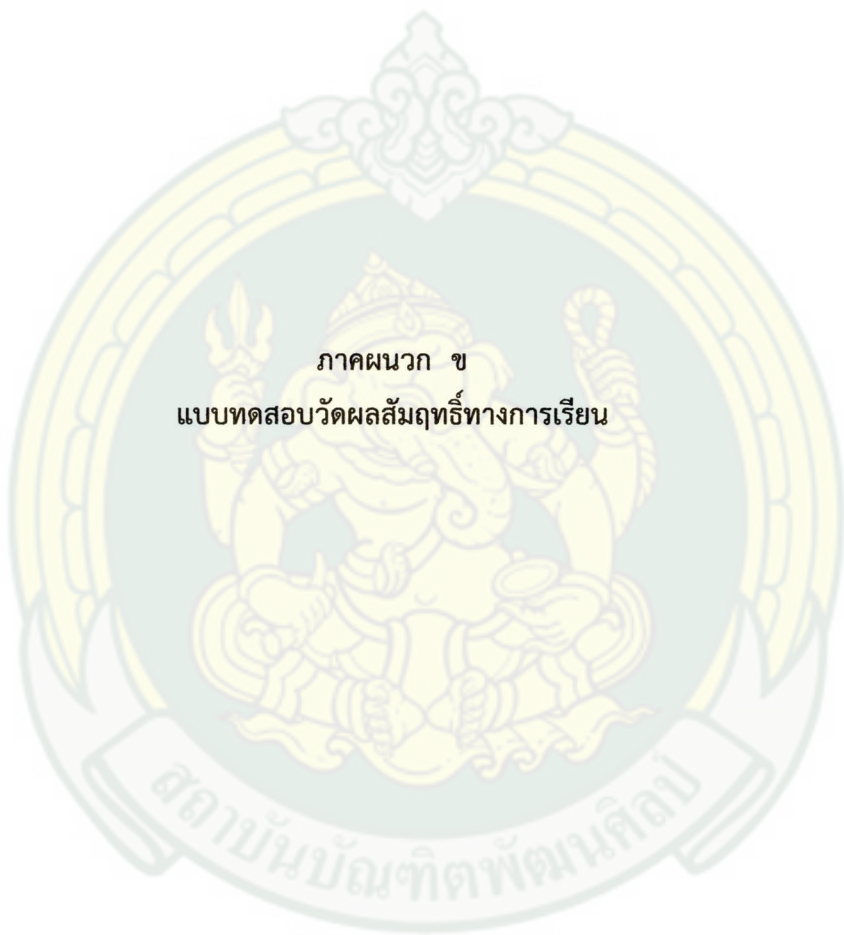

แบบประเมินการอ่านโน้ตลายสุดสะแนน
ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

เลข ที่	ชื่อ - สกุล	ทักษะการปฏิบัติ					
		ท่องโน้ตเพลงลำโปงลาง	การจับ หมุนโน้ต	เป่าถูกต้องตามโน้ต	ความชัดเจนของเสียง	การเคาะจังหวะประกอบ	รวม
		1	1	1	1	1	5
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							
16							
17							
18							
19							
20							

ภาคผนวก ข
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559
ภาคทฤษฎี
วิชาเอก ดนตรีพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง

1. ข้อสอบเป็นแบบปรนัยมีทั้งหมด 30 ข้อ
2. ห้ามเปิดข้อสอบจนกว่ากรรมการคุมสอบจะสั่งให้เริ่มทำ
3. ก่อนลงมือทำให้เขียนชื่อ – สกุล ลงในกระดาษคำตอบ
4. ห้ามทำเครื่องหมายใด ๆ ในกระดาษคำถาม ให้ทำลงในกระดาษคำตอบเท่านั้น
5. การตอบข้อสอบให้ใช้ปากกาสีน้ำเงิน หรือสีดำเขียนเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
6. ห้ามนำข้อสอบและกระดาษคำตอบออกจากห้องสอบ

แบบทดสอบวัดความรู้ทางวิชาชีพ
ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2559
ภาคทฤษฎี
วิชาเอก ดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1. ปัจจุบันวงดนตรีพื้นบ้านอีสานนิยมใช้เครื่องดนตรีบันไดเสียงใดในการบรรเลง

ก. A	ข. D
ค. F	ง. G
2. โน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน ในหนึ่งบรรทัดกำหนดให้มีห้องเพลงกี่ห้อง

ก. 5	ข. 6
ค. 7	ง. 8
3. โน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน กำหนดจังหวะในหนึ่งห้องเพลง นับกี่จังหวะ

ก. 3	ข. 4
ค. 5	ง. 6
4. จังหวะตกของโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน อยู่จังหวะใดของห้องเพลง

ก. 3	ข. 4
ค. 5	ง. 6
5. จังหวะยกของโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน อยู่จังหวะใดของห้องเพลง

ก. 2	ข. 1 และ 3
ค. 4	ง. 2 และ 4
6. ลายเต้ยโขง ถ้าเล่นลายน้อยจะขึ้นต้นด้วยโน้ตตัวใด

ก. ลา	ข. เร
ค. ที	ง. โด
7. ลายพื้นบ้านอีสานในข้อใดที่ให้ความรู้สึกสนุกสนาน

ก. ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก	ข. ลายใหญ่
ค. ลายทอบดูก	ง. ลายลำเพลิน
8. ลายพื้นบ้านในข้อใดที่ให้ความรู้สึกที่เศร้าสร้อย

ก. ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก	ข. ลายใหญ่
ค. ลายทอบดูก	ง. ถูกทุกข้อ
9. แคนลายใหญ่มีเสียงหลักคือเสียงใด

ก. ลา – มี	ข. เร – ลา
ค. ซอล – เร	ง. โด – ซอล

10. แคนลายน้อยมีเสียงหลักคือเสียงใด

ก. ลา – มี

ข. เร – ลา

ค. ซอล – เร

ง. โด – ซอล

11. แคนลายสุดสะแนนมีเสียงเสฟคือข้อใด

ก. ลา

ข. เร

ค. ฟา

ง. ซอล

12. ข้อใดเป็นการเรียงลำดับโน้ตไทยที่ถูกต้อง

ก. โด เร มี ฟา ซอล ลา ที

ข. โด เร มี ซอล ลา ฟา ที

ค. โด เร มี ซอล ที ลา ฟา

ง. โด เร ฟา ซอล ลา มี ที

13. สิ่งสำคัญที่ผู้เรียนดนตรีควรปฏิบัติอยู่เสมอคือข้อใด

ก. ฝึกท่องโน้ตให้จำขึ้นใจ

ข. ฝึกไล่นิ้ว ไล่เสียงให้คล่อง

ค. ฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ

ง. ถูกทุกข้อ

14. การใช้โน้ตตัวเลข ตั้งแต่ 0 - 4 แทนนิ้ว เป็นการบันทึกสำหรับเครื่องดนตรีชนิดใด

ก. ซอด้วง

ข. ซออู้

ค. ซึง

ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

15. เครื่องหมาย (: :) มีความหมายอย่างไร

ก. เสียงสูง

ข. เสียงต่ำ

ค. ย้อนกลับ

ง. ถูกทั้งข้อ ก และ ข

16. เครื่องหมาย - ใช้แทนจังหวะในท้องเพลงที่ไม่มีตัวโน้ต มีความหมายอย่างไร

ก. เว้นไว้ไม่ต้องบรรเลง

ข. เสียงต่ำ

ค. ย้อนกลับ

ง. ถูกทุกข้อ

17. เครื่องหมายระดับเสียง ° เช่น ม° หมายถึงข้อใด

ก. ระดับเสียงมี

ข. ระดับเสียงมีต่ำ

ค. ระดับเสียงมีสูง

ง. ถูกทุกข้อ

18. โน้ตอักษรย่อ ด ร ม ฟ ซ ล ท เรียกสั้น ๆ ว่าโน้ตในข้อใด

ก. โน้ต ดรมฟ (อ่านว่า ดอรอมพอ)

ข. โน้ต ซอลฟา

ค. โน้ตเพลงไทยเดิม

ง. โน้ตเซอร์เวย์

19. ลายโป้ซ่ายประกอบด้วยระบบเสียงในข้อใด

ก. มี ซอล ลา โด เร

ข. ซอล ลา ที โด เร

ค. ลา โด ที เร ฟา

ง. โด เร ฟา ซอล ลา

20. ลายสุดสะแนนประกอบด้วยระบบเสียงในข้อใด

ก. โด เร มี ซอล ลา

ข. ซอล ลา ที โด เร

ค. ลา โด ที เร فا

ง. โด เร فا ซอล ลา

21. ลายน้อยประกอบด้วยระบบเสียงตามข้อใด

ก. โด เร มี ซอล ลา

ข. ซอล ลา ที โด เร

ค. เร فا ซอล ลา โด

ง. ลา โด เร فا ซอล

22. ลูกแคนที่มีชื่อเรียกว่า “สะแนน” ตรงกับระดับเสียงใดของแคนแปด

ก. เสียงฟา

ข. เสียงซอล

ค. เสียงลา

ง. เสียงที

23. ลูกแคนที่มีชื่อเรียกว่า “โป้ซ่าย” ตรงกับระดับเสียงใดของแคนแปด

ก. เสียงฟา

ข. เสียงซอล

ค. เสียงลา

ง. เสียงโด

24. ลูกแคนที่มีชื่อเรียกว่า “ฮับทุ่ง” ตรงกับระดับเสียงใดของแคนแปด

ก. เสียงมี

ข. เสียงซอล

ค. เสียงลา

ง. เสียงโด

25. ลายดนตรีพื้นบ้านอีสานที่จับด้วยเสียง ลา แสดงว่าลายนั่นคือ

ก. ลายใหญ่

ข. ลายเซ

ค. ลายสร้อย

ง. ลายสุดสะแนน

26. ลายดนตรีพื้นบ้านอีสานที่จับด้วยเสียง ซอล แสดงว่าลายนั่นคือ

ก. ลายใหญ่

ข. ลายเซ

ค. ลายสร้อย

ง. ลายสุดสะแนน

27. ลายใดอยู่ในเสียงทางไมเนอร์

ก. ลายใหญ่

ข. ลายโป้ซ่าย

ค. ลายสร้อย

ง. ลายสุดสะแนน

28. ลายใดอยู่ในเสียงทางเมเจอร์

ก. ลายใหญ่

ข. ลายน้อย

ค. ลายโป้ซ่าย

ง. ลายเซ

29. การตั้งสายซออีสานนิยมตั้งสายเสียงใด

ก. โด- ซอล

ข. ลา- มี

ค. ซอล - เร

ง. ที-มี

30. ข้อใดเรียกว่าโน้ตคู่ 4

ก. โด- ซอล

ค. ซอล - เร

ข. ลา- มี

ง. ที-มี

เฉลยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับดนตรีพื้นบ้านอีสาน

1. ก   2. ง   3. ข   4. ข   5. ข   6. ก   7. ง   8. ง   9. ก   10.
ข
11. ข   12. ข   13. ง   14. ง   15. ค   16. ก   17. ค   18. ก   19. ง   20.
ก
21. ค   22. ข   23. ง   24. ค   25. ก   26. ง   27. ก   28. ค   29. ข   30.
ง

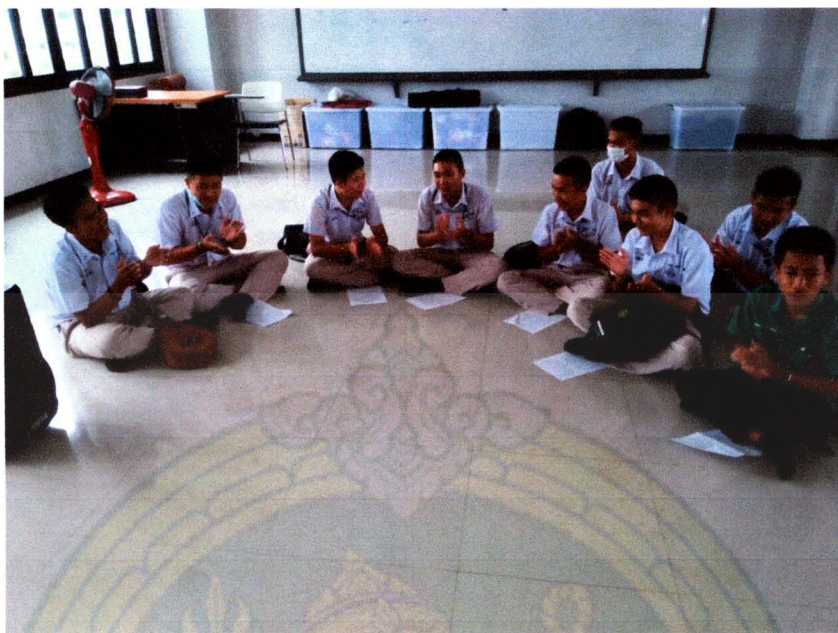

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมการฝึกทักษะการอ่านโน้ต

ภาพประกอบ 1 เรียนรู้ทฤษฎีแบบฝึกการอ่านโน้ต
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาพประกอบ 2 ฝึกปรบมือตามจังหวะเพลง
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาพประกอบ 3 ฝึกอ่านโน้ตและปรับมือตามจังหวะเพลง
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาพประกอบ 4 แบ่งกิจกรรมเรียนรู้เป็นกลุ่มโดนคละคนเก่งและไม่เก่งให้อยู่ด้วยกัน
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาพประกอบ 5 ฝึกร้องโน้ตปรบมือตามจังหวะเพลงตามงานกลุ่มที่ได้มอบหมาย
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาพประกอบ 6 การอ่านโน้ตรายบุคคล
ที่มา : คณะผู้วิจัย

ภาคผนวก ง
แบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

แบบฝึกทักษะอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

การฝึกดนตรีพื้นบ้านอีสาน ผู้ฝึกจำเป็นต้องศึกษาโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน การอ่านโน้ตทำให้
ง่ายต่อการฝึกหัดเบื้องต้น การอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสานใช้หลักการอ่านแบบเดียวกับโน้ตไทย มีโครงสร้าง
ดังนี้

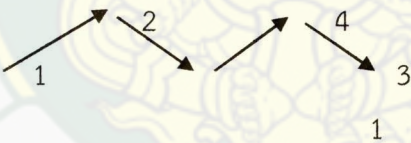
- 1.ห้องเพลง
- 2.จังหวะ
- 3.ตัวโน้ต

1.ห้องเพลง การบันทึกตัวโน้ตกำหนดให้ 1 บรรทัด มี 8 ช่อง(ห้องเพลง) โดยแต่ละช่องมีโน้ต จาก 1-4
ตัวดังนี้

ช่องที่ 1	ช่องที่ 2	ช่องที่ 3	ช่องที่ 4	ช่องที่ 5	ช่องที่ 6	ช่องที่ 7	ช่องที่ 8
- - - ด	- ร - ร	- ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	- - - ซ	- ล - ล	- ท ท ท	ด ด ด ด

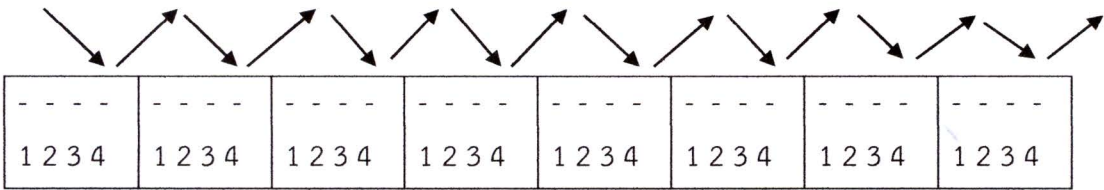
2.จังหวะ กำหนดให้ในแต่ละช่อง(ห้องเพลง)มี 4 จังหวะย่อย ใช้เครื่องหมาย – แทน 1 จังหวะย่อย
เครื่องหมาย – มีค่าเท่ากับ 1 จังหวะย่อย
เครื่องหมาย – ทับที่กดต่อท้ายโน้ตตัวใดแล้ว จะยึดเสียงโน้ตตัวนั้นให้ยาวออกไปอีก
การเคาะจังหวะตก จะเคาะจังหวะที่ 4 ดังนี้

ตัวอย่างการเคาะจังหวะ

- - - -	- - - ล	- - - ซ	- ม - ล
1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4

ตัวอย่างการเคาะจังหวะ

3.ตัวโน้ต โน้ตที่ใช้บันทึกลายพื้นบ้านอีสาน มี 7 เสียงคือ โด เร มี ฟา ซอล ลา ที
ตัวโน้ตที่ใช้บันทึกแทนเสียงดนตรีมี 7 ตัวดังนี้

	1	2	3	4	5	6	7
อักษรย่อโน้ตสากล	C	D	E	F	G	A	B
ตรงกับชื่อของตัวโน้ตดังนี้	โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที
อักษรย่อแทนชื่อตัวโน้ต	ด	ร	ม	ฟ	ซ	ล	ท

การอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน ใช้สัญลักษณ์เป็นตั้งอักษร แทนการออกเสียงดังนี้

เสียง โด	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ด
เสียง เร	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ร
เสียง มี	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ม
เสียง ฟา	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ฟ
เสียง ซอล	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ซ
เสียง ลา	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ล
เสียง ที	สัญลักษณ์ที่ใช้แทนเสียงคือ ท

แบบฝึกที่ 6 รวมแบบฝึกหัดต่างๆ เข้าด้วยกัน ผู้ฝึกควรเริ่มต้นฝึกอ่านซ้ำ ๆ ก่อน

- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 - 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4
1 2 --	1 2 --	1 - 3 -	1 - 3 -	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4
1 2 --	1 2 --	1 2 3 -	1 2 3 -	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4	- 2 3 4

ฝึกอ่านโน้ตและเคาะจังหวะ

การอ่านโน้ตและเคาะจังหวะให้เคาะหรือปรบมือที่จังหวะที่ 4 ของห้องเพลงถ้าห้องเพลงใดในจังหวะที่ 4 ไม่มีตัวโน้ตหรือเครื่องหมาย - ก็ต้องเคาะโดยไม่ร้องโน้ตหรือบรรเลง

แบบฝึก 2.1 นับ 1 2 3 ร้องโน้ตเคาะจังหวะที่ 4

--- ด	--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	--- ล	--- ท	--- ดั
--- ดั	--- ท	--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด

แบบฝึกที่ 2.2 ร้องโน้ต 2 ตัวพร้อมกับเคาะจังหวะย่อยที่ 4

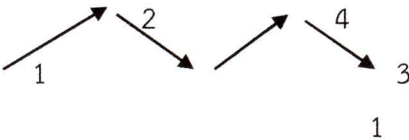
*เครื่องหมาย - หมายถึงเว้นไว้ไม่ต้องนับ

- ด - ด	- ร - ร	- ม - ม	- ฟ - ฟ	- ช - ช	- ล - ล	- ท - ท	- ดั - ดั
- ดั - ดั	- ท - ท	- ล - ล	- ช - ช	- ฟ - ฟ	- ม - ม	- ร - ร	- ด - ด

แบบฝึกที่ 2.3 ร้องโน้ต 3 ตัวพร้อมกับเคาะจังหวะย่อยที่ 4

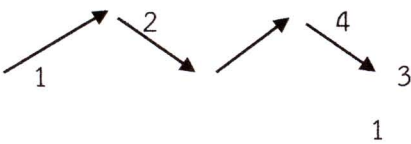
*เครื่องหมาย - หมายถึงเว้นไว้ไม่ต้องนับ

- ด ด ด	- ร ร ร	- ม ม ม	- ฟ ฟ ฟ	- ช ช ช	- ล ล ล	- ท ท ท	- ดั ดั ดั
- ดั ดั ดั	- ท ท ท	- ล ล ล	- ช ช ช	- ฟ ฟ ฟ	- ม ม ม	- ร ร ร	- ด ด ด

แบบฝึกที่ 2.4 ร้องโน้ต 4 ตัวพร้อมกับเคาะจังหวะย่อยที่ 4

*เครื่องหมาย - หมายถึงเว้นไว้ไม่ต้องนับ

ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ดํ ดํ ดํ ดํ
ดํ ดํ ดํ ดํ	ท ท ท ท	ล ล ล ล	ช ช ช ช	ฟ ฟ ฟ ฟ	ม ม ม ม	ร ร ร ร	ด ด ด ด

แบบฝึกหัดที่ 2.5 รวมแบบฝึกหัดต่างๆเข้าด้วยกัน ผู้ฝึกควรฝึกที่ละบรรทัดให้คล่องโดยเริ่มอ่านช้าๆ

1	2	3	4	5	6	7	8
--- ด	--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	--- ล	--- ท	--- ดํ
ดํ ดํ ดํ ดํ	ท ท ท ท	ล ล ล ล	ช ช ช ช	ฟ ฟ ฟ ฟ	ม ม ม ม	ร ร ร ร	ด ด ด ด
- ด ด ด	- ร ร ร	- ม ม ม	- ฟ ฟ ฟ	- ช ช ช	- ล ล ล	- ท ท ท	- ดํ ดํ ดํ
- ดํ - ดํ	- ท - ท	- ล - ล	- ช - ช	- ฟ - ฟ	- ม - ม	- ร - ร	- ด - ด
ด ด ด ด	ร ร ร ร	ม ม ม ม	ฟ ฟ ฟ ฟ	ช ช ช ช	ล ล ล ล	ท ท ท ท	ดํ ดํ ดํ ดํ
--- ดํ	--- ท	--- ล	--- ช	--- ฟ	--- ม	--- ร	--- ด

3.การฝึกอ่านโน้ตโดยกรบปรนมือตามจังหวะของเพลงและโน้ต

3.1 การฝึกร้องเพลงและเคาะจังหวะย่อยที่ 4 ตามเนื้อเพลงที่เขียนในสี่ห้องเพลง

*เครื่องหมาย - หมายถึงเว้นไว้ไม่ต้องนับ

กลอนลำสุดแสนโดย
อ.บัวชัยศิลป แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

3.2 ฝึกปรือมือตามจังหวะของโน้ต

---	-แมน-ว่า	---	--เดือนาง	---ฟัง	-เต๋อ-น้อง	-แม่เข็มทอง	-กัน-ป่อง
-พี่มาเห็น	-หม่อม-น้อง	-หัวใจเต้น	-เสม่นกาย	---ได้	-พบ-น้อง	-หัวใจพี่	-เวียน-วน
---ใจ	-มันเฮฮาน	-หัวงละเมอ	-น้ำ-เจ้า	---ตน	-ตน-เข้า	-หัวใจชาย	-สิม้างมุ่น
---ตน	-ตน-เข้า	-หัวใจชาย	-สิม้างมุ่น	-มาเห็นคน	-ค่า-ล้าน	-หัวใจชาน	-ดอกหวั่นไหว
---	-กลาง-คีน	-นอนละเมอ	-เป็น-ห้วง	---	-กลาง-คีน	-นอนละเมอ	-เป็น-ห้วง
---	-ไม่หลอกลวง	-จาก-ใจ	-นะพุ่มพวง	---	-ไม่หลอกลวง	-จาก-ใจ	-นะพุ่มพวง
---	-อยากจะคง	-ทั้ง-วัน	-กันนะเธอ	---	-อยากจะคง	-ทั้ง-วัน	-กันนะเธอ
-รักสะตุต	-ใจละเมอ	-รักมาเจอ	-ถึง-ใจ	-รักสะตุต	-ใจละเมอ	-รักมาเจอ	-ถึง-ใจ
---	-รัก-ใหม่	-ถูก-ใจ	-นะคนงาม	---	-รัก-ใหม่	-ถูก-ใจ	-นะคนงาม
---	-เดือน-มิด	-จะเดือนตก	-เดือน-ค่า	---	-เดือน-มิด	-จะเดือนตก	-เดือน-ค่า
-รักของพี่	-มี-กรรม	-รักคนงาม	-ข้า-ทรวง	-รักของพี่	-มี-กรรม	-รักคนงาม	-ข้า-ทรวง
---	-สุดจะหวง	-คิดพะวงค์	คงรักมะลาย	-แสน-สุด	-จะเสียดาย	-รักมันตาย	-มรณัง
---	-รัก-เก่า	-ก่อน-เคย	-ไม่สมปอง	---	-รัก-เก่า	-ก่อน-เคย	-ไม่สมปอง
-นอน-ฝัน	-น้ำตานอง	-ของรับจอง	-แม่ขวัญตา	-นอน-ฝัน	-น้ำตานอง	-ของรับจอง	-แม่ขวัญตา
---รา	-คา-น้อง	-แม่สมปอง	-มาตร-ค่า	-ฟังราคา	-มาท-ว่า	-อยากอายน้า	-พี่ปัส
---ฝัน	-ลม-ลม	-พื้มนลัม	-บ่มีถ่า	-ซา-ตา	---อาย	---	---

ลายลักษณ์อักษรสะแนน
โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

----	--ซซ	----	-ล้ชด่	---ร้	ล้ดล้ช	มชดล้	ชมดว
มชมช	ลมชล	ลมชว	ลตดว	---ด	ลว-ด	-มดว	-มวช
---ด	รวมวช	มชดล้	ชมวด	---ฟ	-ฟ-ม	ฟชดล้	ชมดว
---ฟ	-ฟ-ม	ฟชดล้	ชมดว	มชมช	ลมชว	ดลวด	ลต-ว
----	-ม-ม	-มชว	มวดล	----	-ม-ม	-มชว	มวดล
----	-ดลด	-ด-ว	-มชม	----	-ดลด	-ด-ว	-มชม
----	-มชล้	ดล้ดล้	ชล้ดช	----	-มชล้	ดล้ดล้	ชล้ดช
-ช-ด	รวมชม	-ชมว	-มวด	-ช-ด	รวมชม	-ชมว	-มวด
----	-ช-ด	-ด-ว	ชมวด	----	-ช-ด	-ด-ว	ชมวด
----	-ฟ-ฟ	ดฟ-ม	-ฟ-ช	----	-ฟฟฟ	ดฟ-ม	-ฟ-ช
ล้ชดล้	-ช-ม	-ชมว	-มวด	-ชดล	-ช-ม	-ชมว	-มวด
----	-มชล้	ดล้ดล้	ชล้ดช	-ด-ม	ชล้ชล้	ดล้ดล้	ชล้ดช
----	-ช-ด	-ด-ว	-มชม	----	-ช-ด	-ด-ว	-มชม
-ชล้	ดล้ชม	-ชมว	-มวด	--ชล้	ดล้ชม	-ชมว	-มวด
---ด	ล้ดล้ช	มชล้	ชมดม	ร้ล้ดช	ล้ม-ช	ดล้ชม	ดม-ว
---ด	รวมวช	-มวด	ลวดล	-มดว	--ลด	--ลช	---ช

4.ลายพื้นบ้านอีสานที่ใช้ในแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน

ลายโป่งลาง

(----	---ม	-ช-ล	-ช-ล	---ล	---ว	-ด-ล	-ช-ล
---ล	---ด	-ว-ม	-ว-ม	---ม	---ล้	-ช-ม	-ว-ม
---ม	---ม	-ช-ล้	-ช-ล้	---ล้	---ร้	-ด-ล้	-ช-ล้
---ล้	---ช	-ม-ล้	-ช-ม	---ม	---ด	-ว-ช	-ว-ม
---ม	---ล้	-ช-ม	-ว-ม	---ม	---ด	-ว-ช	-ว-ม
---ม	---ว	-ด-ล	-ช-ล	---ล	-ม-ว	-ด-ล	-ช-ล)
---ล	-ม-ว	-ด-ล	-ช-ล	-ม-ล	-ม-ว	-ด-ล	-ช-ล

ลายแม่ฮ้างกล่อมลูก

(---	---ลั	-ช-ม	-ร-ม	---	---ด	-ร-ช	-ร-ม
---ม	---ม	-ร-ม	-ช-ด	---ด	-ร-ม	-ช-ด	-ร-ม
---ลั	-ดลั	-ช-ม	-ร-ม	---ร	-ล-ด	---ร	-ม-ช
---ด	-ร-ม	-ช-ร	-ล-ด	-ล-ช	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล
---	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	---ล	---ล	-ด-ร	-ม-ด
---	-ม-ด	-ร-ช	-ร-ม	---	---ม	-ร-ม	-ช-ลั
---ลั	-รลั	-ดลั	-ลั-ม	---ม	-ลั-ม	-ช-ร	-ม-ด
---ด	-ม-ด	-ร-ช	-ร-ม	---ม	-ลั-ม	-ช-ร	-ม-ด
---ร	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	---	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล
---ล	---ลั	-ช-ม	-ร-ม	---ม	---ร	-ดลั	-ช-ลั
---ลั	---ด	-ร-ช	-ร-ม	---	---ม	-ร-ม	-ช-ด
---ด	-ร-ม	-ช-ด	-ร-ม	---ลั	-ดลั	-ช-ม	-ร-ม
---ร	-ล-ด	---ร	-ม-ช	---ด	-ร-ม	-ช-ร	-ล-ด
---ช	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	---	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล)
---	-ช-ร	-ม-ด	-ล-ม	---	-ช-ร	-ม-ด	-ล-ร
---	-ช-ร	-ม-ด	-ล-ม	---	-ช-ร	-ม-ด	-ล-ร
---	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	-ม-ล	-ม-ร	มรดล	-ช-ล

ลายนกไซบินข้ามทุ่ง (เชิงโปงลาง)

(---ม	-ช-ล	-ล-ด	-ช-ล	---ม	-ช-ล	-ล-ด	-ช-ล
---ด	-ร-ม	-ม-ช	-ร-ม	---ด	-ร-ม	-ม-ช	-ร-ม
---ม	-ช-ลั	-ลั-ด	-ช-ลั	---ม	-ช-ลั	-ลั-ด	-ช-ลั
---ร	-ดลั	-ลั-ด	-ช-ลั	---ร	-ดลั	-ลั-ด	-ช-ลั
---ลั	-ช-ม	-ม-ช	-ร-ม	---ลั	-ช-ม	-ม-ช	-ร-ม
---ด	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	---ด	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล)
-ม-ล	-ม-ร	-ด-ล	-ช-ล	---	---	---	---

ลายใหญ่
(ทำนองกาเต้นก้อน ผู้สาวย่อนฮอนแอว)
โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

-มื-ริ้	-ดี-ลี้	-ริ้-ดี	-ริ้-ลี้	-ดี-ซ	-ลี้-ม	-ร-ซ	-ร-ม
-ด-ร	-ด-ม	-หื-ลี้	-หื-ซ	ลี้ซลี้ดี	-ร-ม	ลี้ซลี้ม	ซรมล
ดรดล	ซมรด	ลรลล	รด-ล	----	----	----	----
-ซ-ล	ดรดล	-ม-ล	ดรดล	---ล	---ล	---ล	---ล
ลรลล	ลรลล	ลรลล	ลรลล	-รดด	-รมด	-รดด	-รมด
-ด-ร	รรมซ	-ดลล	รลล	-ม-ร	รรม	มรด	ดรด
-ด-ห	-ด-ร	-ด-ม	-ด-ร	-ซ-ล	-ม-ร	มรด	ดรด
--ด	มรด	มรด	ดรด	-ม-ม	รรม	มรด	ดรด
---ม	ซมรด	มรด	มลี้ม	-ล-ด	ลด-ร	ลซม	ดลล
---ด	รดล	รดล	รดล	-ล-ด	รดล	รดล	รซร
---ล	-ม-ล	-ล-ร	ล-ล	-ม-ล	-ม-ล	-ล-ร	ล-ล
-ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล
-ม-ล	-ม-ล	ม-ล	-ม-ล	-ม-ล	-ม-ล	ลี้-ล	ลี้-ล
-ฟ-ฟ	รี้-ล	-รี้-ล	รี้-ล	-ฟ-ล	ล-ฟ	ร-ฟ	ร-ฟ
ฟ-ฟ	ร-ฟ	ฟ-ฟ	ดรด	ล-ม	ดลล	มรด	รลล
-ล-ล	ล-ล	ล-ล	ล-ล	-ล-ล	ล-ล	ล-ล	ล-ล
---	-ม-ล	-ล-ร	ล-ล	---	-ม-ล	-ล-ล	ล-ล
-ดี-ล	ซม-ล	ดี-ล	ซม-ร	-ร-ร	ซม-ร	มรด	ม-ล
-ล-ด	ล-ร	ล-ม	ดลล	-ดลล	รดล	รดล	รดล
-ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	ลี้-ล	-ม-ล
--ล	-ม-ล	-ล-ร	ล-ล	--ล	-ม-ล	-ล-ล	ล-ล
-ด-ล	ร-ล	-ล-ล	ล-ล	-ห-ล	-ห-ล	ล-ล	-ร-ม
--ริ้	ริ้-ล	--ห	ห-ล	--ล	ล-ล	-ด-ล	ล-ล
-ล-ร	ล-ล	-ด-ล	ล-ล	-ล-ร	ล-ล	-ด-ล	ล-ล
---ม	---ม	---ม	---ม	ม-ม	ม-ม	ม-ม	ม-ม
---ล	---ล	---ล	---ล	ล-ล	ล-ล	ล-ล	ล-ล
---ห	-ล-ล	-ห-ล	ล-ล	-ล-ล	ม-ล	ซ-ล	ล-ล

---ล	-มชล	-ทลร	ลทชล	---ล	-มชล	-ทลช	ลมชล
--รืหิ	รืหิรื	--หิล	หิลหิซ	--ลืช	ลืชลล	-ดริล	ลืชลล
-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล	-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล
---ช	---ร	---ด	---ร	--ดท	ดริดริ	มริดท	ดริดริ
-รืลล	ลืชลล	-ดริล	ลืชลล	-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล
-รืลล	ลืชลล	-ดริล	ลืชลล	-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล
---ช	---ร	---ด	---ร	-ช--	-มชร	-ช-ล	ดริล
--มล	ดริล	-ลดริ	ชมริ	--มล	ดริล	-ลดริ	ชมริ
--รืหิ	รืหิรื	--หิล	หิลหิซ	--ลืช	ลืชลล	-ดริล	ลืชลล
-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล	-ล-ร	ลดลล	-ดริล	ลืชลล
-ด-ล	ชมชล	ดริล	ชมชริ	-ด-ล	ชมริ	ลริล	ริล-ล

ลายสุดสะแนน

โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

----	--ชช	----	-ลืล	---	ลลลล	มชลล	ชมดริ
มชมช	ลมชล	ลมชริ	ลดดริ	---	-ลริ	-มดริ	-มริช
---	รริช	มชลล	ชมริ	---	-ฟ-ม	ฟชลล	ชมดริ
---	-ฟ-ม	ฟชลล	ชมดริ	มชมช	ลมชริ	ดริล	-ดริ
----	-ม-ม	-มชริ	มริล	----	-ม-ม	-มชริ	มริล
----	-ดริ	-ด-ริ	-มชม	----	-ดริ	-ด-ริ	-มชม
----	-มชล	ดริล	ชลล	----	-มชล	ดริล	ชลล
-ช-ด	รริช	-ชมริ	-มริ	-ช-ด	รริช	-ชมริ	-มริ
----	-ช-ด	-ด-ริ	ชมริ	----	-ช-ด	-ด-ริ	ชมริ
----	-ฟ-ฟ	-ดฟม	-ฟ-ช	----	-ฟฟ	-ดฟม	-ฟ-ช
ลลลล	-ช-ม	-ชมริ	-มริ	-ชดริ	-ช-ม	-ชมริ	-มริ
----	-มชล	ดริล	ชลล	-ด-ม	ชลช	ดริล	ชลช
----	-ช-ด	-ด-ริ	-มชม	----	-ช-ด	-ด-ริ	-มชม
--ชล	ดริช	-ชมริ	-มริ	--ชล	ดริช	-ชมริ	-มริ

สี่พันดร

----	-ช-ช	ลชมช	-ล-ด	---ล	-ด-ร	ดลดร	ดลดช
----	-ช-ล	-ลดร	-ม-ช	----	-ช-ล	-ลดร	-ม-ช
-ช-ลั	-ช-ม	-ชมร	-มรด	-ช-ลั	-ช-ม	-ชมร	-มรด
---ด	ทดรม	ชดชลั	ชมดร	--ชลั	ชมดร	--ชลั	ชมดร
มชมช	ลมชร	ดทดร	ลด-ร	----	--ชด	-ดลด	-ม-ช
---ม	-ช-ล	-ด-ม	ชล-ช	----	-ด-ล	-ลดร	-ช-ม
-ช-ล	-ช-ม	-ชมร	-มรด	-ช-ล	-ช-ม	-ชมร	-มรด
---ด	ทดรม	ชดชลั	ชมดร	-ด-ท	-ด-ม	-ช-ด	รมดร
-ดทด	ทดรม	ชมรด	รมดร	---ร	---ร	---ร	---ร
--รช	--รฟ	--รช	--รฟ	-พรช	-พรฟ	-พรช	-พรฟ
-ลั-ด	-ลั-ช	ลัฟลัช	พรดร	--ชม	ชมรด	รมรช	รมดร
--ชม	ชมรด	รมรช	รมดร	----	-ลดร	ชมรด	รมดร
---ด	รมรช	-มรด	ลรดล	-มดร	--ลด	--ลช	---ช

ลายล่ำเพลินแก้วหน้าม้า 12 ตัวเดิน

โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

----	-ลรด	-ลรด	-ลรด	----	-ลรด	-ลรด	-ลรด
----	-ดรม	ชมรด	-ดรม	----	-ดรม	ชมรด	-ดรม
----	-ดรม	ชมรช	-ชรม	-ด-ร	ดรมช	ลชดล	ชมชร
----	-มชล	-ลดล	ชมชร	----	-มชล	-ลดล	ชมชร
-ดลด	-ลชล	-ชมช	-มรม	-รดร	-ดลด	---ม	-ร-ม
--ชม	รด-ร	---ม	ชมรด	--มร	ดล-ล	-ด-ร	ดท-ล

ลายล่ำเพลินขุนช้างขุนแผน 6 ตัวเดิน

โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

---ม	รดทล	---ม	รดทล	-ลรด	รชรม	ชมชร	มดรม
-ดมร	มดรม	ชมชร	มรดล	-ดลม	รชรม	ชมชร	รดทล
-ดลร	-ดรม	ชมชร	มชรม	-ชมร	มชมช	มชมร	มชรม
-ชมร	มชมช	มชมร	-ดลด	-ล-ม	-ช-ร	-มรด	-ท-ล

ลายสํ้าท้าวกำกาดํ้า 7 ตัวเดิน
โดยอ.บัวชัยศิลป์ แก้วแสนไชย ศิลปินดีเด่นแห่งชาติปี42 ครูผู้เชี่ยวชาญดนตรีพื้นบ้านอีสาน
วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด

-ล-ร	-ดรม	ชมชวร	-ดลต	-ดลร	-ดรม	ชมชวร	มชรม
-ล-ด	รชรม	ลมชม	รดลต	-ดลร	-ดรม	ชมชวร	มชรม
-มรม	รดรม	ชมชวร	มชรม	-มรม	รดรม	ชมชวร	-ดลต
-ดลร	-ดรม	-ดลช	ลมชล	---ม	-ม-ม	-ร-ด	-ท-ล
-ช-ล	-ท-ม	---ช	---ล	----	----	----	----

ภาคผนวก จ

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 9 ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบทดสอบ

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC
	1	2	3	
1. การออกแบบปก	1	1	1	1
2. การจัดวางข้อความในแต่ละหน้า	1	1	1	1
3. การจัดหน้าโดยแทรกภาพประกอบ	1	1	1	1
4. ตัวอักษรที่ใช้สำหรับหัวข้อ และเนื้อหา	1	1	1	1
5. การให้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้	1	1	1	1
6. การใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบชนิด เลือตอบ แบบทดสอบ แบบเติมคำ และแบบประเมินตนเอง	1	1	1	1
7. วิธีวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม	1	1	1	1
8. วิธีวัดผลและประเมินผล เหมาะสมกับการวัดแต่ละด้าน	1	1	1	1
9. การวัดผลและประเมินผลสามารถนำไปใช้ได้จริง	1	1	1	1
10. การกำหนดแนวคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระไว้ทั้งในส่วนรวม และแต่ละตอนของชุด	1	1	1	1
11. คำนำของชุด	1	1	1	1
12. คำแนะนำการใช้ชุด	1	1	1	1
13. การเรียงลำดับเนื้อหาแต่ละชุด	1	1	1	1
14. การกำหนดให้ทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ	1	1	1	1
15. แบบฝึกทักษะมีความเหมาะสมกับบุคลิกภาพของผู้เรียน	1	1	1	1
16. เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ หรือมีส่วนร่วม	1	1	1	1
17. วิธีใช้สะดวก ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ได้เอง	1	1	1	1
18. มีความทันสมัย ใช้ได้ทุกโอกาส	1	0	1	0.66
รวม	18	17	17	0.96

แบบตรวจสอบคุณภาพของแบบฝึกทักษะ

เรื่อง การอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4
วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

คำชี้แจง. หลังจากที่ท่านศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านแล้ว ขอให้ประเมินภาพรวมของแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านทุกชุด ตามความคิดเห็นของท่าน โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน

○ หรือเติมข้อความที่เป็นข้อควรปรับปรุงลงในช่องว่างที่กำหนดไว้

ท่านคิดว่าแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้าน มีลักษณะต่อไปนี้อย่างไร

1. การออกแบบปก

- สวยงาม น่าสนใจ
- ควรปรับปรุง ดังนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - สีปกทุกชุดควรเป็นสีเดียวกัน
  - ภาพหน้าปกทุกชุดควรใช้ภาพต่างกัน
  - เปลี่ยนขนาดตัวอักษรให้อ่านง่าย ชัดเจนขึ้น
  - ข้อเสนอแนะอื่นๆ

2. การจัดวางข้อความในแต่ละหน้า

- เหมาะสม
- เหมาะสมปานกลาง
- เหมาะสมน้อย ควรปรับปรุง ดังนี้

3. การจัดหน้าโดยแทรกภาพประกอบ

- มีภาพมากเกินไป
- เหมาะสมแล้ว
- น้อยเกินไป ควรเพิ่มภาพเพื่อให้น่าสนใจ
- ข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. ตัวอักษรที่ใช้สำหรับหัวข้อ และเนื้อหา

- ☐ ควรให้ใหญ่ขึ้น
- ☐ ควรให้เล็กลง
- ☐ เหมาะสมแล้ว
- ☐ ควรใช้ตัวอักษรให้แตกต่างกัน
- ☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ .....

5. การให้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของตนเอง โดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้

- ☐ เหมาะสม
- ☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้วิธี

.....

.....

.....

6. การใช้แบบทดสอบก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ แบบทดสอบแบบเติมคำ และแบบประเมินตนเอง

- ☐ เหมาะสม
- ☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้วิธี

.....

.....

.....

7. วิธีวัดผลประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรม

- ☐ เหมาะสม
- ☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้วิธี

.....

.....

.....

8. วิธีวัดผลและประเมินผล เหมาะสมกับการวัดแต่ละด้าน

- ☐ เหมาะสม
- ☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้วิธี

.....

.....

.....

9. การวัดผลและประเมินผลสามารถนำไปใช้ได้จริง

- ☐ เหมาะสม
- ☐ ไม่เหมาะสม ควรใช้วิธี

10. การกำหนดแนวคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระ ไว้ทั้งในส่วนรวม และแต่ละตอนของชุด

- ☐ เหมาะสม เพราะ

- ☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

- ☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ .....

11. คำนำของชุด

- ☐ มีความชัดเจน ทำให้เข้าใจวัตถุประสงค์ของชุดการเรียนรู้
- ☐ ควรปรับปรุง ดังนี้

12. คำแนะนำการใช้ชุด

- ☐ เขียนชัดเจน สามารถปฏิบัติตามได้
- ☐ ยังไม่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมขั้นตอนการปฏิบัติควรปรับปรุง ดังนี้

13. การเรียงลำดับเนื้อหาแต่ละชุด

- ☐ มีความต่อเนื่อง สร้างความเข้าใจตามลำดับเนื้อหาและกระบวนการ
- ☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

- ☐ ควรปรับปรุง ดังนี้

---

14. การกำหนดให้ทำกิจกรรมในชุดฝึกปฏิบัติ แยกจากชุดการเรียนรู้

- ☐ จำเป็น
- ☐ ไม่จำเป็น เพราะ

---

15. ชุดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับบุคลิกภาวะของผู้เรียน

- ☐ เหมาะสม เพราะ

- ☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

- ☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

---

16. เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ใช้ หรือมีส่วนร่วม

- ☐ เหมาะสม เพราะ

☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

.....

.....

.....

☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ .....

.....

.....

.....

17. วิธีใช้สะตอก ผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้ได้เอง

☐ เหมาะสม เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

.....

.....

.....

☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

18. มีความทันสมัย ใช้ได้ทุกโอกาส

☐ เหมาะสม เพราะ

.....

.....

.....

☐ ไม่เหมาะสม เพราะ

.....

.....

.....

☐ ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

1.1 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจาก การประเมินคุณภาพการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ความคิดเห็นของต่อแบบฝึกทักษะการอ่านโน้ตพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียน มัธยมศึกษาชั้นที่ 4 วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 11 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและ หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ โดยใช้สถิติ t-test (Two Dependent Sample Test)

ผู้สอบ (N=20)	ทดสอบครั้งที่ 1 (Pre-test)	ทดสอบครั้งที่ 2 (Post-test)	ค่าแตกต่าง (d)	ค่าแตกต่างยก กำลัง (d ²)
1	8	10	2	4
2	7	9	2	4
3	7	10	3	9
4	6	8	2	4
5	5	10	4	16
6	5	10	5	25
7	5	8	3	9
8	5	10	5	25
9	5	10	5	25
10	4	10	6	36
11	4	10	6	36
12	6	8	2	4
13	6	8	2	4
14	4	8	4	16
15	3	10	7	49
16	5	10	4	16
17	5	10	5	25
18	5	8	3	9
19	5	10	5	25
20	5	10	5	25
รวม	115	187	80	366
T			=	3.6828

ภาคผนวก ฉ
หนังสือต่างๆ

คำสั่งวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ที่ ๑๐๕ / ๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานวิจัย

ตามประกาศสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เรื่องผู้ได้รับทุนการวิจัยในชั้นเรียนโดยการนำการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับพื้นฐานการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยนายโยธิน ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด ได้รับทุนการวิจัยในชั้นเรียน เรื่อง การฝึกทักษะการอ่านโน้ตดนตรีพื้นบ้านอีสาน โดยใช้หนังสือการฝึกดนตรีพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ที่เรียนวิชาเอกดนตรีพื้นบ้านอีสาน

เพื่อให้การวิจัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับงานวิจัยเพื่อดำเนินการดังนี้

คณะกรรมการตรวจรับงานวิจัย มีหน้าที่ตรวจรับงานวิจัย ตามหนังสือที่ วธ๐๘๐๑.๐๓/๑๖๕ เรื่อง แนวปฏิบัติในการเบิกจ่ายทุนการวิจัยในชั้นเรียนโดยการนำการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ในระดับอุดมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา และระดับพื้นฐานการศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบด้วย

๑. นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์	ประธานกรรมการ
๒. ดร.กิตติศักดิ์ แสนประดิษฐ์	กรรมการ
๓. ดร.ณัฐวุฒิ ภูมิพันธ์	กรรมการ
๔. นายศุภรกร พานิชกิจ	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ ขอให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบงานอย่างเคร่งครัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

สั่ง ณ วันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายจิรพจน์ จีงบรรเจิดศักดิ์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด

ประยอของผูัศีกษาคันควา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายโยธิน พลเขต
วันเกิด	วันที่ 5 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2509
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 147 หมู่ 2 ตำบลดงลาน อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู ค.ศ. 3
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอานาจเจริญ อำเภอเมือง จังหวัดอานาจเจริญ
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นกลาง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2529	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2531	ปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาดุริยางค์ไทย สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2551	ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) สาขาวิชาดุริยางค์ไทย วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2557	ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาดุริยางค์ศิลป์(ดนตรีศึกษา) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสุทธิพงษ์ นามประสพ

วันเกิด วันที่ 25 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2536

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 138 บ้านหนองสนวน ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 30330

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 138 บ้านหนองสนวน ตำบลกุดโบสถ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 30330

ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครูลูกจ้างชั่วคราว

สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

ประวัติการศึกษา

ปี พ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษาประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองสนวน อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ. 2554 สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเสิงสาง อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

ปี พ.ศ. 2558 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรศิลปบัณฑิต (ศ.บ.) สาขาวิชาศิลปดนตรีและการแสดงพื้นบ้าน วิทยาลัยนาฏศิลปร้อยเอ็ด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม